ทะเลและมหาสมุทร

และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

คำปรารภ

ทะเลและมหาสมุทรเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต โดยเฉพาะทะเลไทยเป็นแหล่งอาหารสำคัญของคนไทยและคนทั่วโลก ทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงาม มีชื่อเสียงระดับโลก ซึ่งประเทศไทยได้รับผลประโยชน์มูลค่ามหาศาลจากการดำเนินกิจกรรมทางทะเล ทะเลจึงเป็นฐานทรัพยากรอันทรงคุณค่า และสำคัญในทุกมิติ ทั้งทางด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดประโยชน์แก่คนในชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม

การดำเนินกิจกรรมทางทะเลที่เพิ่มขึ้นและการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลลดลง เกิดความเสื่อมโทรม นำไปสู่การแย่งชิงทรัพยากร ความขัดแย้ง การกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ส่งผลให้ประเทศไทยสูญเสียทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และรายได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาองค์ความรู้ที่ถูกต้อง และการจัดการความรู้ทางทะเลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ตลอดจนการดำเนินกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากทะเลให้เป็นไปอย่างถูกต้อง และเหมาะสม

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเลได้จัดทำหนังสือความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับทะเล เรื่อง ทะเลและมหาสมุทรและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาองค์ความรู้พื้นฐานทางทะเลที่ถูกต้อง โดยมุ่งหวังให้คนไทยมีความรู้ ความเข้าใจ ทั้งตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญของทะเลไทย และประสานความร่วมมือกันปกป้องรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลให้คงอยู่อย่างยั่งยืนสืบไป

พลเอก

(ประวิตร วงษ์สุวรรณ)

รองนายกรัฐมนตรี

คำนำ

ด้วยความสำคัญและมูลค่าทางทะเลที่มีอย่างมหาศาล รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลที่มีความสำคัญต่อประเทศไทยในทุกมิติ จึงกำหนดให้มีแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔) เป็นกรอบแนวทางสำหรับการดำเนินการของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมปกป้อง และรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างเสถียรภาพ ความปลอดภัย เสรีภาพ และสภาวะแวดล้อม ที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมทางทะเลของทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน โดยมีสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ในส่วนการขับเคลื่อนแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล มีคณะกรรมการนโยบายและอำนวยการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (นอปท.) เป็นกลไกในการจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล อำนวยการและกำกับดูแล ตลอดจนติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ทำหน้าที่ประสานงาน ช่วยเหลือ และสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานต่าง ๆ โดยดำเนินการร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติภารกิจทางทะเล

หนังสือ เรื่อง “ทะเลและมหาสมุทร และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” เป็นการดำเนินการภายใต้โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้ทางทะเล ซึ่งได้กำหนดให้เป็นแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ (Flagship Project) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ รองรับแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔) โดยมี สมช. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก หนังสือฉบับนี้ ได้ผ่านการพิจารณาโดยคณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.) จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี ทำหน้าที่เสนอแนะทางวิชาการเกี่ยวกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ แผนงานหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และคณะอนุกรรมการด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติทางทะเล ทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานของ อจชล. ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบังเกิดผลเป็นรูปธรรมในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติทางทะเล

สาระสำคัญของหนังสือฉบับนี้ เป็นการรวบรวมองค์ความรู้พื้นฐานทางทะเลที่สำคัญ โดยระบุถึงลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเล การแบ่งเขตทางทะเลตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ กิจกรรมและมูลค่าการใช้ประโยชน์จากทะเลของไทย และผลกระทบ รวมถึงกฎหมาย ความร่วมมือ และหน่วยงานทางทะเล ตลอดจนหน้าที่ของคนไทยในการปกป้องดูแล ในฐานะการเป็นเจ้าของทะเลร่วมกัน โดยมุ่งหวังเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักรู้ในเรื่องของทะเลขั้นพื้นฐาน แสดงให้เห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของทะเลไทย ซึ่งเป็นสมบัติของชาติ ดังนั้น จึงหวังว่าหนังสือฉบับนี้ จะเป็นจุดเริ่มต้นให้คนไทยทุกภาคส่วนได้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของทะเล พร้อมเข้ามาร่วมปกป้อง อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์อย่างเห็นคุณค่าของทะเลไทยอย่างแท้จริง

พลเอก

(วัลลภ รักเสนาะ)

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ

สารบัญ

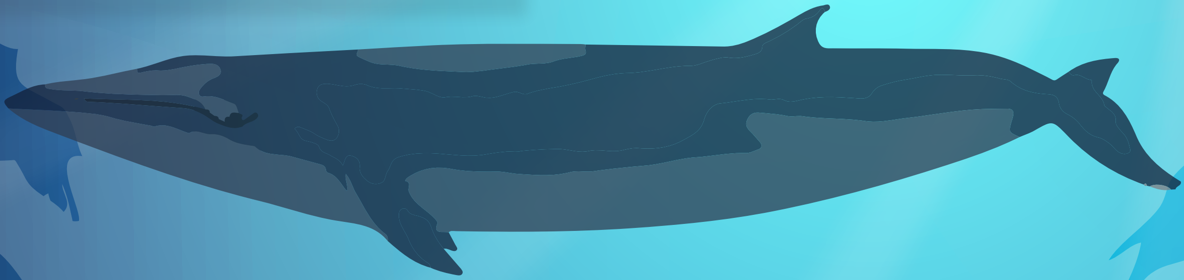

บทที่ 1 :

ลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเล ....

- ลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเลของโลก 2
- ลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเลของภูมิภาคเอเชีย 6
- ลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเลของไทย 10

บทที่ 2 :

เขตทางทะเล ....

- ลักษณะเขตทางทะเล 16
- ขอบเขตทางทะเลของไทย 20
- อำนาจอธิปไตย สิทธิอธิปไตย และเขตอำนาจในเขตทางทะเลต่าง ๆ ของไทย 21

บทที่ 3 :

ประโยชน์จากทะเล ....

- กิจกรรมการใช้ประโยชน์ทางทะเล 32
- มูลค่าการใช้ประโยชน์จากทะเลของไทย 53
- ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากทะเล 54

บทที่ 4 :

กฎหมายและหน่วยงานทางทะเล ....

- กฎหมายทะเลระหว่างประเทศ 65
- กฎหมายไทยที่เกี่ยวกับทะเล 100
- องค์กรและหน่วยงานรับผิดชอบในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล 104
- ความร่วมมือระหว่างประเทศ 110

บทที่ 5 :

ทะเลต้องปกป้อง : หน้าที่ของคนไทย ....

- การปกป้องดูแลและใช้ประโยชน์จากทะเล 128
- หน้าที่ในการเป็นเจ้าของทะเล 130

บทที่ 1

ลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเล

ลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเลของโลก

โลกที่เราอาศัยอยู่นี้ มีขนาดกว้างใหญ่ ประกอบด้วยแผ่นดิน หรือที่เรียกว่า “ทวีป” และแผ่นน้ำหรือที่เรียกว่า **ทะเลหรือมหาสมุทร** หากย้อนอดีตไปกว่า 4 พันล้านปีที่ผ่านมา โลกเป็นเพียงก้อนหินหลอมเหลว ร้อน และใหญ่ มีการปะทุของภูเขาไฟจำนวนมาก และการระเบิดของดาวหางและอุกกาบาต การระเบิดดังกล่าวนำไปสู่การผสมธาตุต่าง ๆ ในโลกและจากอวกาศ ก๊าซเหล่านี้ ได้แก่ ออกซิเจน และไฮโดรเจน ซึ่งทำให้น้ำบนโลกเพิ่มขึ้น ในช่วงแรกผิวโลกอยู่ในรูปของก๊าซ จนพื้นผิวของโลกเย็นตัวลงที่อุณหภูมิต่ำกว่า 100 องศาเซลเซียส ในเวลานั้นเป็นเวลา 3.8 พันล้านปีที่ผ่านมา น้ำได้ควบแน่นเป็นฝนและตกลงบนพื้นดิน น้ำที่สะสมในบริเวณที่มีที่ราบลุ่มค่อย ๆ กลายเป็นมหาสมุทร ซึ่งเรียกว่ามหาสมุทรดั้งเดิม และเป็นเวลาอีกนับพันล้านปี น้ำที่สะสมแล้วเอ่อล้นมากขึ้น จนก่อตัวขึ้นเป็นมหาสมุทรที่ขยายพื้นที่ออกไปอย่างกว้างขวางเกือบ 3 ใน 4 ของพื้นผิวโลก

พื้นผิวที่เป็นน้ำ หรือเรียกว่า ทะเลและมหาสมุทรนั้น นับเป็นส่วนของเปลือกโลกที่มีลักษณะคล้ายกับแอ่งและมีน้ำปกคลุมอยู่ มีเนื้อที่ประมาณ ร้อยละ 71 ของเปลือกโลกทั้งหมด ทั้งนี้ แผ่นพื้นน้ำที่เป็นมหาสมุทรนี้เป็นพื้นที่ที่เชื่อมต่อกันของน่านน้ำต่าง ๆ ของโลก ประกอบด้วยผิวน้ำขนาดใหญ่ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ผิวโลกประมาณ 361,132,000 ตารางกิโลเมตร (139,434,000 ตารางไมล์) นับเป็นปริมาตรน้ำรวม ประมาณ 1,332,000,000 ลูกบาศก์กิโลเมตร (320,000,000 ลูกบาศก์ไมล์)

ลักษณะพื้นที่ทางทะเลและมหาสมุทรจะอยู่ระหว่างทวีปต่าง ๆ ที่เป็นแผ่นดินซึ่งมนุษย์เราอยู่อาศัยกัน ในขณะเดียวกันก็หมายความว่า โลกเรามีมหาสมุทรล้อมรอบทวีปต่าง ๆ ไว้ด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ ในส่วนที่อยู่ขอบ ๆ ของมหาสมุทรเรียกว่าทะเล บางส่วนเรียกว่าอ่าว (บางทีเราใช้คำว่าทะเลแต่หมายถึงมหาสมุทรก็มี)

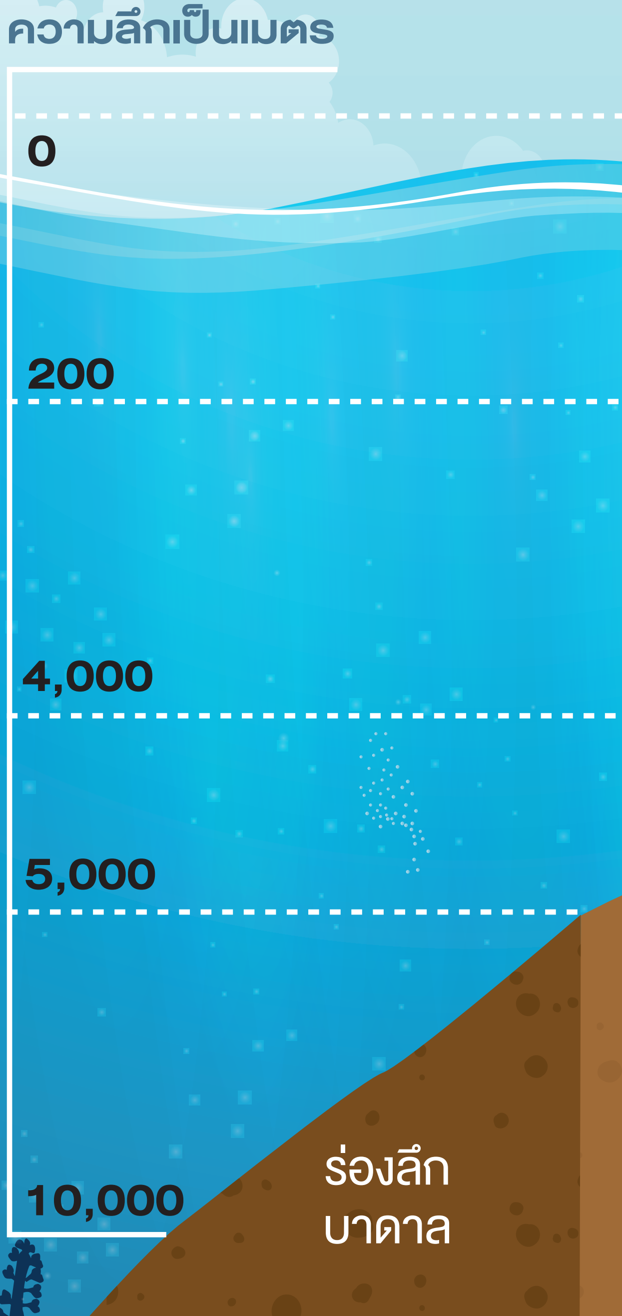

ผิวหน้าของทะเลและมหาสมุทร จะเป็นระดับน้ำทะเลซึ่งไม่ได้แบนราบเหมือนแผ่นกระดาษ แต่จะโค้งนูนออกมา เหมือนเป็นส่วนหนึ่งของเปลือกโลก ระดับน้ำทะเลและมหาสมุทรจะไม่คงที่ แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงไปได้ เพราะน้ำเป็นของเหลวสามารถเปลี่ยนรูปทรงได้ง่าย โดยที่การเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำทะเล จะเป็นการเปลี่ยนเพียงชั่วครั้งชั่วคราว ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นเพราะมีน้ำขึ้นน้ำลง หรือมีฝนตกมากผิดปกติ หรือมีลมพัดมาเหนือน้ำทะเล และจะทิ้งร่องรอยของการเปลี่ยนแปลงให้สังเกตได้ตามขอบชายฝั่ง ทั้งนี้ ความลึกโดยเฉลี่ยของมหาสมุทรประมาณ 3.7 กิโลเมตร (12,450 ฟุต หรือ 2.36 ไมล์) โดยด้านตะวันตกของมหาสมุทรแปซิฟิก ถือกันว่าเป็นตอนที่ลึกที่สุดของทะเลและมหาสมุทรทั้งหมด ที่มีชื่อเรียกว่า ร่องลึกบาดาลมาเรียน่า (Mariana Trench) มีความลึกถึง 10.692 กิโลเมตร (35,640 ฟุต หรือ 6.75 ไมล์)

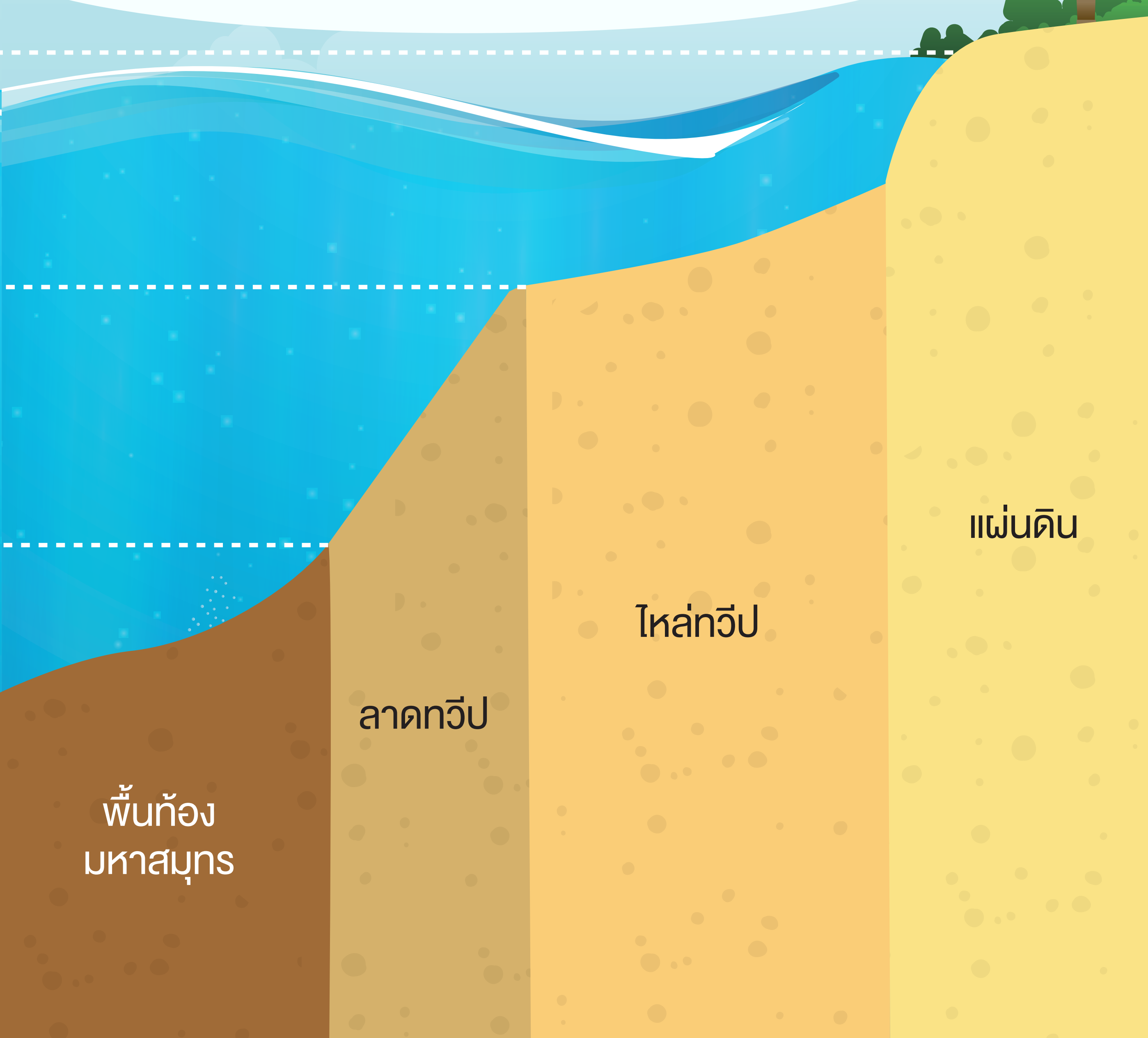

ผืนน้ำของโลกเป็นพื้นแผ่นต่อเนื่องกัน โดยมีการเคลื่อนที่ของน้ำไปรอบ ๆ โลก ทั้งนี้ **ผืนน้ำของโลกแบ่งออกเป็น 5 มหาสมุทร** ดังนี้

1. มหาสมุทรแปซิฟิก (Pacific Ocean)

เป็นมหาสมุทรที่ใหญ่ที่สุด คลุมพื้นที่จากมหาสมุทรใต้สู่มหาสมุทรอาร์คติก มหาสมุทรแปซิฟิกเป็นพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างออสเตรเลีย เอเชีย และอเมริกา โดยมหาสมุทรแปซิฟิก มาบรรจบมหาสมุทรแอตแลนติก ณ บริเวณตอนใต้ของทวีปอเมริกาใต้ที่แหลมฮอร์น (Cape Horn)

2. มหาสมุทรแอตแลนติก (Atlantic Ocean)

เป็นมหาสมุทรที่ใหญ่เป็นอันดับสอง เป็นมหาสมุทรที่มีพื้นที่ต่อจากมหาสมุทรใต้ โดยตั้งอยู่ระหว่างทวีปอเมริกา แอฟริกา และยุโรป ด้านเหนือติดกับมหาสมุทรอาร์กติก มหาสมุทรแอตแลนติก ประชิดกับมหาสมุทรอินเดียบริเวณตอนใต้ของทวีปแอฟริกาที่แหลมอะกะลัส (Cape Agulhas)

3. มหาสมุทรอินเดีย (Indian Ocean)

เป็นมหาสมุทรที่ใหญ่เป็นอันดับสาม ตั้งอยู่ทางเหนือมหาสมุทรใต้และขยายพื้นที่ขึ้นไปจนถึงประเทศอินเดีย คาบสมุทรอาหรับ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยประกบทั้งสองด้านด้วยแอฟริกาตะวันตก และออสเตรเลียทางตะวันออก มหาสมุทรอินเดียบรรจบกับมหาสมุทรแปซิฟิกทางทิศตะวันออกบริเวณใกล้กับออสเตรเลีย

4. มหาสมุทรใต้ (Southern Ocean)

เป็นมหาสมุทรที่ใหญ่เป็นอันดับสี่ ตั้งอยู่รอบแอนตาร์กติกา ซึ่งอยู่ใต้ละติจูดที่ 60 องศา มหาสมุทรใต้บางส่วนจะปกคลุมด้วยน้ำแข็ง ซึ่งมีขนาดขอบเขตของพื้นน้ำแข็งแตกต่างกันไปตามฤดูกาล

5. มหาสมุทรอาร์กติก (Arctic Ocean)

เป็นมหาสมุทรที่เล็กที่สุดใน 5 มหาสมุทร เชื่อมต่อกับมหาสมุทรแอตแลนติก ใกล้เกาะกรีนแลนด์และไอซ์แลนด์ และเชื่อมต่อกับมหาสมุทรแปซิฟิกที่ช่องแคบแบริ่ง มหาสมุทรอาร์กติกครอบคลุมทั้งขั้วโลกเหนือ และด้านตะวันตกประชิดกับทวีปอเมริกาเหนือ ในซีกตะวันออกประชิดสแกนดิเนเวียและไซบีเรีย มหาสมุทรอาร์กติกบางส่วนจะปกคลุมด้วยน้ำแข็งทะเล ซึ่งมีขนาดขอบเขตของพื้นน้ำแข็งแตกต่างกันไปตามฤดูกาล

ลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเลของภูมิภาคเอเชีย

เอเชีย

เอเชีย เป็นภูมิภาคหรือทวีปที่ใหญ่ที่สุด ครอบคลุมพื้นที่ 44,579,000 ตารางกิโลเมตร (17,212,000 ตารางไมล์) ประมาณร้อยละ 30 ของพื้นที่ทั้งหมดของโลก และคิดเป็นร้อยละ 8.7 ของพื้นดินผิวโลกทั้งหมด

ประชากร ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในภาคตะวันออกและภาคเหนือของทวีป ประชากรรวมกันทั้งเอเชียราว 4.5 พันล้านคน นับเป็นประชากรประมาณร้อยละ 60 ของโลก และที่เป็นที่ตั้งของอารยธรรมแห่งแรก ๆ ของโลก

ที่มา: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/30/Eurasia_%28orthographic_projection%29.svg

ในอดีต ทวีปเอเชีย ทวีปยุโรป และทวีปแอฟริกาเป็นผืนแผ่นดินเดียวกันหรือทวีปเดียวกัน ต่อมาได้เกิดการแยกตัวออกเป็นทวีปต่าง ๆ ดังเช่นในปัจจุบัน โดยเฉพาะทวีปเอเชียกับทวีปยุโรปนับเป็นผืนแผ่นดินที่มีขนาดใหญ่ที่สุด ซึ่งเราเรียกผืนแผ่นดินนี้ว่า ยูเรเซีย (Eurasia) มีลักษณะแยกออกจากกันอย่างชัดเจนกว่าทวีปอื่น ๆ พื้นแผ่นดินของทวีปเอเชียเป็นพื้นแผ่นดินที่อยู่คงที่ ในขณะที่แผ่นดินอื่น ๆ เป็นฝ่ายเคลื่อนที่ออกไปอยู่ในตำแหน่งที่ตั้งในปัจจุบัน

ในทางบก ทวีปเอเชียมีขอบเขตที่ประชิดทั้งแผ่นดินของทวีปยุโรปและทวีปแอฟริกา ส่วนลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเลของทวีปเอเชียนั้น มีมหาสมุทร ทะเล และช่องแคบสำคัญที่ล้อมรอบแผ่นดินของทวีป ได้แก่

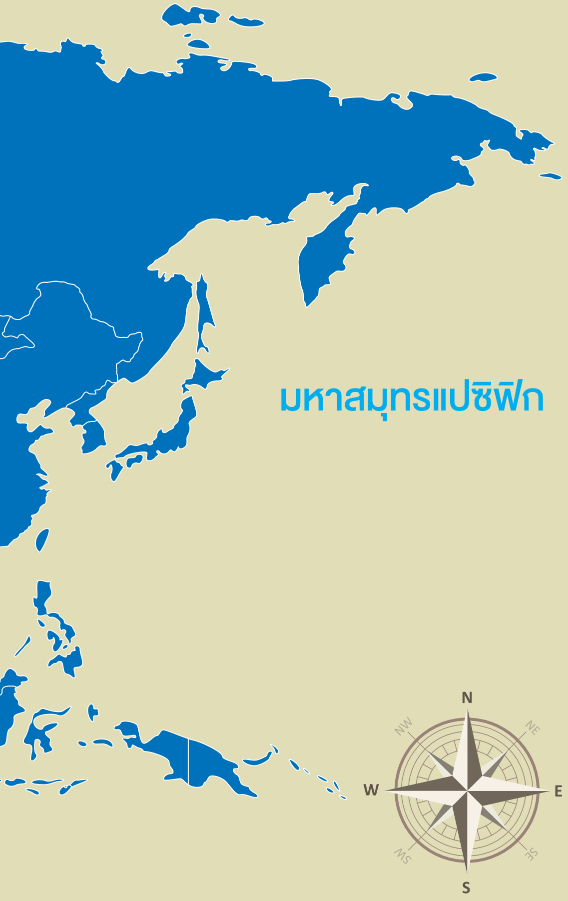

ทิศเหนือ N

ติดต่อกับมหาสมุทรอาร์กติก ดินแดนที่อยู่เหนือที่สุดของทวีป (ไม่รวมเกาะ) คือ แหลมชิลยูสกิน (Cape Chelyuskin)

ทิศตะวันออก E

ติดต่อกับมหาสมุทรแปซิฟิกและทะเลต่าง ๆ ได้แก่ ทะเลเบริง (Bering Sea) ทะเลโอคอตสค์ (Sea of Okhotsk) ทะเลญี่ปุ่น (Sea of Japan) ทะเลเหลือง (Yellow Sea) ทะเลจีนตะวันออก (East China Sea) และทะเลจีนใต้ (South China Sea)

ทิศใต้ S

ติดต่อกับมหาสมุทรอินเดีย มีทะเลและน่านน้ำต่าง ๆ ได้แก่ อ่าวเบงกอล (Bay of Bengal) ทะเลอาหรับ (Arabian Sea) อ่าวเปอร์เซีย (Persian Gulf) และอ่าวเอเดน (Gulf of Aden)

ทิศตะวันตก W

ติดต่อกับทะเลแดง (Red Sea) ซึ่งกั้นระหว่างทวีปเอเชียกับทวีปแอฟริกา (ทะเลเมดิเตอร์เรเนียนเป็นทะเลที่กั้นอยู่ระหว่าง 3 ทวีป คือ เอเชีย ยุโรป และแอฟริกา) ทะเลอีเจียน (Aegean Sea) และทะเลดำ (Black Sea) กั้นระหว่างทวีปเอเชียกับทวีปยุโรป เทือกเขาคอเคซัส (Cau - casus Mountains) แม่น้ำยูรัล (Ural River) เทือกเขายูราล (Ural Mountains) บนชายฝั่งมหาสมุทรอาร์คติกกับทะเลสาบแคสเปียน (Caspian Sea) (ทะเลภายในที่ใหญ่ที่สุดของโลก) จากที่ตั้งของทวีปเอเชียจะเห็นได้ว่า มีดินแดนเกือบทั้งหมดอยู่เหนือเส้นศูนย์สูตร ยกเว้นหมู่เกาะของประเทศอินโดนีเซีย ที่มีบางส่วนอยู่เหนือเส้นศูนย์สูตร และใต้เส้นศูนย์สูตร

ทะเลและมหาสมุทรของทวีปเอเชียมีความกว้างใหญ่

ประกอบด้วย มหาสมุทรทางทิศตะวันออก คือ มหาสมุทรแปซิฟิก และมหาสมุทรอินเดียอยู่ทางตอนใต้ ส่วนทางเหนือเป็นมหาสมุทรอาร์กติก

ในส่วนทะเลมีอยู่จำนวนมาก ได้แก่

ทะเลแบเร็นตส์ (Barents Sea) ทะเลคารา (Kara Sea) ทะเลชุคชี (Chukchi Sea) ทะเลแลปทิฟ (Laptev Sea) ทะเลไซบีเรียตะวันออก (East Siberian Sea) ทะเลเบริ่ง (Bering Sea) ทะเลโอคอตสค์ (Sea of Okhotsk) ทะเลเหลือง (Yellow Sea) ทะเลญี่ปุ่น (Sea of Japan) ทะเลจีนตะวันออก (East China Sea) ทะเลจีนใต้ (South China Sea) ทะเลฟิลิปปิน (Philippine Sea) ทะเลเซเลบีส (Celebes Sea) ทะเลบันดา (Banda Sea) ทะเลชวา (Java Sea) ทะเลอันดามัน (Andaman Sea) ทะเลแลกคาดิฟ (Laccadive Sea) ทะเลแดง (Red Sea) ทะเลกาลิลี (Sea of Galilee) ทะเลอาหรับ (Arabian Sea) ทะเลดำ (Black Sea) และทะเลแคสเปียน (Caspian Sea)

ภาพที่ 3 ภูมิภาคเอเชีย

ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ทางทะเลของทวีปเอเชียที่ล้อมรอบแผ่นดินและเกาะแก่งของทวีปอยู่นั้น เอื้อต่อการเป็นแหล่งทำมาหากิน แหล่งอาหาร และในยุคใหม่ยังเป็นแหล่งพลังงานอีกด้วย ชาวเอเชียใช้ประโยชน์ทางภูมิศาสตร์ทางทะเลในการเชื่อมโยงวัฒนธรรม สินค้า และการไปมาหาสู่กัน โดยใช้ทะเลเป็นเส้นทางเดินเรือสายหลักที่เชื่อมภาคใต้และภาคตะวันออกของทวีปเอเชียกับทวีปยุโรป ทวีปอเมริกาเหนือ และทวีปออสเตรเลียจากภาคใต้ของทวีปเอเชียมีเส้นทางเดินเรือไปยังทวีปยุโรป

โดยผ่านทางช่องแคบมะละกา (The Strait of Malacca) คลองสุเอซ (Suez Canal) โดยมีเมืองท่าต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ในเส้นทาง ได้แก่

- เจนไน (Chennai)
- โคลัมโบ (Colombo)
- มุมไบ (Mumbai)
- การาจี (Karachi)
- เอเดน (Aden)
- สุเอซ (Suez)
- พอร์ตซาอิด (Port Said)

ส่วนการติดต่อระหว่างภาคใต้ของทวีปเอเชียกับทวีปอเมริกาเหนือ มีเมืองท่าสำคัญ อาทิ สิงคโปร์ โฮจิมินห์ ฮ่องกง และโยโกฮามา และช่องแคบมะละกา ที่นับเป็นเส้นทางเดินเรือสำคัญเชื่อมระหว่างมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิก

เมื่อพิจารณาในมุมมองจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ทางทะเลของภูมิภาคเอเชียที่มีขอบแผ่นดินเชื่อมต่อกับทะเลและมหาสมุทรที่ยาวและกว้างขวาง รวมทั้งมีแผ่นดินและเกาะแก่งอยู่อย่างมากมาย ทำให้ชาวเอเชียรู้จักและแสวงหาประโยชน์จากทะเลมาตั้งแต่อดีต ทั้งที่ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่ง การติดต่อค้าขาย และการประมง รวมถึงการเชื่อมความสัมพันธ์ทางการเมืองและการเผยแพร่ลัทธิและศาสนาด้วย

ลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเลของไทย

ประเทศไทย

ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชีย – แปซิฟิก และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระหว่างลองติจูด 97 องศาตะวันออก กับ 106 องศาตะวันออก และละติจูด 5 องศาเหนือ กับ 21 องศาเหนือ นับเป็นรัฐชายฝั่ง (Coastal State) และรัฐช่องแคบ (Strait State) ที่ตั้งอยู่ในคาบสมุทรอินโดจีน โดยมีชายฝั่งทะเลแยกเป็น 2 ด้าน คือ **ด้านตะวันออก ได้แก่ อ่าวไทย ส่วนด้านตะวันตกประกอบด้วยทะเลอันดามันและช่องแคบมะละกา** ทำให้ประเทศไทยมีเส้นทางออกสู่ 2 มหาสมุทร คือ มหาสมุทรแปซิฟิก และมหาสมุทรอินเดีย

1 ไมล์ทะเล = 1.852 กิโลเมตร

ในส่วนพื้นที่ทางทะเล ซึ่งอำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยขยายต่อออกไปจากอาณาเขตพื้นดินนั้น ฝั่งทะเลด้านอ่าวไทยมีพื้นที่ที่ไทยอ้างสิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศ ประมาณ 202,676.204 ตารางกิโลเมตร ยาวประมาณ 2,128.84 กิโลเมตร หรือ 1,149.48 ไมล์ทะเล ส่วนฝั่งตะวันตกหรือที่เรียกกันว่าฝั่งอันดามัน มีพื้นที่ที่ไทยอ้างสิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศ ประมาณ 120,812.120 ตารางกิโลเมตร ยาวประมาณ 1,064.6 กิโลเมตร หรือ 574.84 ไมล์ทะเล

รวมประเทศไทยมีพื้นที่ทางทะเลที่ไทยอ้างสิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศ ประมาณ 323,488.324 ตารางกิโลเมตร มีชายฝั่งยาว รวมทั้งสิ้น 3,193.44 กิโลเมตร หรือ 1,724.32 ไมล์ทะเล ลักษณะพื้นท้องทะเลอ่าวไทยเป็นโคลนปนทราย มีความลึกเฉลี่ยประมาณ 40 เมตร และ มีความลึกสูงสุดประมาณ 80 เมตร ส่วนทะเลด้านตะวันตกมีลักษณะโดยทั่วไปเป็นทรายและทรายปนโคลน ความลึกน้ำเฉลี่ยประมาณ 1,000 เมตร และมีความลึกสูงสุดประมาณ 3,000 เมตร ทั้งนี้ พื้นที่ทางทะเลที่ไทยและประเทศเพื่อนบ้านต่างมีสิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศและอ้างสิทธิทับซ้อนกัน จะต้องมีการเจรจาตกลงแบ่งเขตทางทะเลกันต่อไป

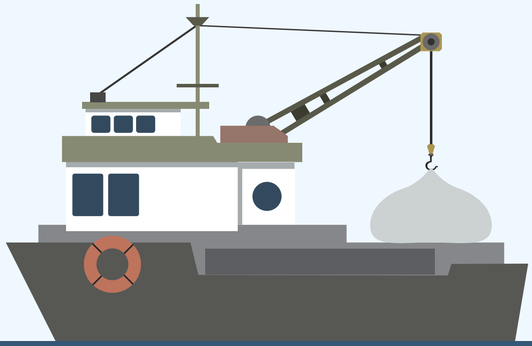

จากตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ถือว่าประเทศไทยตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เป็นทะเลปิดหรือกึ่งปิด (Enclosed or Semi - Enclosed Sea) กล่าวคือ ด้านอ่าวไทย ถ้าวัดจากชายฝั่งตะวันตกของอ่าวไทยที่โกตาบารู ถึงปลายแหลมญวนหรือแหลมกาเมา มีความกว้างประมาณ 381 กิโลเมตร หรือ 206 ไมล์ทะเล

มีประเทศที่มีอาณาเขตติดกับอ่าวไทยด้านนอก 3 ประเทศ คือ กัมพูชา เวียดนาม และมาเลเซีย ทำให้เกิดพื้นที่เหลื่อมทับ ไทย – กัมพูชา 34,034.065 ตารางกิโลเมตร

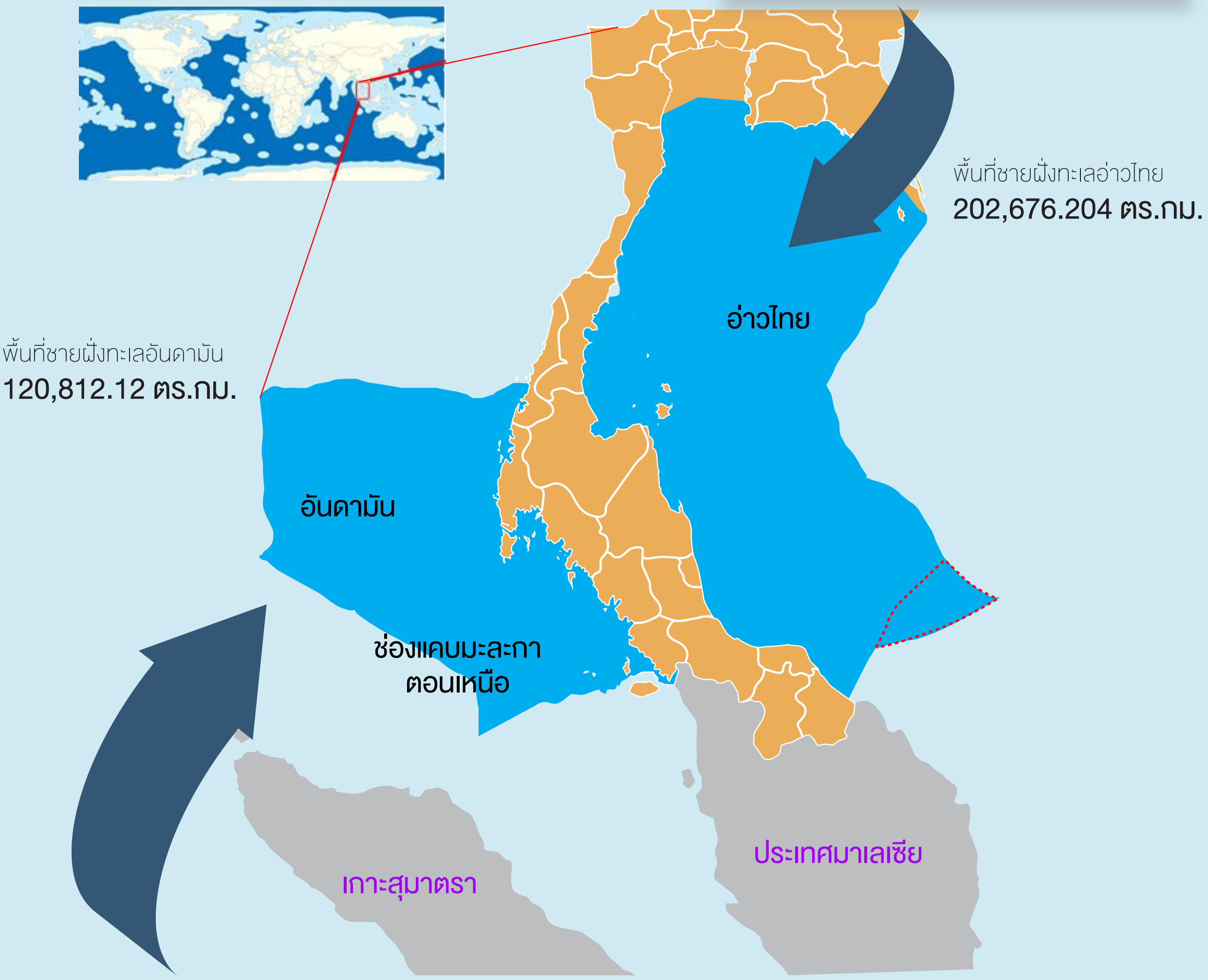

ด้านทะเลอันดามันมีความกว้างประมาณ 611 กิโลเมตร หรือ 330 ไมล์ทะเล วัดจากชายฝั่งด้านทะเลอันดามันถึงหมู่เกาะนิโคบาร์ของอินเดีย ประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับทะเลด้านตะวันตกของประเทศไทย 4 ประเทศ คือเมียนมา อินเดีย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย

พื้นที่ทางทะเลของประเทศไทยมีส่วนที่อยู่ในช่องแคบมะละกาด้านที่ติดกับมหาสมุทรอินเดีย โดยขอบช่องแคบที่ประชิดขอบฝั่งของประเทศไทยนับจากแหลมพรหมเทพ จังหวัดภูเก็ต ไปจนถึงจังหวัดสตูล มีความยาวขอบฝั่งช่องแคบนับได้ประมาณ 294 กิโลเมตร หรือ 158.9 ไมล์ทะเล รวมเป็นพื้นที่ประมาณ 32,000 ตารางกิโลเมตร จากพื้นที่ทางทะเลด้านตะวันตกทั้งหมด 120,812.12 ตารางกิโลเมตร

ดังนั้น ไทยจึงมีสถานะเป็นหนึ่งในรัฐเจ้าของช่องแคบมะละกา หรือรัฐชายฝั่งช่องแคบมะละกา (The littoral states/coastal states of the Strait of Malacca) ด้วยแต่พื้นที่ของช่องแคบมะละกาในบริเวณนี้ มีความกว้างมากกว่า 370 กิโลเมตร หรือ 200 ไมล์ทะเล ทำให้เส้นทางเดินเรือในช่องแคบมะละกาอยู่ในพื้นที่ริมนอกของเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทย และการเดินเรือไม่จำเป็นต้องเข้ามาในพื้นที่ทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่องที่เป็นพื้นที่อธิปไตยของไทย ซึ่งทำให้ไทยไม่มีอำนาจทางกฎหมายในการควบคุมการเดินเรือผ่านเข้าออกในช่องทางเดินเรือของช่องแคบมะละกาในส่วนนี้ ยกเว้นการสำรวจ แสวงประโยชน์ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตบนและใต้ท้องทะเล ตามเขตอำนาจรัฐชายฝั่งเหนือเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ส่วนกิจกรรมอื่น นอกจากนี้ จะไม่ตกอยู่ภายใต้สิทธิอธิปไตยของรัฐชายฝั่งอาทิ การเดินเรือผ่าน หรือการบินผ่าน

บทที่ 2

เขตทางทะเล

ลักษณะเขตทางทะเล

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (1982 United Nations Convention on the Law of the Sea: 1982 UNCLOS) นับเป็นอนุสัญญาที่ประมวลกฎหมายจารีตประเพณีทางทะเลเป็นลายลักษณ์อักษร

พร้อมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ให้ครอบคลุมกิจกรรมทางทะเลในทุกด้าน อาทิ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเล การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรในทะเล การคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเล การวิจัยและวิทยาศาสตร์ทางทะเล การระงับข้อพิพาท

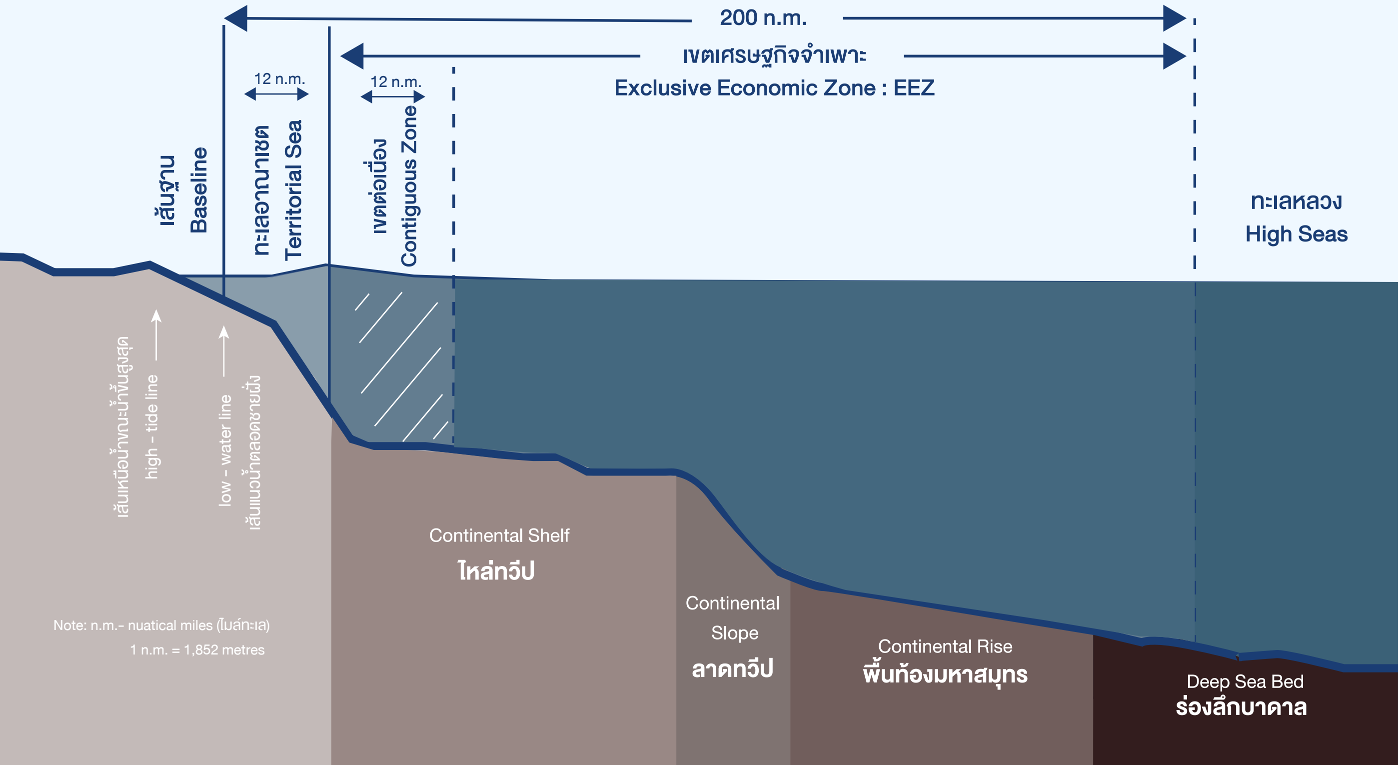

อนุสัญญาฯ ได้กำหนดเขตทางทะเลที่กำหนดอำนาจ สิทธิและหน้าที่ของรัฐภาคีไว้ดังนี้

น่านน้ำภายใน
(Internal Waters)

คือ น่านน้ำทางด้านแผ่นดินหลังเส้นฐาน (Baselines) ซึ่งรัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตย (Sovereignty) เสมือนอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดน (Territory) ทั้งนี้ เส้นฐานแบ่งเป็นเส้นฐานปกติ (Normal Baseline) คือ แนวน้ำลดตลอดชายฝั่งทะเล ตามที่รัฐชายฝั่งกำหนดไว้ในแผนที่ของตน ซึ่งโดยอนุโลม คือ เส้นแนวน้ำลึกศูนย์เมตรที่อยู่ในแผนที่เดินเรือ ส่วนเส้นฐานตรง (Straight Baseline) กำหนดขึ้นในกรณีที่ชายฝั่งมีความเว้าแหว่งมาก หรือมีเกาะเรียงรายใกล้ชิดไปกับแนวชายฝั่งจนไม่สามารถหาแนวน้ำลดได้ ให้รัฐชายฝั่งสามารถกำหนดการเชื่อมต่อจุดที่เหมาะสมบริเวณชายฝั่งเข้าด้วยกันเป็นเส้นฐานตรงได้

ทะเลอาณาเขต
(Territorial Sea)

มีพื้นที่ไม่เกิน 12 ไมล์ทะเล หรือประมาณ 22 กิโลเมตร โดยวัดจากเส้นฐาน (Baselines) โดยรัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตยเหนือทะเลอาณาเขต ซึ่งหมายความรวมถึงอำนาจอธิปไตยในห้วงอากาศ (Air space) เหนือทะเลอาณาเขตและอำนาจอธิปไตยเหนือพื้นดินท้องทะเล (Seabed) และดินใต้ผิวดิน (Subsoil) ของทะเลอาณาเขตด้วย แต่ให้สิทธิในการผ่านโดยสุจริต (Right of innocent passage) ของเรือต่างชาติ

เขตต่อเนื่อง
(Contiguous Zone)

มีพื้นที่ไม่เกิน 24 ไมล์ทะเล หรือประมาณ 44 กิโลเมตร โดยวัดจากเส้นฐาน (Baselines) ซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต ซึ่งรัฐชายฝั่งอาจใช้สิทธิประกาศเป็นเขตต่อเนื่องเพื่อดำเนินการควบคุมที่จำเป็นเพื่อป้องกันการฝ่าฝืนกฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับศุลกากร (Customs) การคลัง (Fiscal) การเข้าเมือง (Immigration) หรือการสุขาภิบาล (Sanitary)

เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone)

คือ บริเวณที่อยู่เลยไปจากและประชิดกับทะเลอาณาเขต โดยเขตเศรษฐกิจจำเพาะจะต้องไม่ขยายออกไปเกิน 200 ไมล์ทะเล หรือประมาณ 370 กิโลเมตร จากเส้นฐานซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต โดยรัฐชายฝั่ง มีสิทธิอธิปไตยเพื่อความมุ่งประสงค์ในการสำรวจ (Exploration) การแสวงประโยชน์ (Exploitation) การอนุรักษ์ (Conservation) และการจัดการ (management) ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต ในน้ำเหนือพื้นดินท้องทะเล (Water superjacent to the seabed) และในพื้นดินท้องทะเล (Seabed) กับดินใต้ผิวดิน (Subsoil) ของพื้นดินท้องทะเลนั้น และมีสิทธิอธิปไตยในส่วนที่เกี่ยวกับกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อการแสวงประโยชน์และการสำรวจทางเศรษฐกิจ แต่รัฐอื่นมีเสรีภาพในการเดินเรือ (Freedom of navigation) เสรีภาพในการบินผ่าน (Freedom of overflight) การวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเล (Freedom of the laying of submarine cables and pipelines) และยังรวมไปถึงการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ไหล่ทวีป (Continental Shelf) และทะเลหลวงหรือน่านน้ำสากล (High Seas)

ไหล่ทวีป (Continental Shelf)

หมายถึง พื้นดินท้องทะเล (Seabed) และดินใต้ผิวดิน (Subsoil) ของบริเวณใต้ทะเลซึ่งขยายเลยทะเลอาณาเขตของรัฐตลอดส่วนต่อออกไปตามธรรมชาติ (Natural Prolongation) ของดินแดนทางบกจนถึงริมนอกของขอบทวีป (Continental Margin) หรือจนถึงระยะ 200 ไมล์ทะเล จากเส้นฐานซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต แต่อาจมีบางกรณีที่สามารถขยายเขตไหล่ทวีปได้ถึง 350 ไมล์ทะเล หรือประมาณ 648 กิโลเมตร ทั้งนี้ หลักเกณฑ์เป็นไปตามกฎหมายกำหนด

ทะเลหลวงหรือน่านน้ำสากล
(High Seas)

คือ ทุกส่วนของทะเลซึ่งไม่ได้รวมอยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive economic zone) ในทะเลอาณาเขต (Territorial sea) หรือในน่านน้ำภายใน (Internal waters) ของรัฐหรือในน่านน้ำหมู่เกาะ (Archipelagic waters) ของรัฐหมู่เกาะ เสรีภาพแห่งทะเลหลวงใช้ได้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้โดยอนุสัญญาฯ และหลักเกณฑ์อื่น ๆ ของกฎหมายระหว่างประเทศ อาทิ เสรีภาพในการเดินเรือ (Freedom of navigation) เสรีภาพในการบินผ่าน (Freedom of overflight) เสรีภาพในการทำประมง (Freedom of fishing) โดยหน้าที่ประการสำคัญของรัฐต่าง ๆ ที่ทำการประมงในทะเลหลวง คือ ต้องร่วมมือกันเพื่อกำหนดมาตรการในการอนุรักษ์ และจัดการทรัพยากรที่มีชีวิตในท้องทะเล

บริเวณพื้นที่
(The Area)

หมายถึง พื้นดินท้องทะเลและพื้นมหาสมุทรและดินใต้ผิวดิน ที่อยู่พ้นเขตอำนาจของรัฐ ดังนั้น รัฐใด ๆ จึงมิอาจอ้างหรือใช้อำนาจอธิปไตยหรือสิทธิอธิปไตยเหนือส่วนใดส่วนหนึ่งของบริเวณพื้นที่และทรัพยากรในบริเวณพื้นที่ เพราะถือเป็นมรดกร่วมของมนุษยชาติ โดยมีองค์กรที่เรียกว่า International Seabed Authority (ISA) ทำหน้าที่บริหารจัดการทรัพยากรในบริเวณพื้นที่เพื่อประโยชน์ร่วมกันของรัฐต่าง ๆ ส่วนห้วงน้ำและห้วงอากาศที่อยู่เหนือบริเวณพื้นที่ รัฐทุกรัฐยังคงมีสิทธิเสรีภาพในระบอบทะเลหลวงดังระบุแล้วข้างต้น

ขอบเขตทางทะเลของไทย

ลักษณะพื้นที่ทางทะเลของประเทศไทย ถูกล้อมด้วยพื้นที่ทางทะเลของประเทศเพื่อนบ้านทั้งสองด้านและประชิดกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้น ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศในการแบ่งเขตแดนทางทะเลระหว่างประเทศ ประเทศต่าง ๆ รอบอ่าวไทย และทะเลฝั่งตะวันตก จึงไม่สามารถขยายเขตเศรษฐกิจจำเพาะออกไปได้เต็มที่ถึง 200 ไมล์ทะเล หรือประมาณ 370 กิโลเมตร แต่มีส่วนที่อ้างสิทธิทับซ้อนกันอยู่ ซึ่งจะต้องเจรจาตกลงกัน

ประเทศไทยถูกล้อมด้วยเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศเพื่อนบ้าน

ด้านอ่าวไทยชั้นใน
ถูกล้อมด้วย กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย

ด้านอ่าวไทยชั้นนอก
ถูกล้อมด้วย จีน อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์

ด้านตะวันตกพื้นที่ตอนเหนือของช่องแคบมะละกา
ถูกล้อมด้วย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย

ด้านตอนบนของทะเลอันดามัน
ถูกล้อมด้วย อินเดีย เมียนมา

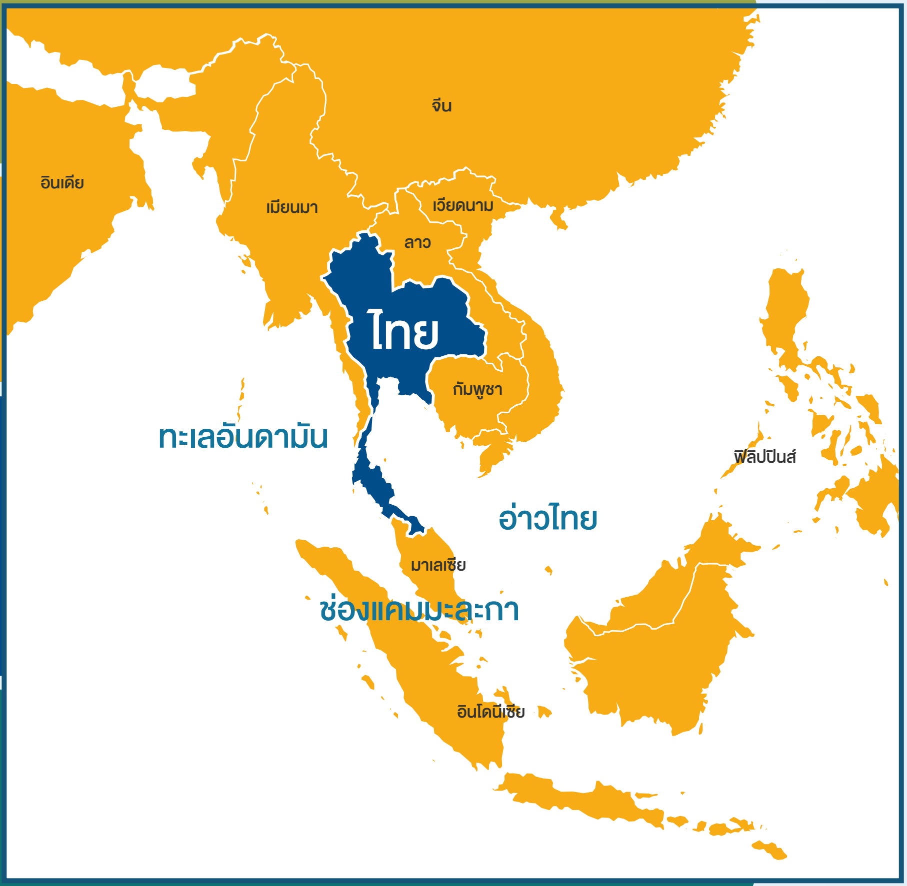

อำนาจอธิปไตยสิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจในเขตทางทะเลต่าง ๆ ของไทย

ประเทศไทย มิได้มีอำนาจอธิปไตยเหนือเขตทางทะเลอย่างสมบูรณ์ในทุกพื้นที่ เนื่องจากมีการกำหนดอำนาจ สิทธิ และหน้าที่ของรัฐชายฝั่งไว้ในแต่ละเขตทางทะเล ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น 7 เขต คือ น่านน้ำภายในทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง ไหล่ทวีป เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ทะเลหลวง และบริเวณพื้นที่ ซึ่งเป็นไปตามหลักสากล

ดังนั้น ในบางพื้นที่ประเทศไทยจะมีอำนาจอธิปไตยอย่างสมบูรณ์ ในขณะที่บางพื้นที่ประเทศไทยจะมีเพียงสิทธิอธิปไตยหรือสิทธิบางประการในการใช้ประโยชน์

โดยพื้นที่ทางทะเลที่ประเทศไทยมีสิทธิใช้ประโยชน์ มีพื้นที่ถึง 323,488.324 ตารางกิโลเมตร จากที่เขตทางทะเล ซึ่งแปลจากคำภาษาอังกฤษว่า Maritime Zones นับเป็นเขตต่าง ๆ ทางทะเลที่ประเทศไทยได้ประกาศไว้ เช่น อ่าวประวัติศาสตร์ น่านน้ำภายในทะเลอาณาเขต เส้นฐานตรง ไหล่ทวีป และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ เป็นต้น ดังมีรายละเอียด ดังนี้

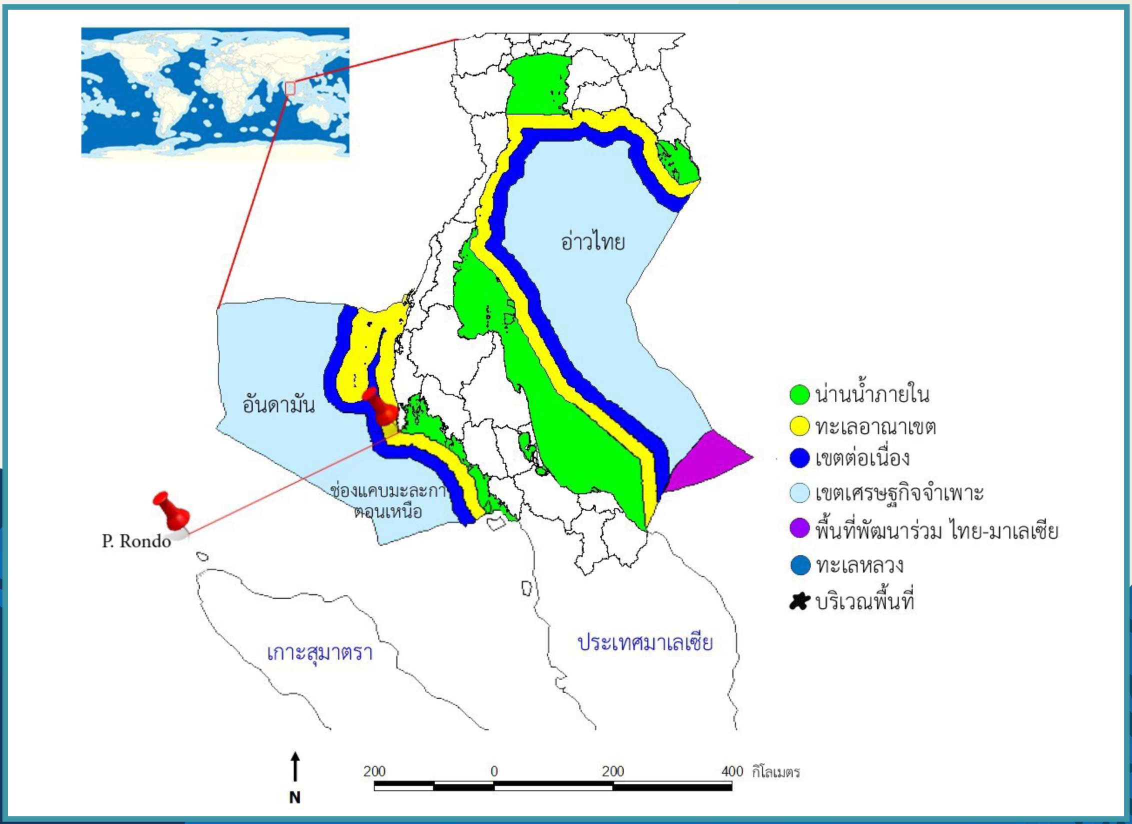

น่านน้ำภายใน (*Internal Waters*)

น่านน้ำภายในเป็นพื้นที่ทางทะเล ที่อยู่หลังเส้นฐานแห่งทะเลอาณาเขตเข้ามาทางด้านแผ่นดิน รัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตย (Sovereignty) อย่างสมบูรณ์เช่นเดียวกับอธิปไตยบนแผ่นดินที่เป็นอาณาเขตของตน

ประเทศไทยได้ออกประกาศกำหนดเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในของประเทศไทยไว้ชัดแจ้งแล้วหลายฉบับ นับแต่ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง เส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในของประเทศไทยฉบับแรก เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2513 ในส่วนอ่าวประวัติศาสตร์ของประเทศไทยที่มีสถานะทางกฎหมายเป็นน่านน้ำภายในเช่นกันนั้น เป็นพื้นที่จากการลากเส้นฐานตรงปิดปากอ่าวไทยตอนบนหรือที่เรียกว่าอ่าวตอนใน (จากจุดที่ 1 ณ แหลมบ้านช่องแสมสานไปยังจุดที่ 2 ณ ฝั่งทะเลตำบลห้วยทรายเหนือ ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง อ่าวไทยตอนใน เมื่อ 22 กันยายน พ.ศ. 2502)

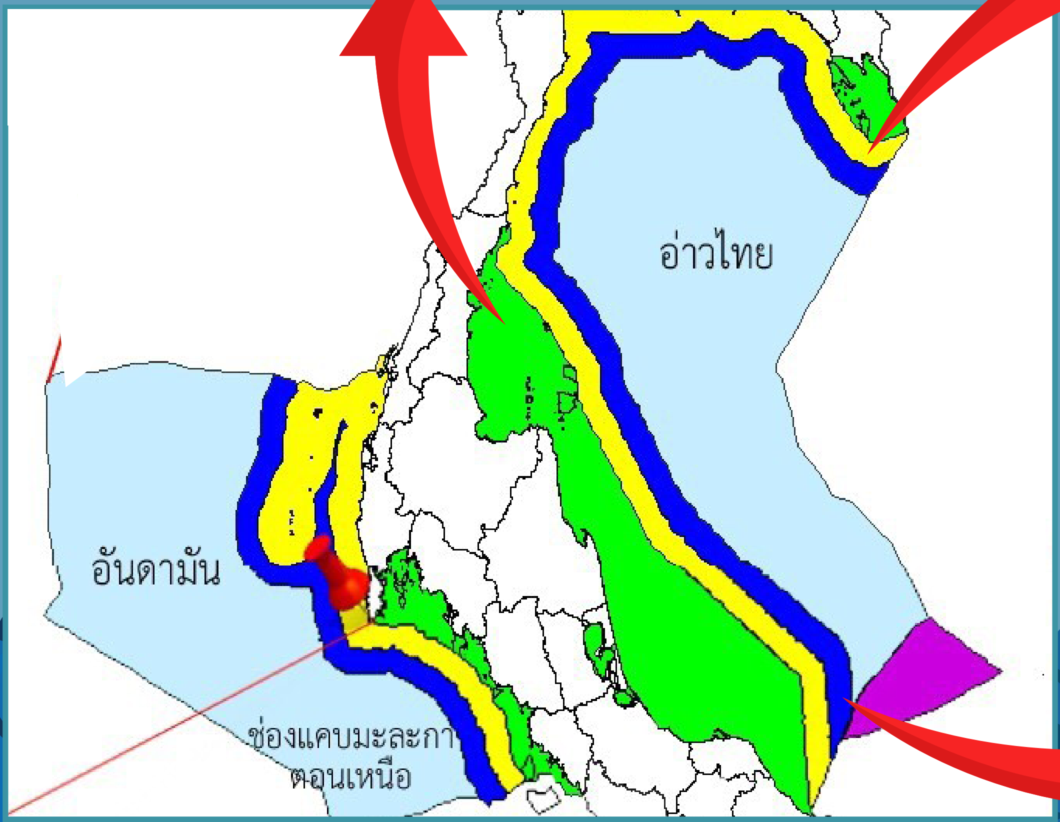

ทะเลอาณาเขต (*Territorial Sea*)

ทะเลอาณาเขตเป็นพื้นที่ทางทะเลที่อยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตย (Sovereignty) ของรัฐชายฝั่งตามข้อ 2(1) ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (1982 UNCLOS) ซึ่งระบุว่า "อธิปไตยของรัฐชายฝั่งขยายเลยอาณาเขตทางบกและน่านน้ำภายในของตน ..." และข้อ 3 ของอนุสัญญาฯ ซึ่งระบุว่า "รัฐทุกรัฐมีสิทธิกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตของตนได้จนถึงขอบเขตหนึ่งซึ่งไม่เกิน 12 ไมล์ทะเล โดยวัดจากเส้นฐานที่กำหนดขึ้นตามอนุสัญญานี้" ซึ่งประเทศไทยได้ออกประกาศเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2509 กำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตออกไป 12 ไมล์ทะเล โดยวัดจากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตไว้อย่างชัดแจ้งแล้ว

อธิปไตยของไทยในทะเลอาณาเขต ขยายไปถึงห้วงอากาศเหนือทะเลอาณาเขตตลอดจนพื้นดินท้องทะเลและดินใต้พื้นดินท้องทะเล (Seabed and Subsoil) แห่งทะเลอาณาเขตตามข้อ 2(2) ของอนุสัญญาฯ อย่างไรก็ดี การใช้อำนาจอธิปไตยเหนือทะเลอาณาเขต จะต้องอยู่ภายใต้บังคับของอนุสัญญาฯ และกฎหมายระหว่างประเทศ อาทิ การยอมให้เรือต่างชาติผ่านโดยสุจริต (Innocent Passage) ในทะเลอาณาเขตตามข้อ 17 ของอนุสัญญาฯ

เขตต่อเนื่อง (*Contiguous Zone*)

เขตต่อเนื่องเป็นพื้นที่ทางทะเลที่ต่อออกไปจากทะเลอาณาเขต โดยวัดจากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตออกไปไม่เกิน 24 ไมล์ทะเล ดังนั้น เขตต่อเนื่องจึงเป็นพื้นที่ทางทะเลที่มีความกว้าง 12 ไมล์ทะเล ที่อยู่ประชิดติดกับและถัดออกไปจากทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่องพ้นจากทะเลอาณาเขตของไทยแล้วจึงพ้นจากอำนาจอธิปไตยของไทย แต่ไทยสามารถดำเนินการได้บางประการตามข้อ 33 ของอนุสัญญาฯ ได้แก่ ดำเนินการควบคุมที่จำเป็นเพื่อป้องกันการฝ่าฝืนกฎหมายและข้อบังคับ 4 เรื่อง ได้แก่ (1) ศุลกากร (2) การคลัง (3) การเข้าเมือง (4) การสุขาภิบาล และลงโทษการฝ่าฝืนกฎหมายและข้อบังคับ 4 เรื่องดังกล่าวที่ได้กระทำภายในอาณาเขตหรือทะเลอาณาเขตของไทย

เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (*Executive Economic Zone*)

เขตเศรษฐกิจจำเพาะเป็นพื้นที่ทางทะเลที่ต่อออกไปจากทะเลอาณาเขต โดยวัดจากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตออกไปไม่เกิน 200 ไมล์ทะเล ดังนั้น เขตเศรษฐกิจจำเพาะจึงเป็นพื้นที่ทางทะเลที่มีความกว้างไม่เกิน 188 ไมล์ทะเล ซึ่งอยู่ประชิดติดกับและถัดออกไปจากทะเลอาณาเขต เขตเศรษฐกิจจำเพาะพ้นจากทะเลอาณาเขตของไทยแล้ว จึงพ้นจากอำนาจอธิปไตย (Sovereignty) ของไทย แต่ไทยมีสิทธิอธิปไตย (Sovereign Rights) ตามข้อ 56 ของอนุสัญญาฯ กล่าวคือ สิทธิจำเพาะแต่เพียงผู้เดียว (Exclusive Rights) ในการสำรวจและแสวงประโยชน์ อนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ในน้ำเหนือพื้นดินท้องทะเล พื้นดินท้องทะเล และใต้พื้นดินท้องทะเลนั้น และในกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อการแสวงประโยชน์และการสำรวจทางเศรษฐกิจ อาทิ การผลิตพลังงานจากน้ำ กระแสน้ำและลม นอกจากนี้ ไทยยังมีเขตอำนาจ (Jurisdiction) เกี่ยวกับ

(1) การสร้างและการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ

(2) การวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล

(3) การคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล

ไทยได้ออกประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทย เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2524 กำหนดว่า เขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทย ได้แก่ บริเวณที่อยู่ถัดออกไปจากทะเลอาณาเขตของราชอาณาจักรไทย มีความกว้าง 200 ไมล์ทะเล วัดจากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต และได้มีประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะเพิ่มเติมอีก 2 ฉบับ ได้แก่ ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทยด้านอ่าวไทย ส่วนที่ประชิดกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศมาเลเซีย เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2531 และประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทย ด้านทะเลอันดามัน เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2531

สิทธิที่ไทยในฐานะรัฐชายฝั่ง มีอยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ จึงมีขอบเขตจำกัดอยู่เพียงสิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจข้างต้น ส่วนเรื่องอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ ข้อ 58 ของอนุสัญญาฯ กำหนดให้รัฐชายฝั่งหรือรัฐไร้ฝั่งทะเล มีเสรีภาพ สิทธิ และหน้าที่เช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ให้ในกรณีทะเลหลวง อาทิ เสรีภาพในการเดินเรือ เสรีภาพ ในการบินผ่าน และเสรีภาพทั้งการวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเล โดยรัฐอื่น ๆ ที่ใช้เสรีภาพ สิทธิ และหน้าที่ดังกล่าวภายในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทยจะต้องคำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของไทย และจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ของไทยที่ตราขึ้น ตามสิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจข้างต้นที่ไทยมีอยู่ในฐานะรัฐชายฝั่ง รวมทั้งสิทธิอื่น ๆ ที่ไทยมีอยู่ตามกฎหมายระหว่างประเทศด้วย

การประกาศกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทยในอ่าวไทยออกไป 200 ไมล์ทะเล จากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต มีพื้นที่บางส่วนที่เป็นการอ้างสิทธิทับซ้อนกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะที่ประเทศเพื่อนบ้านกำหนด ได้แก่ กัมพูชา และมาเลเซีย ซึ่งประกาศกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตนออกไป 200 ไมล์ทะเล เช่นกัน และยังไม่มีการจัดทำความตกลงแบ่งเขตเศรษฐกิจจำเพาะระหว่างกัน รวมทั้งในระหว่างที่ยังไม่มีความตกลงแบ่งเขต ก็ยังไม่มีการจัดทำข้อตกลงชั่วคราวซึ่งมีลักษณะที่ปฏิบัติได้ด้วยเจตนารมณ์แห่งความเข้าใจและร่วมมือกันตามข้อ 74 วรรค 1 และวรรค 3 ของอนุสัญญาฯ แต่อย่างใด

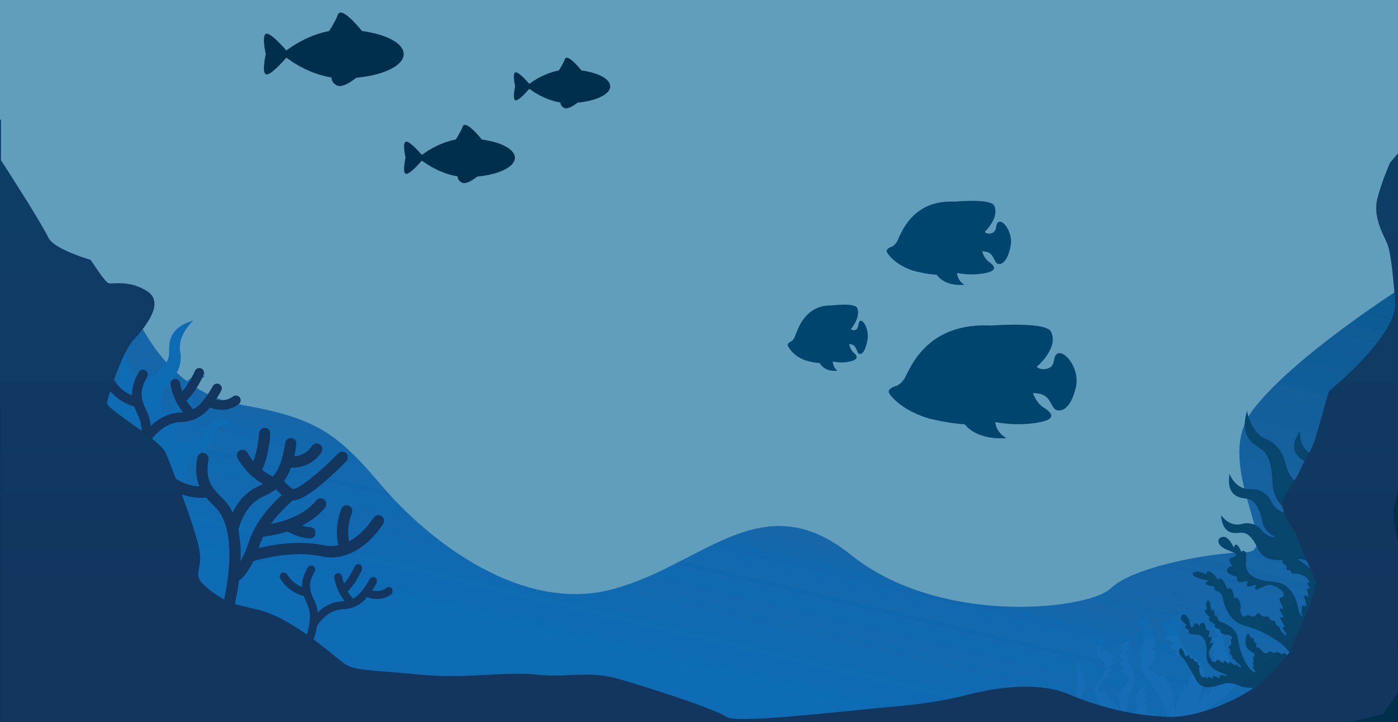

ไหล่ทวีป (Continental Shelf)

ไหล่ทวีปของรัฐชายฝั่ง ได้แก่ พื้นดินท้องทะเลและดินใต้พื้นดินท้องทะเลส่วนที่ทอดยาวเลยทะเลอาณาเขตของรัฐตลอดส่วนต่อออกไปตามธรรมชาติของดินแดนทางบกของตนจนถึงริมนอกของขอบทวีป หรือจนถึงระยะ 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน ซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตในกรณีที่ริมนอกของขอบทวีปขยายไปไม่ถึง 200 ไมล์ทะเล สำหรับส่วนที่ทอดยาวออกไปเกินกว่า 200 ไมล์ทะเล อนุสัญญาฯ ได้ระบุวิธีกำหนดขอบเขตไหล่ทวีปไว้ในกรณีต่าง ๆ โดยละเอียด

ไทยได้ออกประกาศกำหนดเขตไหล่ทวีปของไทยด้านอ่าวไทย เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2516 ซึ่งกำหนดเขตไหล่ทวีปของไทยตามแผนที่และพิกัดภูมิศาสตร์ที่แนบท้ายประกาศดังกล่าว

ไทยมีสิทธิอธิปไตย (Sovereign Rights) ในไหล่ทวีป ซึ่งเป็นสิทธิจำเพาะแต่เพียงผู้เดียว (Exclusive Rights) ในการสำรวจและแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของไหล่ทวีป ได้แก่ แร่และทรัพยากรไม่มีชีวิตอย่างอื่นของพื้นดินท้องทะเลและดินใต้ผิวดิน รวมทั้งอินทรียภาพมีชีวิตซึ่งจัดอยู่ในประเภทอยู่ติดกับที่ ซึ่งหากไทยไม่ดำเนินการสำรวจหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของไหล่ทวีป รัฐอื่น ๆ ก็ไม่สามารถสำรวจหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของไหล่ทวีปได้ หากไม่ได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้งจากไทย อย่างไรก็ดี รัฐอื่น ๆ ยังคงมีเสรีภาพในการเดินเรือในห้วงน้ำเหนือไหล่ทวีปหรือบินผ่านในห้วงอากาศเหนือไหล่ทวีป และมีสิทธิวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเลบนไหล่ทวีป ซึ่งไทยมีสิทธิในการกำหนดเงื่อนไขสำหรับสายเคเบิลหรือท่อที่วางเข้ามาในดินแดนหรือทะเลอาณาเขตหรือเขตอำนาจรัฐของไทยและกำหนดเส้นทางสำหรับการวางท่อนั้นได้

• ด้านทะเลอ่าวไทย

ไทยอ้างสิทธิในเขตไหล่ทวีปทับซ้อนกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ มาเลเซีย เวียดนาม และกัมพูชา ซึ่งยังไม่มีการจัดทำความตกลงแบ่งเขตไหล่ทวีประหว่างกันตามข้อ 83 วรรค 1 ของอนุสัญญาฯ

โดยในส่วนที่ไทยอ้างสิทธิในไหล่ทวีปทับซ้อนกับมาเลเซียมีการจัดทำข้อตกลงซึ่งมีลักษณะชั่วคราวตามนัยข้อ 83 วรรค 3 ของอนุสัญญาฯ ได้แก่ บันทึกความเข้าใจระหว่างราชอาณาจักรไทยและมาเลเซียเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรร่วมเพื่อแสวงประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นดินใต้ทะเลในบริเวณที่กำหนดของไหล่ทวีปของประเทศทั้งสองในอ่าวไทย ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2522 (Memorandum of Understanding between the Kingdom of Thailand and Malaysia on the Establishment of the Joint Authority for the Exploitation of the Resources of the Seabed in a Defined Area of the Continental Shelf of the Two Countries in the Gulf of Thailand, 21 February 1979) เพื่อสำรวจและแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของไหล่ทวีปในพื้นที่พัฒนาร่วม (Joint Development Area: JDA) ร่วมกัน

• ด้านทะเลอันดามัน ได้ทำความตกลง

(1) ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ว่าด้วยการแบ่งก้นทะเลระหว่างประเทศทั้งสองในทะเลอันดามัน

(2) ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย และรัฐบาลแห่งมาเลเซีย ว่าด้วยการแบ่งเขตไหล่ทวีปในตอนเหนือของช่องแคบมะละกา

(3) ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินเดีย และรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย เกี่ยวกับการกำหนดจุดร่วมสามฝ่ายและการแบ่งเขตที่เกี่ยวข้องกับประเทศทั้งสามในทะเลอันดามัน

(4) ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินเดีย ว่าด้วยการแบ่งเขตก้นทะเลระหว่างประเทศทั้งสองในทะเลอันดามัน

(5) ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ว่าด้วยการแบ่งเขตทางทะเล ซึ่งในส่วนที่อ้างสิทธิทับซ้อนกับเมียนมายังไม่แล้วเสร็จ

ทะเลหลวง *(High Seas)*

ทะเลทั้งหมดที่ไม่ได้รวมอยู่ในน่านน้ำภายใน (หรือน่านน้ำหมู่เกาะของรัฐหมู่เกาะ) ทะเลอาณาเขตและเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐใดรัฐหนึ่ง ในทะเลหลวงนี้ รัฐทั้งปวงมีเสรีภาพ ในการเดินเรือ เสรีภาพในการบินผ่าน การวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเล การสร้างเกาะเทียมและสิ่งติดตั้งต่าง ๆ การประมง การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ภายใต้เงื่อนไขข้อบังคับที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ และใช้เพื่อความมุ่งประสงค์ในทางสันติตามที่ระบุในข้อ 86 – 88 ของอนุสัญญาฯ

ไทยจึงมีสิทธิ เสรีภาพข้างต้นในทะเลหลวง นอกจากนี้ ไทยมีพันธกรณีที่จะต้องคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล รวมทั้งอนุรักษ์ทรัพยากรมีชีวิตในทะเลหลวงด้วยตามที่กำหนดในอนุสัญญาฯ

อนึ่ง เพื่อประโยชน์ในด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรมีชีวิตอย่างยั่งยืนในเขตทะเลหลวง ตามเจตนารมณ์ของอนุสัญญาฯ รัฐชายฝั่งต่าง ๆ ได้ร่วมกันจัดตั้งองค์กรขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการการประมงในเขตพื้นที่ทะเลหลวงที่อยู่ใกล้กับรัฐตน อาทิ SIOFA (Southern Indian Ocean Fisheries Agreement) IOTC (Indian Ocean Tuna Commission) WCPFC (The Western and Central Pacific Fisheries Commission) และ IATTC (Inter-American Tropical Tuna Commission) ดังนั้น สิทธิในการใช้ประโยชน์อย่างเสรีที่มีอยู่เดิมตามอนุสัญญาฯ จึงได้ถูกจำกัดลง

บริเวณพื้นที่ *(The Area)*

บริเวณพื้นที่ คือ พื้นดินท้องทะเล พื้นมหาสมุทร และใต้ดินนั้น (seabed and ocean floor and subsoil thereof) ส่วนที่อยู่พ้นจากเขตอำนาจของรัฐ (National Jurisdiction)

ดังนั้น รัฐใด ๆ จึงมิอาจอ้างหรือใช้อำนาจอธิปไตยหรือสิทธิอธิปไตยเหนือส่วนใดส่วนหนึ่งของบริเวณพื้นที่และทรัพยากรในบริเวณพื้นที่ เพราะถือเป็นมรดกร่วมของมนุษยชาติ โดยมีองค์กรที่เรียกว่า International Seabed Authority (ISA) ทำหน้าที่บริหารจัดการทรัพยากรในบริเวณพื้นที่เพื่อประโยชน์ร่วมกันของรัฐต่าง ๆ ส่วนห้วงน้ำและห้วงอากาศที่อยู่เหนือบริเวณพื้นที่ รัฐทุกรัฐยังคงมีสิทธิ เสรีภาพในระบอบทะเลหลวง ดังระบุแล้วข้างต้น

ทะเลหลวงทั่วโลก

บทที่ 3

ประโยชน์จากทะเล

กิจกรรมการใช้ประโยชน์ทางทะเล

ทะเลไทย ถือเป็นแหล่งทรัพยากรที่มีความอุดมสมบูรณ์อย่างยิ่ง ทั้งทรัพยากรที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ด้วยความอุดมสมบูรณ์นี้เอง ทำให้ทะเลไทยเป็นทั้งแหล่งอาหารที่สำคัญของคนไทยและคนทั่วโลก เพราะมากด้วยคุณภาพและปริมาณ อีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามระดับโลก ทำให้เป็นหนึ่งในจุดหมายที่นักท่องเที่ยวทั่วโลก หมายตาจะมาสัมผัสความงดงามของทะเลไทย โดยทะเลทั้งฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามันเป็นที่เลื่องลือในหมู่นักท่องเที่ยวเสมอมา จึงไม่แปลกนักที่ภาพนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจำนวนมากกับทะเลไทยกลายเป็นเรื่องที่คุ้นตา รวมถึงสร้างรายได้ให้ประเทศอย่างมหาศาล นอกจากนี้ ประเทศไทยมีจุดแข็งโดยเป็นฐานการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าเกษตรรายใหญ่ของโลก จากสภาพที่ตั้งของประเทศไทยซึ่งมีแผ่นดินติดกับทั้งทะเลอันดามัน ช่องแคบมะละกา และอ่าวไทย ซึ่งเป็นเส้นทางเดินเรือที่สำคัญระหว่างมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิก จึงเป็นพื้นที่ซึ่งมีความสำคัญทางภูมิรัฐศาสตร์ จากการสำรวจพบว่า ใต้ท้องทะเลบริเวณอ่าวไทยมีแหล่งปิโตรเลียมกระจายอยู่ทั่วไปที่สามารถจะนำมาใช้ในเชิงพาณิชย์และเป็นแหล่งพลังงานของประเทศได้

ประเทศไทยใช้ประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมทางทะเล ดังนี้

1. ด้านการประมง

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ของภาคประมงปี 2561 มีมูลค่า 108,789 ล้านบาท เนื่องจากการมีนโยบายสำคัญ ในการแก้ไขปัญหาการทำประมงทะเลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลบวก ทั้งด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการทำประมง แต่อย่างไรก็ตาม ยังคงมีปัจจัยลบที่อาจกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจการประมง อาทิ ราคาน้ำมันตลาดโลกที่มีความผันผวน และปัญหาการชะลอตัวทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า

การประมงทะเล แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1.1 การประมงชายฝั่ง (Inshore Fisheries) หรือประมงพื้นบ้าน (Artisanal Fisheries)

การทำประมงด้วยการจับและเลี้ยงสัตว์น้ำในแหล่งน้ำกร่อยและน้ำเค็มตามบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลปากแม่น้ำ การประมงเพื่อยังชีพ หาอาหาร สร้างรายได้ และก่อให้เกิดการสร้างงานในท้องถิ่น โดยใช้เรือหรือเครื่องมือประมงขนาดเล็ก อาทิ เรือพื้นบ้าน แหหรือเบ็ดแบบง่าย ๆ ปัจจุบันเรือส่วนใหญ่จะติดเครื่องยนต์เข้าไปด้วย รวมถึงการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ชายทะเลที่มีน้ำท่วมถึง บริเวณที่ดอนชายน้ำ และป่าชายเลน ตลอดจนย่านน้ำตื้นชายฝั่งเพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ซึ่งปัจจุบันสัตว์น้ำชายฝั่งรายได้ให้แก่ประเทศเป็นจำนวนมาก โดยจำหน่ายทั้งในรูปของสดและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อย่างอื่น

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีการเลี้ยงอย่างต่อเนื่อง เพื่อทดแทนสัตว์น้ำทะเลที่ได้จากการจับซึ่งมีแนวโน้มลดลง แต่ยังคงมีความต้องการสูง ชนิดสัตว์น้ำที่เพาะเลี้ยงกันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ กุ้งทะเล ปลาน้ำกร่อย และหอยทะเล โดยจังหวัดที่มีการเพาะเลี้ยงชายฝั่งมากที่สุด 5 อันดับ ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ สมุทรสาคร จันทบุรี สุราษฎร์ธานี และสมุทรสงคราม

1.2 การประมงพาณิชย์ (Commercial Fisheries)

ไม่ใช่การประมงเพื่อยังชีพ แต่เป็นการประมงในเขตทะเลเพื่อแสวงหากำไร ส่วนใหญ่ธุรกิจประมงแบบนี้ จะผูกพันกับเรือประมงที่จับปลาโดยใช้เรือและเครื่องมือประมงขนาดกลางหรือใหญ่ มีอุปกรณ์ที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจับสัตว์น้ำ และจะใช้เวลาทำการประมงหลายวัน อาทิ อวนลาก อวนล้อม เบ็ดราวทะเลลึก หรืออวนลอย โดยทั่วไปเจ้าของเรือจะเป็นผู้ดำเนินการเอง สัตว์น้ำที่ได้จะขายทั้งในท้องถิ่นหรือตลาดค้าสัตว์น้ำที่อยู่ในภาคกลาง อาทิ กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม ประมงพาณิชย์ประกอบด้วย “ประมงน้ำลึก” (Deep Sea Fisheries) หรือ “ประมงนอกฝั่ง” (Offshore Fisheries) คือ การจับปลาในระยะห่างจากฝั่งแต่ไม่เกินระยะ 200 ไมล์ทะเลจากชายฝั่ง ซึ่งส่วนใหญ่จะทำในเขตน่านน้ำไทย และ “ประมงสากล” หรือ “ประมงไกลบ้าน” (Distant Water Fisheries) คือ การจับปลาในน่านน้ำอื่น อาทิ เขตทะเลของรัฐชายฝั่งอื่นและมหาสมุทรที่อยู่เป็นระยะทางไกลจากท่าเรือของประเทศนั้น ๆ หรืออีกนัยหนึ่งเรียกว่า “ประมงนอกน่านน้ำ” (Overseas Fisheries) นอกจากจะจับสัตว์น้ำแล้ว ยังอาจมีการแปรรูปสัตว์น้ำแบบครบวงจรด้วย เพื่อเตรียมส่งผลผลิตสู่ตลาดหรือส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

ผลประโยชน์ของทรัพยากรประมงทะเล (รวมถึงการผลิตสัตว์น้ำและพืชน้ำ) ช่วยเสริมสร้างความอยู่ดีกินดีของประชาชน โดยเฉพาะประชากรที่อาศัยในบริเวณชายฝั่งทะเลทั้งด้านอ่าวไทยและอันดามัน ผลผลิตของการประมงทะเลเหล่านี้มีผลกระทบทางบวกที่มีนัยสำคัญต่อความมั่นคงทางอาหาร ซึ่งแน่นอนว่าเป็นการเสริมสร้างความแข็งแกร่งต่อความมั่นคงของประเทศตั้งแต่โบราณกาล เรามีคำพูดง่าย ๆ ว่า “กินข้าวกับปลา” เพราะปลาให้โปรตีนที่มีคุณภาพสูง ย่อยง่าย มีไขมันอิ่มตัวที่ไม่เป็นอันตรายต่อชีวิต มีเกลือแร่และสารต่อต้านอนุมูลอิสระ อาทิ ไอโอดีน โอเมก้า 3, 6 และ 9 ถึงแม้ว่าคุณภาพอาจจะด้อยกว่าปลาในเขตอบอุ่นและเขตหนาว

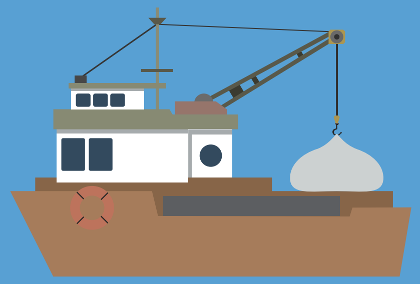

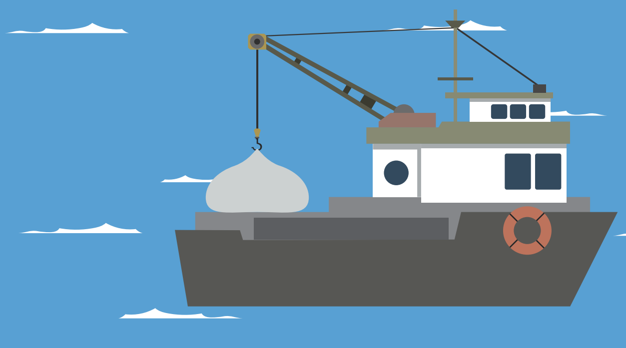

GDP ภาคประมง ปี 2548 - 2561

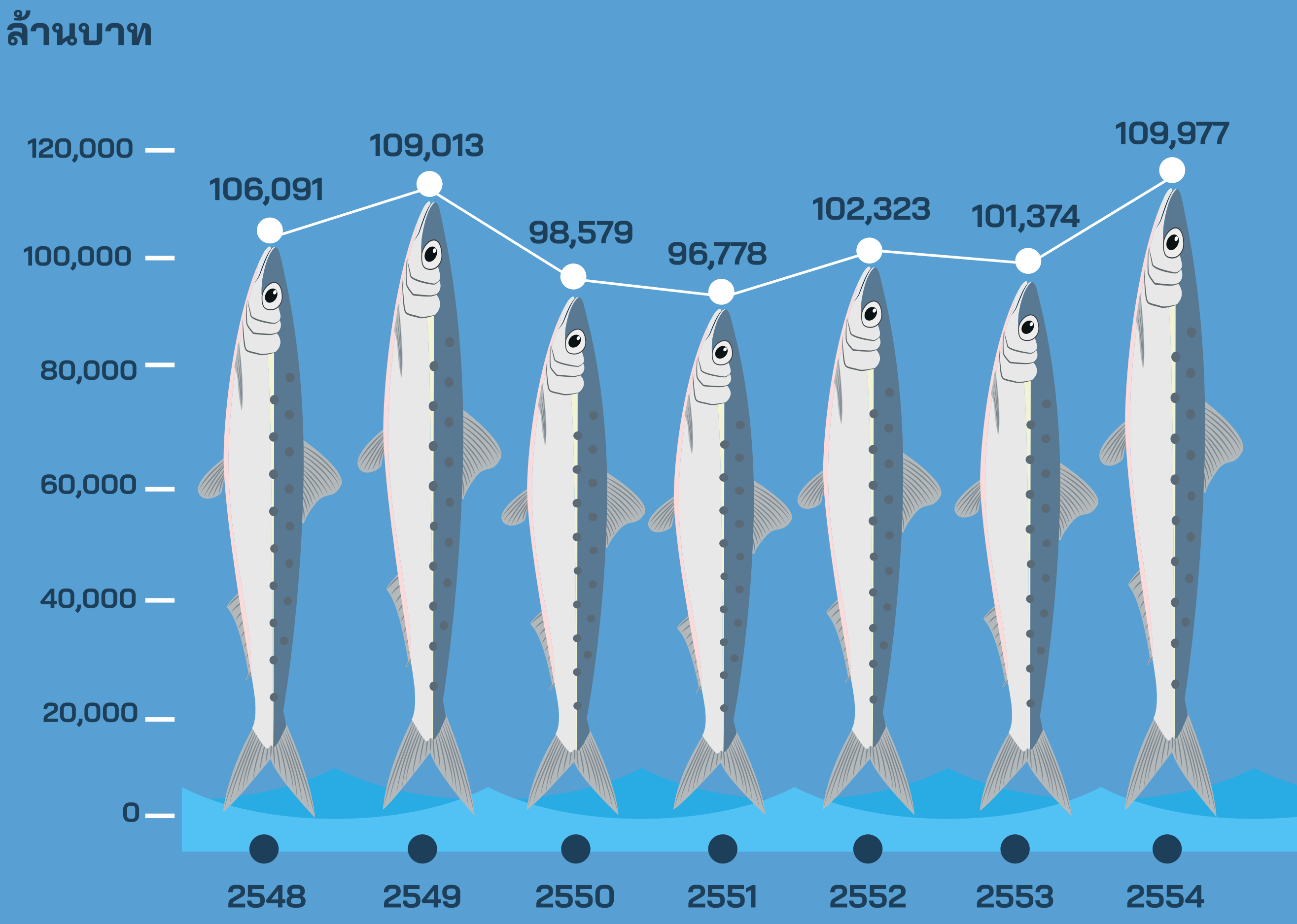

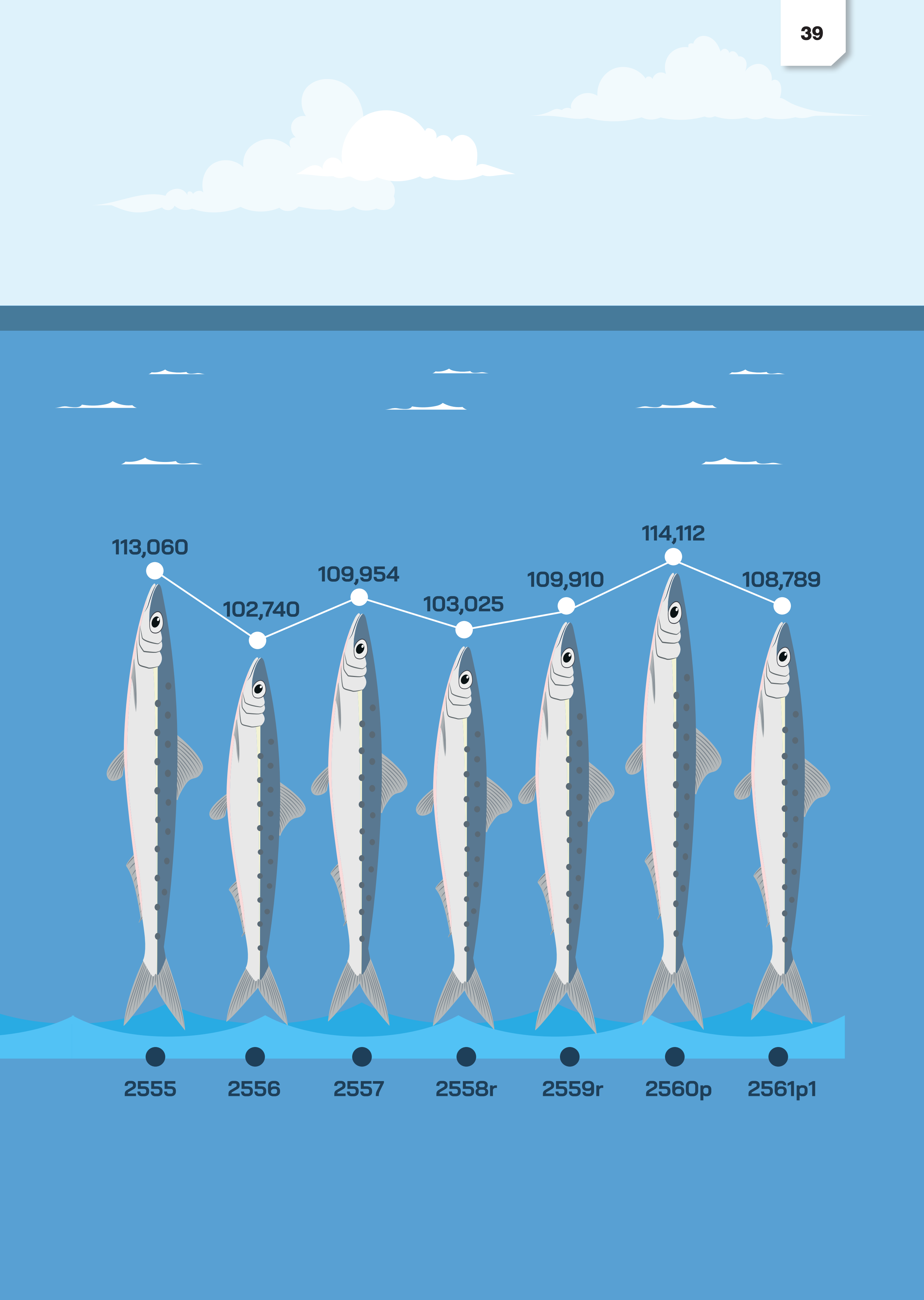
113,060
102,740
109,954
103,025
109,910
114,112
108,789
2555
2556
2557
2558r
2559r
2560p
2561p1

2. ด้านการขนส่งและพาณิชยนาวี

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชยนาวี พ.ศ. 2521 ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับพาณิชยนาวีไว้ในมาตรา 4 ดังนี้

2.1 การพาณิชย์นาวี

หมายความว่า "การขนส่งทางทะเล การประกันภัยทางทะเล การเดินเรือ กิจการอู่เรือและกิจการท่าเรือ และหมายความรวมถึงกิจการอย่างอื่นที่เกี่ยวเนื่องโดยตรงหรือเป็นส่วนประกอบกับกิจการดังกล่าวตามที่กำหนดในกฎกระทรวง" จากคำจำกัดความดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กิจการพาณิชยนาวี เป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมมากมาย ทั้งที่เกิดขึ้นในทะเลและบนฝั่ง

2.2 การขนส่งทางทะเล

หมายความว่า "การขนส่งของหรือคนโดยสาร โดยเรือจากประเทศไทยไปยังต่างประเทศ หรือจากต่างประเทศมายังประเทศไทย หรือจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งนอกราชอาณาจักร และให้หมายความรวมถึง การขนส่งของหรือคนโดยสารทางทะเลชายฝั่งในราชอาณาจักร โดยเรือที่มีขนาดตั้งแต่ 250 ตันกรอสขึ้นไปด้วย" ซึ่งการขนส่งทางทะเลประกอบด้วย

1 ท่าเรือ

หมายความว่า สถานที่สำหรับให้บริการแก่เรือ ในการจอดเทียบ บรรทุก หรือขนถ่ายของ ประกอบด้วย ท่าเรือสินค้า ท่าเรือประมง ท่าเรือโดยสาร และท่าเรือท่องเที่ยว

2 เรือ

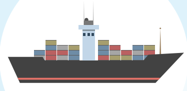

หมายความว่า เรือเดินทะเลที่ใช้ในการขนส่งทางทะเล ประกอบด้วย เรือค้าระหว่างประเทศ หมายถึง เรือที่ขนส่งสินค้านำเข้าและส่งออกของประเทศ และเรือค้าชายฝั่ง หมายถึง เรือที่ขนส่งสินค้าในประเทศ

3 สินค้า

ประกอบด้วยสินค้าที่ขนส่งโดยเรือค้าระหว่างประเทศหรือสินค้านำเข้าและสินค้าส่งออก และสินค้าที่ขนส่งโดยเรือค้าชายฝั่งหรือสินค้าในประเทศ

จากรายงานสถิติการขนส่งสินค้าทางน้ำบริเวณเมืองท่าชายทะเล ปี พ.ศ. 2559 ปีงบประมาณ 2560 ของกรมเจ้าท่า พบว่า จำนวนเรือที่ทำการขนส่งสินค้า ที่มีการแจ้งเข้า - ออก ตามด่านศุลกากรบริเวณเมืองท่าชายทะเล ในปี 2559 มีจำนวนทั้งสิ้น 161,281 เที่ยวลำ โดยแยกเป็นเรือค้าต่างประเทศ 92,531 เที่ยวลำ และเป็นเรือค้าชายฝั่งทั้งหมด 68,750 เที่ยวลำ ในส่วนปริมาณสินค้าที่ทำการขนส่งบริเวณเมืองท่าชายทะเล ที่มีการแจ้งเข้า - ออก มีปริมาณรวมทั้งสิ้น ประมาณ 262,788,945.902 ตัน เป็นเรือค้าต่างประเทศ ประมาณ 211,894,489.738 ตัน เรือค้าชายฝั่ง ประมาณ 50,894,456.164 ตัน โดยสินค้าที่มีการขนส่งมากที่สุด ได้แก่ ปิโตรเลียม

3. ด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการทางทะเล

ด้วยความอุดมสมบูรณ์และความสวยงามของทะเลไทยและพื้นที่บริเวณชายฝั่ง ทำให้ประเทศไทยกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงที่สุดแห่งหนึ่งของชายฝั่งทะเล ทั้งด้านอ่าวไทยในทะเลจีนใต้ และชายฝั่งทะเลอันดามันในมหาสมุทรอินเดีย โดยถูกนำมาพัฒนาทางการท่องเที่ยวของไทยได้อย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างรายได้จากนักท่องเที่ยวไทยและต่างชาติได้เป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดการหมุนเวียนเงินตราภายในประเทศ และสร้างอาชีพแก่ประชาชนในพื้นที่ ในปี พ.ศ. 2559 มีผู้เยี่ยมเยียนใน 23 จังหวัดชายฝั่งทะเล ประมาณ 153 ล้านคน นำรายได้เข้าประเทศ 1.83 ล้านล้านบาท จากการสำรวจพบว่า แหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่ชาวต่างชาตินิยม เช่น หมู่เกาะพีพี จังหวัดกระบี่ เกาะเต่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี และหาดพัทยา จังหวัดชลบุรี เป็นต้น โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลที่สำคัญ ได้แก่

3.1 กิจกรรมดำน้ำดูปะการัง

เป็นการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้ลงไปสัมผัสกับโลกใต้ทะเล ที่มีความสวยงามตระการตา จุดดำน้ำมีหลายแห่งในทะเลแถบภาคตะวันออก เป็นศูนย์รวมคนรักธรรมชาติทางทะเล สามารถพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ใหม่ ๆ ใต้ท้องทะเล และสนุกเพลิดเพลินกับกิจกรรมดำน้ำ พบฝูงปลามากมายหลากหลายชนิดใต้ท้องทะเลสีครามน้ำทะเลใส ที่อุดมสมบูรณ์

แหล่งดำน้ำของประเทศไทยกระจายออกไปทั้ง 2 ฝั่งทะเล โดยฝั่งอ่าวไทยได้รับอิทธิพลลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจากประเทศจีน ทำให้มีฤดูการท่องเที่ยวตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงเดือนพฤศจิกายน และฝั่งอันดามันได้รับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดีย ทำให้มีฤดูการท่องเที่ยวตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายน ดังนั้นเมื่อรวมทะเลไทยทั้งสองฝั่งเข้าด้วยกันจึงกล่าวได้ว่า ทะเลของประเทศไทยสามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี โดยผลัดกันฝั่งละ 6 เดือน

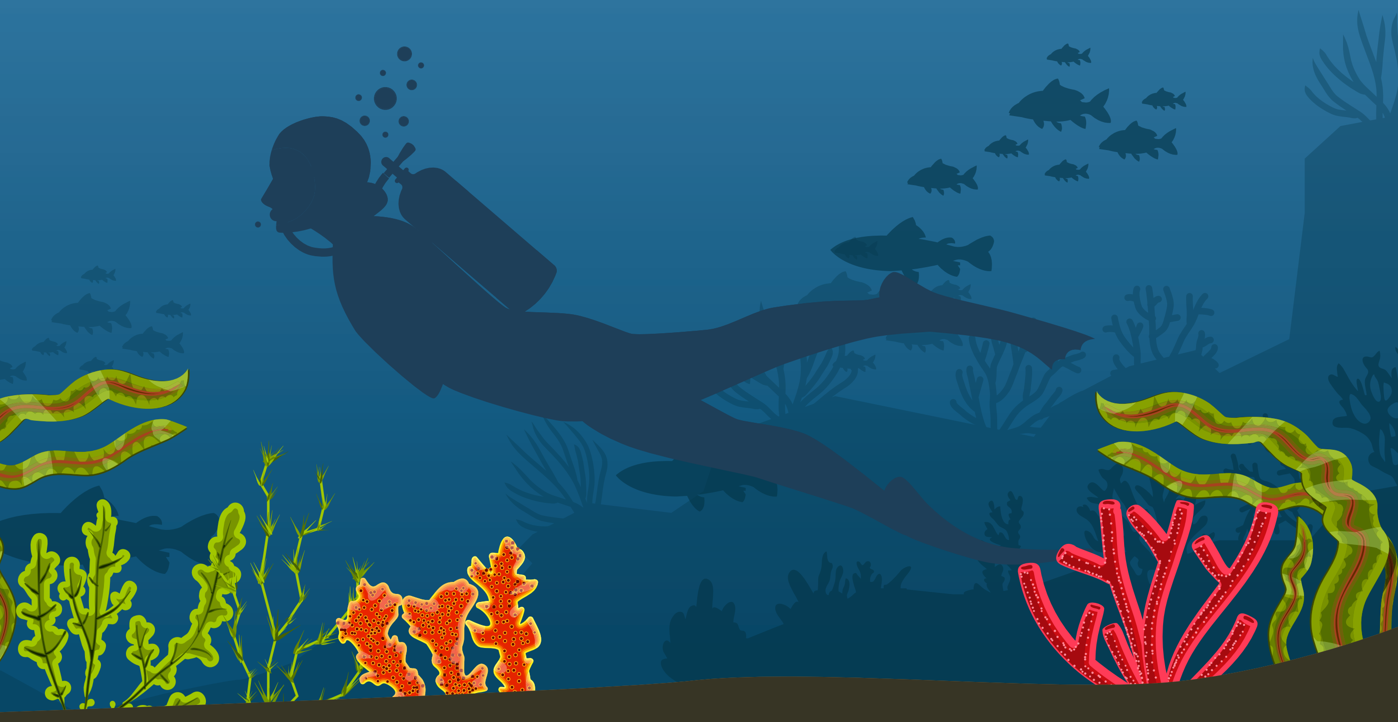

3.2 กิจกรรมการแข่งขันกีฬาทางทะเล

ประเทศไทยมีการจัดการแข่งขันกีฬาทางทะเลที่หลากหลาย ทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ ซึ่งมีการแข่งขันทะเล ทั้งด้านอ่าวไทยและด้านอันดามัน อาทิ

3.2.1 การแข่งขันตกปลา

ประเทศไทยเป็นจุดหมายหนึ่ง ซึ่งได้รับความนิยมในหมู่นักท่องเที่ยว ผู้ชื่นชอบการตกปลา นักท่องเที่ยวเหล่านี้ มีทั้งกลุ่มที่ตกปลาเป็นสันทนาการและ มาเพื่อร่วมการแข่งกีฬาตกปลาแบบ จริงจัง ทั้งนี้ ก็เพราะทะเลไทยเต็มไปด้วย ปลาหลายชนิดที่อยู่ในทำเนียบของ สมาคมนักตกปลานานาชาติ เช่น ปลาเก๋า ปลาช่อนทะเล ปลาโฉมงาม ปลาสาก เป็นต้น แม้ว่ากีฬาตกปลาจะไม่เคยถูกจัด ให้แข่งขันในโอลิมปิคและเอเชียนเกมส์ แต่เราก็ได้พบเห็นการแข่งขันตกปลา อยู่ทั่วไปตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึง ระดับนานาชาติ

3.2.2 การแล่นเรือใบ – เรือยอชท์

จังหวัดภูเก็ต เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว ในทะเลอันดามัน มีกิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเล หลากหลาย หนึ่งในกิจกรรมที่ได้รับความนิยม จากทั้งชาวไทยและต่างประเทศ คือ การเล่นเรือใบ และท่องเที่ยวทางทะเลด้วยเรือยอชท์ เพื่อชม ความงามของท้องทะเลไทยและเกาะแก่งต่าง ๆ รอบเกาะภูเก็ต และบริเวณจังหวัดพังงา มีการจัด การแข่งขันที่มีชื่อเสียงระดับโลกหลายรายการ อาทิ การแข่งขันเรือใบนานาชาติชิงถ้วยพระราชทาน หรือ ภูเก็ต คิง คัพ รีกัตตา ที่มีผู้เข้าร่วมการ แข่งขันจากหลายประเทศทั่วโลก นอกจากนี้ ยังสามารถท่องเที่ยวเมืองพัทยา โดยการนั่งเรือยอร์ช ชมความงามของท้องทะเลได้อีกด้วย

3.2.3 การแข่งขันเจ็ตสกี

ประเทศไทยมีการจัดการแข่งขันเจ็ตสกีเป็นประจำทุกปี ส่วนใหญ่จะจัดขึ้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี อาทิ การแข่งขันเจ็ตสกีโปรทัวร์ ชิงแชมป์ประเทศไทย และการแข่งขันเจ็ตสกีเวิลด์คัพ ซึ่งในปี 2560 นักกีฬาเจ็ตสกีของไทยสามารถคว้ารางวัลแชมป์โลกได้ถึง 7 คน

3.2.4 การแข่งขันเรือเร็ว

สมาคมกีฬาเรือเร็วแห่งประเทศไทยร่วมกับภาคเอกชนจัดการแข่งขันเรือเร็วครั้งแรกในรายการ "World Formula1 Powerboat Thailand Grand Prix 1992" ณ ฐานทัพเรือสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นหนึ่งในสนามการแข่งขันเก็บคะแนนชิงแชมป์โลก ภายใต้การควบคุมของสหพันธ์เรือเร็วนานาชาติ

3.3 กิจกรรมพักผ่อนและการชมทิวทัศน์ชายหาด

ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันตามสภาพภูมิประเทศ และสภาพแวดล้อมทั่วไป เช่น หาดทรายอาจมีทรายละเอียด หรือทรายหยาบ สีเม็ดทรายที่ต่างกันไป โดยประเทศไทยมีชายหาดสวยงาม มีชื่อเสียง เป็นสถานที่พักผ่อนและชมทิวทัศน์ชายหาดของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในหลายจังหวัด อาทิ ประจวบคีรีขันธ์ ตราด กระบี่ ภูเก็ต และพังงา

3.4 กิจกรรมทางทะเลอื่น ๆ

เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาตินิยม สามารถพบได้ทั้งทะเลฝั่งอันดามันและฝั่งอ่าวไทย อาทิ บานาน่าโบ๊ท พาราเซลลิ่ง ฟลายบอร์ด และสวนน้ำนันทนาการ

4. ด้านพลังงาน

แหล่งปิโตรเลียม ปิโตรเลียมเป็นสารประกอบไฮโดรคาร์บอนที่เกิดจากซากสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ ที่สะสมทับถมปนอยู่กับตะกอนดินทั้งบนบกและในทะเล โดยจะถูกแบคทีเรียและเชื้อราเปลี่ยนสภาพเป็นอินทรียวัตถุ เมื่อเวลาผ่านไปบริเวณดังกล่าวจะค่อย ๆ ทรุดตัวหรือจมลงภายใต้ผิวโลกลึกมากขึ้นและจากแรงกดที่เพิ่มมากขึ้นจากน้ำหนักของชั้นตะกอนที่ทับถมอยู่ด้านบน ตลอดจนอุณหภูมิที่สูงขึ้นมีผลทำให้อินทรียวัตถุแปรสภาพและสลายตัวเป็นสารประกอบไฮโดรคาร์บอนที่เรียกว่า **ปิโตรเลียม** ซึ่งปิโตรเลียมแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. น้ำมันดิบ (Crude Oil)

ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ที่ได้จากน้ำมันดิบ อาทิ ก๊าซปิโตรเลียมเหลวหรือก๊าซหุงต้ม น้ำมันเชื้อเพลิงรถยนต์ (เบนซินและดีเซล) น้ำมันเชื้อเพลิงเครื่องบิน น้ำมันก๊าด น้ำมันเตา และยางมะตอย

2. ก๊าซธรรมชาติ (Natural Gas)

ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ที่ได้จากก๊าซธรรมชาติ อาทิ ก๊าซสำหรับรถยนต์ (NGV และ LPG) เชื้อเพลิงในการผลิตกระแสไฟฟ้า อุตสาหกรรมถนอมอาหาร และอุตสาหกรรมน้ำอัดลมและเบียร์

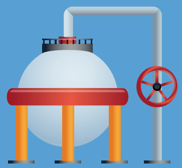

3. ก๊าซธรรมชาติเหลว (Condensate)

ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ที่ได้จากก๊าซธรรมชาติเหลว อาทิ เชื้อเพลิงในการผลิตกระแสไฟฟ้า เชื้อเพลิงสำหรับยานยนต์ (NGV) และเชื้อเพลิงในโรงงานอุตสาหกรรม

ประเทศไทยเริ่มการเจาะสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในบริเวณอ่าวไทยครั้งแรกในปี พ.ศ. 2511 ซึ่งแหล่งปิโตรเลียมแห่งแรกของอ่าวไทย คือ แหล่งเอราวัณ ทั้งนี้ การจัดหาปิโตรเลียมของประเทศไทยในปี 2559 โดยข้อมูลจากกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ มีการจัดหาจากแหล่งภายในประเทศ รวมทั้งสิ้น 0.879 ล้านบาร์เรล เทียบเท่าน้ำมันดิบต่อวัน เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2558 เพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.5 แบ่งเป็น การจัดหาในรูปน้ำมันดิบ ร้อยละ 19 (163,680 บาร์เรลต่อวัน) ก๊าซธรรมชาติเหลว ร้อยละ 11 (97,185 บาร์เรลต่อวัน) และ ก๊าซธรรมชาติ ร้อยละ 70 (3,544 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน) โดยรวมคิดเป็น ร้อยละ 43 ของการจัดหาปิโตรเลียมทั้งหมด ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 57 ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ

5. ด้านอื่น ๆ

5.1 อุตสาหกรรมการต่อเรือและซ่อมเรือ

ประเทศไทยพึ่งพาการค้าระหว่างประเทศเป็นหลัก โดย ร้อยละ 90 ของปริมาณการค้าระหว่างประเทศ อาศัยการขนส่งทางน้ำ เนื่องจากสามารถบรรทุกสินค้าได้ในปริมาณมาก และมีต้นทุนการขนส่งที่ราคาถูกกว่าการขนส่งด้านอื่น ๆ ดังนั้น อุตสาหกรรมต่อเรือและซ่อมเรือจึงเป็นอุตสาหกรรมที่ช่วยสนับสนุนกิจการเดินเรือขนส่งและกิจการค้าระหว่างประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทุกประเทศทั่วโลกยอมรับว่า อุตสาหกรรมต่อเรือและซ่อมเรือนั้นเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับการป้องกันประเทศ (Defense Related Industry) เพราะจะให้การสนับสนุนประเทศด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจในยามสงครามด้วย ซึ่งหากอุตสาหกรรมนี้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะทำให้การขนส่งสินค้าทั้งขาเข้าและขาออกไม่จำเป็นต้องพึ่งพากองเรือของประเทศอื่น และยังสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศได้อีกด้วย

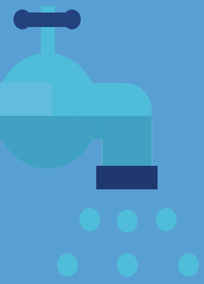

5.2 การผลิตน้ำจืดจากทะเล

โดยใช้เทคโนโลยีการผลิตน้ำประปาจากน้ำทะเลระบบรีเวอร์สออสโมซีส (Reverse Osmosis: RO) ที่ใช้แรงดันสูงดันน้ำทะเลผ่านเยื่อกรองที่มีรูขนาดเล็ก เพื่อกรองแร่ธาตุเกลือ และ สารตกตะกอนต่าง ๆ ออกจากน้ำทะเล ทำให้น้ำจืดออกมาและพร้อมป้อนเข้าสู่ระบบจ่ายน้ำประปา ส่วนเกลือที่ได้นั้นนำกลับไปทิ้งในทะเล เทคโนโลยีนี้จะใช้กับพื้นที่ที่มีสภาพเป็นเกาะ ที่ไม่มีแหล่งน้ำจืดสำหรับอุปโภคและบริโภค เพื่อช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ โดยจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการน้ำร่วมระหว่างน้ำจืดจากธรรมชาติและน้ำจืดที่สกัดจากน้ำทะเล ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยได้มีการนำเทคโนโลยีนี้มาใช้ในพื้นที่เกาะสีชัง เกาะสมุย และเกาะล้าน

5.3 การทำนาเกลือ

การทำเกลือทะเลต้องใช้น้ำทะเลเป็นวัตถุดิบ โดยการนำน้ำทะเลขึ้นมาตากแดดให้น้ำระเหยไปเหลือแต่ผลึกเกลือตกอยู่ (Solar Evaporation System) เกลือประเภทนี้มีการผลิตและการใช้มาตั้งแต่สมัยโบราณ และถือเป็นอาชีพเก่าแก่อาชีพหนึ่งของโลกและของคนไทย โดยได้มีการกำหนดเป็นสินค้าเกษตรกรรมขั้นต้นตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509

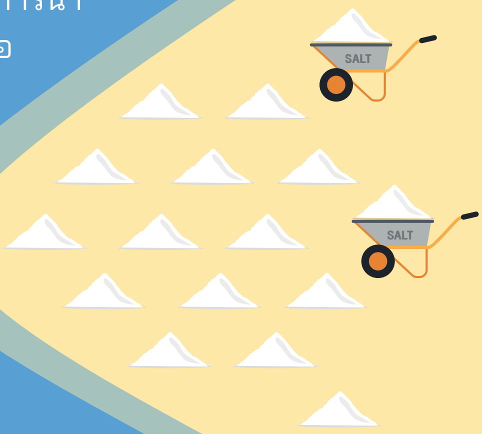

ดังนั้น แหล่งผลิตจึงต้องอยู่บริเวณใกล้ชายฝั่งทะเล ถึงแม้ประเทศไทยจะมีชายฝั่งทะเลยาวถึง 3,193.44 กิโลเมตร แต่แหล่งที่เหมาะสมสำหรับการผลิตเกลือทะเลมีค่อนข้างจำกัด คือ ต้องมีลักษณะทางภูมิประเทศเป็นที่ราบ สภาพดินต้องเป็นดินเหนียว สามารถอุ้มน้ำได้ดีป้องกันไม่ให้น้ำเค็มซึมลงไปใต้ดิน และป้องกันไม่ให้น้ำจืดซึมขึ้นมาบนดิน มีกระแสลมและแสงแดดช่วยในการตกผลึกเกลือ ซึ่งแหล่งที่เหมาะสมต่อการทำนาเกลือของประเทศไทยในปัจจุบันได้แก่ จังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม และเพชรบุรี

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน กิจกรรมการใช้ประโยชน์พื้นที่ชายฝั่งส่วนใหญ่ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ได้แก่ การขนส่งและพาณิชยนาวี การสำรวจและผลิตปิโตรเลียม การท่องเที่ยวทางทะเล สำหรับกิจกรรมที่มีแนวโน้มลดลง ได้แก่ การประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการทำนาเกลือ โดยรวมแล้ว กิจกรรมการใช้ประโยชน์บนฐานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีแนวโน้มของปริมาณการใช้ที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อนในประเทศที่สำคัญ ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ส่งผลให้เกิดการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งจะเป็นการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมากขึ้นจนทำให้เกิดความเสื่อมโทรมมากขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน (สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2560 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

ผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเลของไทย

1. ผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเลในมิติทางเศรษฐกิจเชิงพื้นที่

มิติผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเชิงพื้นที่

เขตผลประโยชน์ / กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

การประมง

บนฝั่งที่เกี่ยวเนื่องกับทะเล
- การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง
- อุตสาหกรรมต่อเนื่องกับประมง ทั้งอุตสาหกรรม อาหาร ยา และเทคโนโลยีชีวภาพ ฯลฯ

ทะเลของไทย
- การประมงทะเล การเพาะเลี้ยงในทะเล

เขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศอื่น
- การประมงนอกน่านน้ำ

ทะเลหลวง
- การประมงนอกน่านน้ำ

เขตผลประโยชน์ / กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

พลังงาน

บนฝั่งที่เกี่ยวเนื่องกับทะเล
- โรงกลั่นน้ำมัน
- โรงแยกก๊าซ
- อุตสาหกรรมปิโตรเคมี

ทะเลของไทย
- การสำรวจ/ขุดเจาะน้ำมันในทะเล
- การสำรวจ/ขุดเจาะก๊าซในทะเล

เขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศอื่น
- การสำรวจ/ขุดเจาะน้ำมันในทะเล
- การสำรวจ/ขุดเจาะก๊าซในทะเล

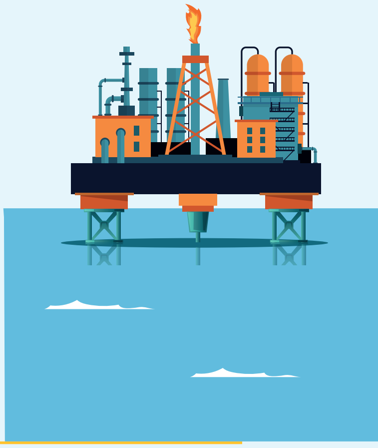

พลังงานทางเลือก/ พลังงานทดแทน/ พลังงานหมุนเวียน

บนฝั่งที่เกี่ยวเนื่องกับทะเล
- โรงไฟฟ้า

ทะเลของไทย
- กังหันลม
- แผงพลังงานแสงอาทิตย์
- พลังงานจากคลื่น

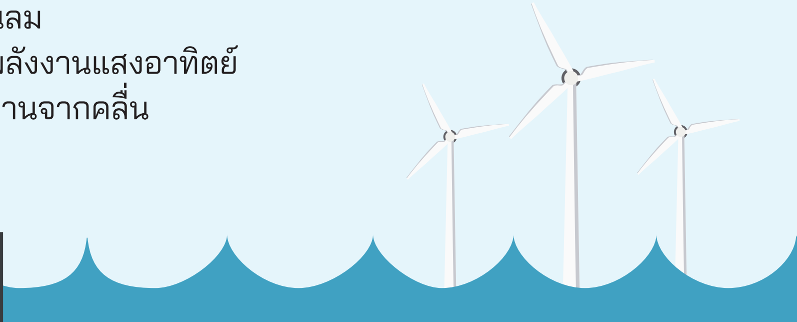

เขตผลประโยชน์ / กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

พาณิชยนาวี

บนฝั่งที่เกี่ยวเนื่องกับทะเล

- อุตสาหกรรมการต่อเรือ/ซ่อมเรือ
- ท่าเรือ
- Shipping
- Stevedoring
- สินค้า
- การประกันภัย
- สำนักงาน
- กิจการนำเข้า/ส่งออก ฯลฯ

ทะเลของไทย

- การขนส่งทางทะเล (ชายฝั่ง)

เขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศอื่น

- การขนส่งทางทะเล (ระหว่างประเทศ)

ทะเลหลวง

- การขนส่งทางทะเล (ระหว่างประเทศ)

เขตผลประโยชน์ / กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

การท่องเที่ยว

บนฝั่งที่เกี่ยวเนื่องกับทะเล

- สำนักงาน
- โรงแรม/ที่พัก
- กิจกรรมนันทนาการ (ตกปลา เดินเล่น พักผ่อน อาบแดด ฯลฯ)

ทะเลของไทย

- การดำน้ำ
- การเดินเรือ
- ที่พัก
- กิจกรรมนันทนาการ (ตกปลา แข่งเรือ ฯลฯ)

เขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศอื่น

- การเดินเรือ

ทะเลหลวง

- การเดินเรือ
- กิจกรรมนันทนาการ (ตกปลา แข่งเรือ ฯลฯ)

เขตผลประโยชน์ / กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมอื่น

บนฝั่งที่เกี่ยวเนื่องกับทะเล

- การผลิตน้ำจืดจากน้ำทะเล
- การทำนาเกลือ
- การจัดการขยะในทะเล ฯลฯ

ทะเลของไทย

- การทำเหมืองแร่
- การสร้างที่พัก/ที่อาศัย

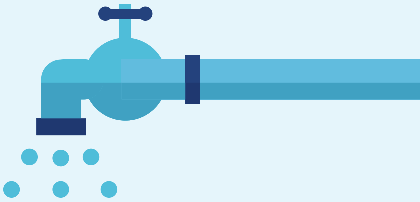

2. ผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเลในมิติเชิงลึก

มิติเชิงลึกในน่านน้ำไทย

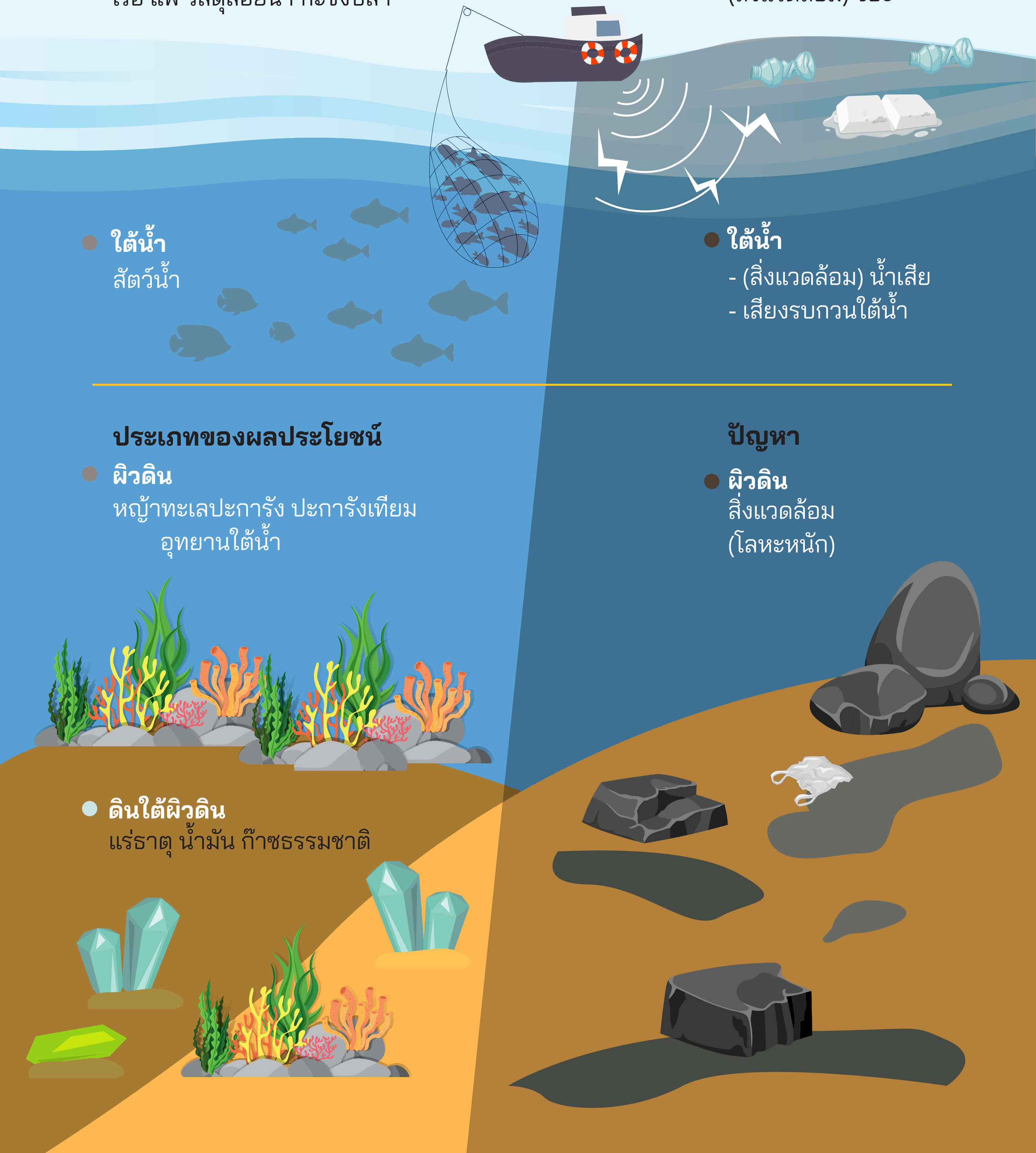

ประเภทของผลประโยชน์

- **ผิวน้ำ**
  เรือ แพ วัสดุลอยน้ำ กะชังปลา

- **ใต้น้ำ**
  สัตว์น้ำ

ปัญหา

- **ผิวน้ำ**
  (สิ่งแวดล้อม) ขยะ

- **ใต้น้ำ**
  - (สิ่งแวดล้อม) น้ำเสีย
  - เสียงรบกวนใต้น้ำ

ประเภทของผลประโยชน์

- **ผิวดิน**
  หญ้าทะเลปะการัง ปะการังเทียม
  อุทยานใต้น้ำ

- **ดินใต้ผิวดิน**
  แร่ธาตุ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ

ปัญหา

- **ผิวดิน**
  สิ่งแวดล้อม
  (โลหะหนัก)

มูลค่าการใช้ประโยชน์จากทะเลของไทย

การใช้ประโยชน์จากทะเลของไทย นำไปสู่ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลอย่างมหาศาล ทั้งที่ได้จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต รวมถึงที่ได้จากกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทะเลที่ก่อให้เกิดมูลค่า ซึ่งมีการประเมินว่า ผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศไทยมีมูลค่าประมาณ 24 ล้านล้านบาทต่อปี โดยกิจกรรมที่ทำให้เกิดมูลค่ามากที่สุด คือ การขนส่งทางทะเล และในห้วง 10 ปีข้างหน้า ผลประโยชน์ทางทะเลของไทย มีแนวโน้มมูลค่าเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

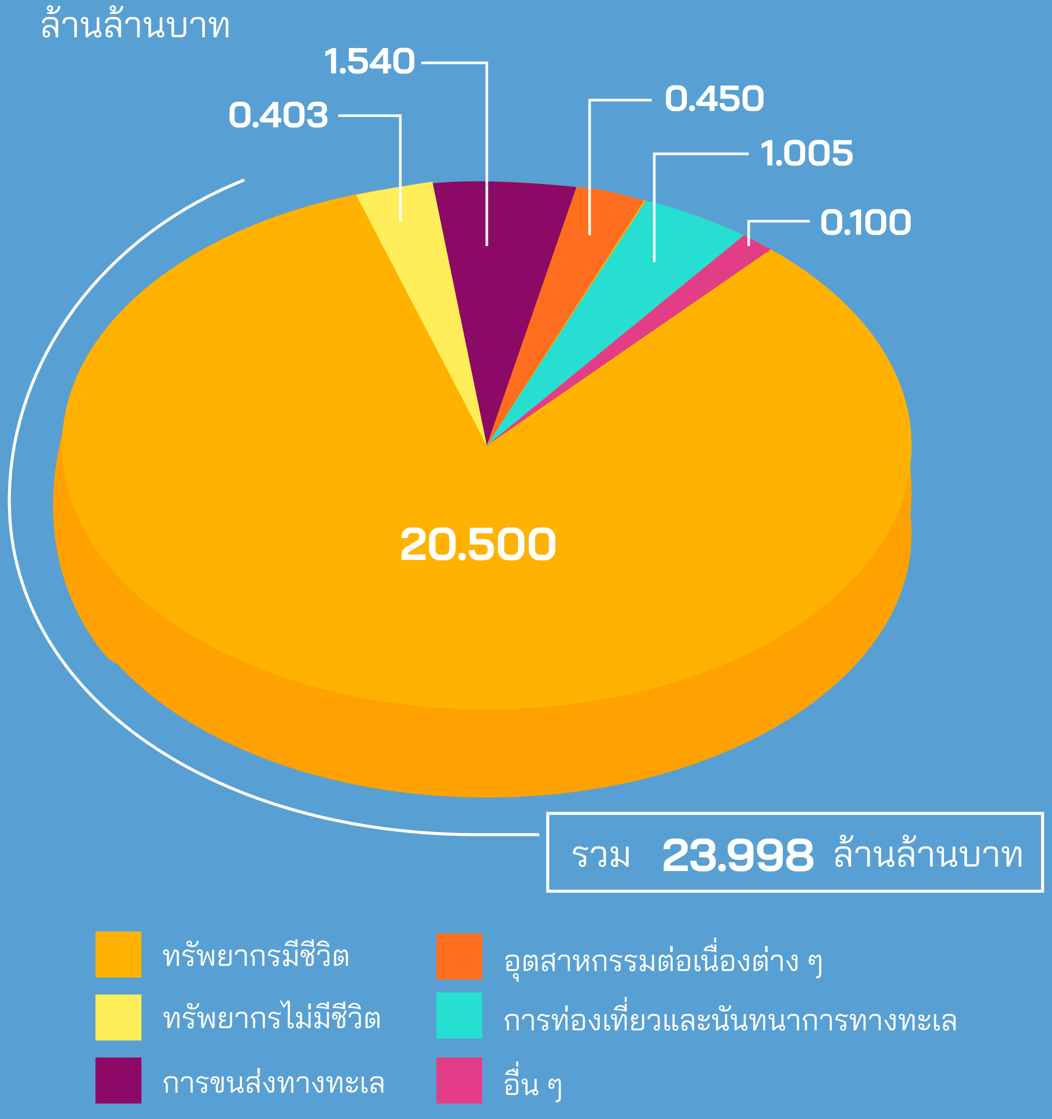

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 1 มูลค่าการใช้ประโยชน์จากทะเลของประเทศไทย

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากทะเล

1. ด้านการประมง

1.1 การเสื่อมโทรมของทรัพยากรสัตว์น้ำทะเล

สาเหตุของการเสื่อมโทรมเกิดได้ทั้งจากธรรมชาติ และจากการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ โดยการเสื่อมโทรมตามธรรมชาติ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงกระแสน้ำ การพังทลายของดินตามชายฝั่งทะเล การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของน้ำในทะเล และการเกิดคลื่นลมอย่างรุนแรง สาเหตุตามธรรมชาติเหล่านี้ส่งผลต่อแหล่งวางไข่ แหล่งที่อยู่อาศัย ขบวนการห่วงโซ่อาหาร ซึ่งทำให้การดำรงชีวิตของสัตว์น้ำเปลี่ยนแปลงไป ส่วนสาเหตุที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ ได้แก่ การทำประมงมากเกินไป ดังจะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนเรือประมง ประสิทธิภาพของเรือประมงและเครื่องมือประมงมีมากกว่าจำนวนทรัพยากรในธรรมชาติจะอำนวยให้เข้ามา และการฝ่าฝืนมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ มีการทำลายแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ อันเป็นเหตุให้ทรัพยากรสัตว์น้ำทะเลของไทยเกิดการเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง

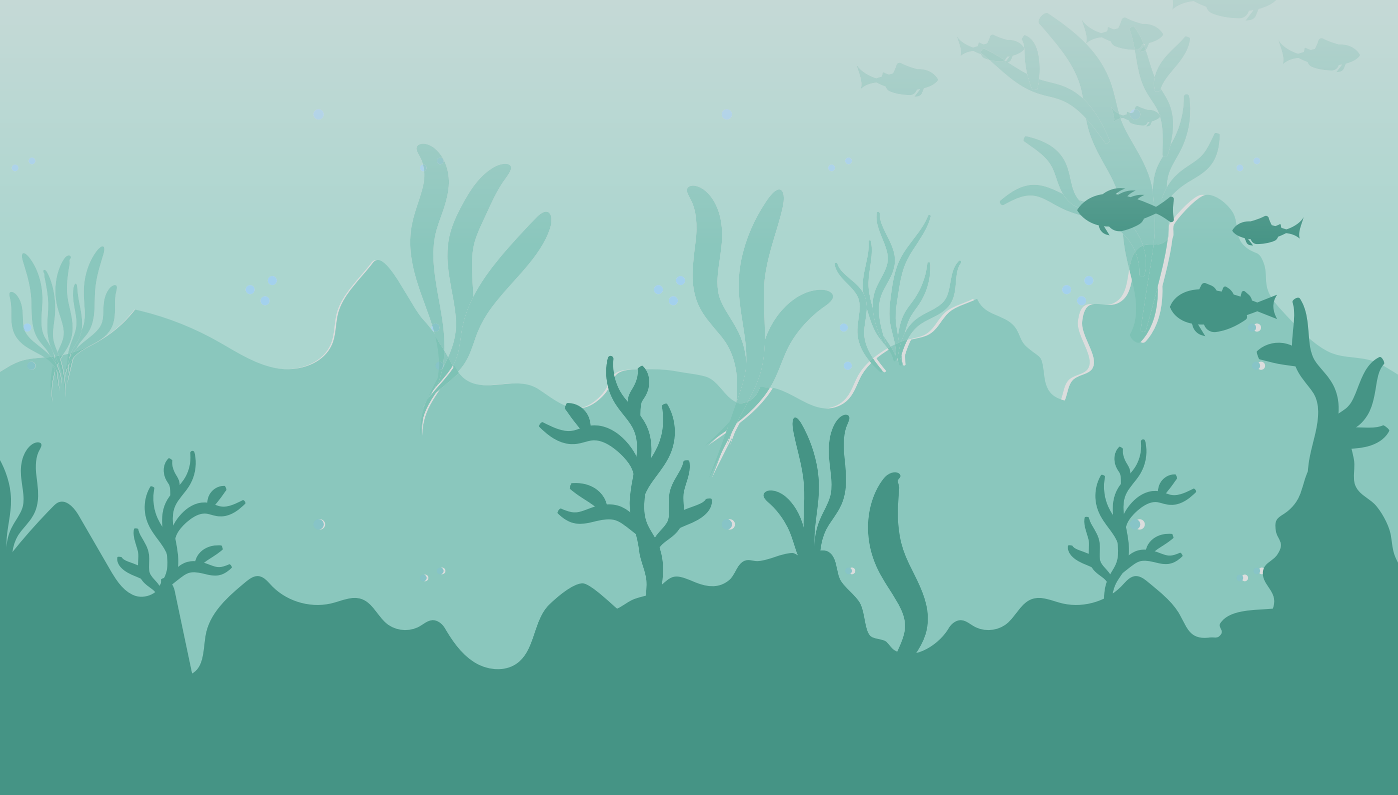

1.2 การทำการประมงผิดกฎหมาย

ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าสัตว์น้ำในลำดับต้นของโลก ทำรายได้เข้าสู่ประเทศมหาศาล ในขณะที่ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลให้ผลผลิตประมงมูลค่ามากมาย แต่กลับประสบปัญหาความเสื่อมโทรมจากการทำประมงมากเกินไป (Overfishing) โดยเฉพาะเครื่องมือที่มีการทำลายสูง (เครื่องมือที่ไม่สามารถคัดเลือกสัตว์น้ำเป้าหมายได้) อาทิ อวนลาก และอวนรุน นอกจากนี้ การละเลยในการประกอบกิจการประมงที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย อาทิ การไม่จดทะเบียนเรือ และการไม่มีการรายงานผลการทำการประมง ทำให้เข้าข่ายการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated Fishing: IUU Fishing) ซึ่งรัฐบาลไทยได้กำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหา IUU Fishing อย่างเข้มงวด อาทิ การจดทะเบียนเรือประมง การติดตั้งระบบติดตามเรือ การออกพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 พระราชกำหนดการประมง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 และกฎหมายลำดับรอง และการกำหนดจำนวนวันทำการประมง

1.3 การใช้แรงงานผิดกฎหมายและการค้ามนุษย์

ความนิยมในการทำงานภาคประมงของคนไทยลดลง สวนทางกับภาคเอกชนของไทยที่มีความต้องการใช้แรงงานภาคประมงในปริมาณมากและราคาถูก ประกอบกับปัญหาเศรษฐกิจภายในของประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้มีผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจากประเทศเพื่อนบ้าน ถูกจ้างมาเป็นแรงงานหรือถูกหลอกให้มาทำงานบนเรือประมงโดยนายหน้าจัดหางาน ส่งผลให้มีการดำเนินการในรูปแบบของขบวนการลักลอบขนคนข้ามชาติและการค้ามนุษย์ข้ามชาติ ซึ่งผลจากการค้ามนุษย์ในอุตสาหกรรมการประมง ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความเสียหายต่อการส่งออกสินค้าประมงของไทยอีกด้วย ทั้งนี้ สหรัฐอเมริกา ได้เผยแพร่รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ประจำปี 2017 โดยปรับเปลี่ยนสถานะให้ประเทศไทยอยู่ในบัญชีที่มีการค้ามนุษย์จากระดับ Tier 3 เป็น Tier 2 Watch List (แบบต้องจับตามองเป็นพิเศษ) และเป็น Tier 2 แม้ว่าไทยจะถูกปรับเปลี่ยนดีขึ้น แต่ยังคงส่งผลกระทบต่อภาพพจน์ของสินค้าประมงของไทยในตลาดสหรัฐฯ และตลาดอื่น ๆ ที่อาจนำไปเป็นข้ออ้างในการกีดกันทางการค้า โดยไทยยังคงแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้แรงงานเข้าสู่ระบบอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

2. ด้านการขนส่งและพาณิชยนาวี

2.1 น้ำมันรั่วในทะเล

การรั่วไหลของน้ำมันมีทั้งที่เกิดโดยธรรมชาติ อาทิ รั่วจากแหล่งน้ำมันใต้ดิน และเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ อาทิ การขุดเจาะน้ำมัน การลักลอบปล่อยทิ้งสู่ทะเล กิจกรรมการขนส่งทางทะเลและอุบัติเหตุจากเรือ ดังเช่นเหตุการณ์เมื่อปี 2556 ได้เกิดเหตุท่อรับน้ำมันในเรือบรรทุกน้ำมันดิบรั่ว ทำให้น้ำมันรั่วไหลลงสู่ทะเลบริเวณท่าเทียบเรือนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง มีปริมาณ 50,000 ลิตร และได้ถูกคลื่นลมทะเลซัดขึ้นชายหาดเป็นระยะทางกว่า 1 กิโลเมตร บริเวณชายหาดอ่าวพร้าวของเกาะเสม็ด ทำให้ชายหาดกลายเป็นสีดำ จนต้องมีการประกาศให้เป็นพื้นที่ภัยพิบัติทางทะเล ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศอย่างชัดเจน รวมไปถึงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การประมง และการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง และยังส่งผลถึงมนุษย์อีกด้วย เนื่องจากสารพิษต่าง ๆ จะเกิดการสะสมอยู่ในห่วงโซ่อาหารตั้งแต่ผู้ผลิต (แพลงก์ตอนพืช) ผู้บริโภคขั้นต้น (แพลงก์ตอนสัตว์/ปลา) จนถึงผู้บริโภคขั้นสุดท้ายซึ่งก็คือมนุษย์นั่นเอง

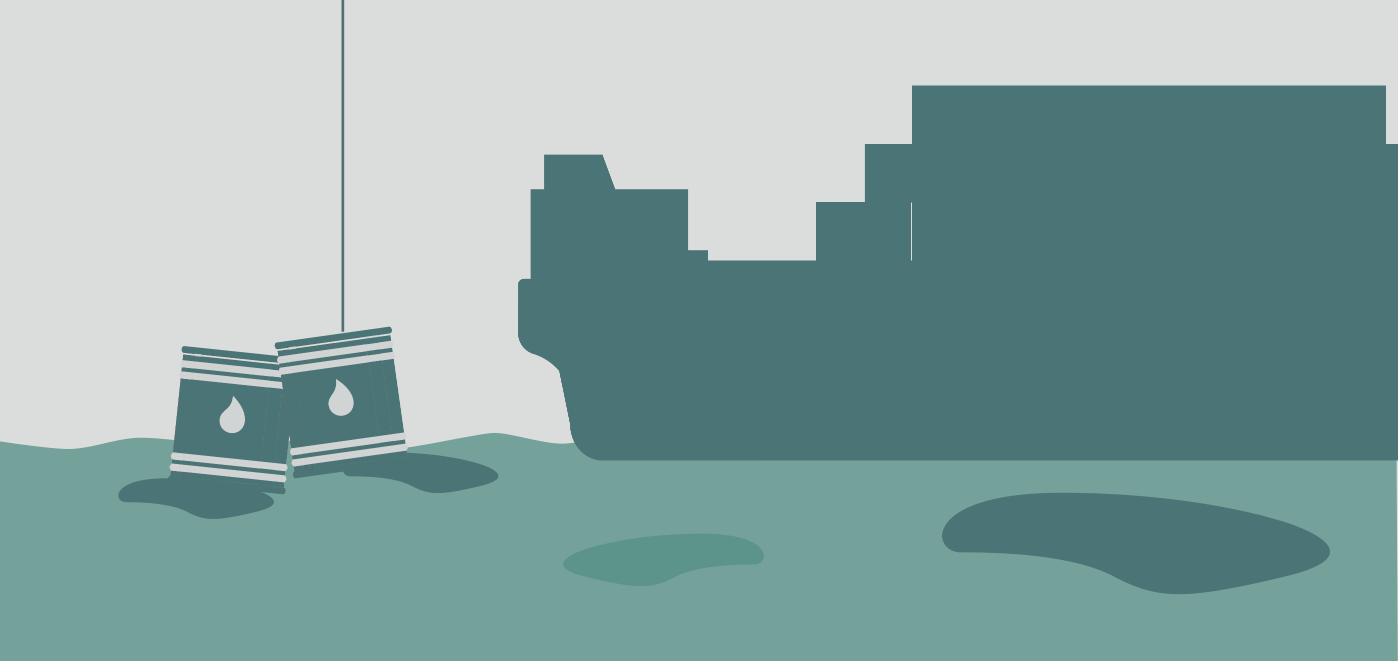

2.2 การลักลอบขนส่งผิดกฎหมาย

มีการทำเป็นเครือข่าย โดยทั้งคนไทยและชาวต่างชาติที่ใช้ เรือสินค้า เรือท่องเที่ยว และเรือประมงเป็นพาหนะในการกระทำผิด การลักลอบลำเลียงสิ่งผิดกฎหมาย อาทิ น้ำมันเถื่อน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีของรัฐและยังก่อให้เกิดความเสี่ยงต่ออุบัติการณ์ทางทะเล อันมีผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพและความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติในท้องทะเล และยาเสพติด ซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศ เป็นภัยร้ายแรงของสังคมที่ทุกประเทศให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหา

2.3 การก่อการร้ายและการกระทำอันเป็นโจรสลัด

ไทยได้รับผลกระทบจากปัญหาการก่อการร้ายสากลจากการที่สมาชิกกลุ่มก่อการร้ายเข้ามาจัดหาเอกสารเดินทางปลอม และชิ้นส่วนหรือสารประกอบระเบิด เพื่อนำไปใช้ก่อเหตุในประเทศที่สาม หรือเป็นเส้นทางคมนาคมทางทะเลในลักษณะหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย และลักลอบขนอาวุธ โดยมีเป้าหมายเป็นการก่อการร้าย นอกจากนี้ ไทยประสบปัญหาภัยคุกคามจากโจรสลัด ได้แก่ อ่าวเอเดน เขตน่านน้ำโซมาเลีย อ่าวกินีเขตน่านน้ำแอฟริกาตะวันออก และช่องแคบมะละกาและทะเลจีนใต้ การก่อการร้ายและการคุกคามของโจรสลัดเป็นสิ่งที่ต้องเตรียมความพร้อมและอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อป้องกันการเกิดขึ้น

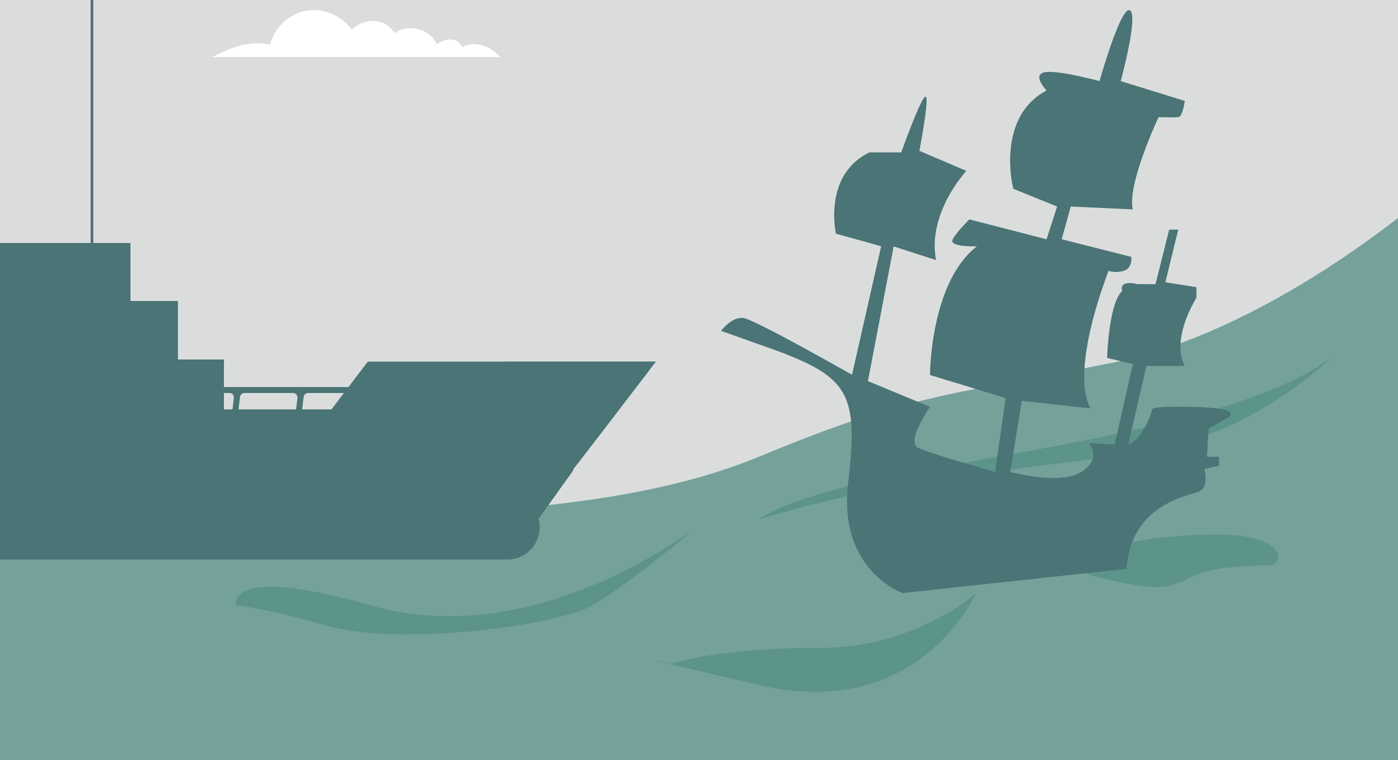

3. ด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการทางทะเล

3.1 ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล

อันเนื่องมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วกำลังก่อให้เกิด อาทิ การทิ้งขยะลงในทะเล เรือท่องเที่ยวทอดสมอทำลายแนวปะการัง การจับสัตว์ทะเลหายากขึ้นมาโชว์นักท่องเที่ยวบนเรือ โดยที่สาเหตุหลัก เกิดจากผู้ประกอบการท่องเที่ยว รวมถึงตัวนักท่องเที่ยวเองขาดความเข้าใจและขาดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยในส่วนของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ก็ยังขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการพื้นที่ ทำให้กฎระเบียบต่าง ๆ ไม่สามารถใช้ควบคุมจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ขยะทะเล

ของเสียที่เกิดจากกระทำของมนุษย์ทั้งโดยตรง ได้แก่ การทิ้งขยะลงทะเล ระบบการจัดการขยะด้อยประสิทธิภาพ และโดยอ้อม ได้แก่ การทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง ลมและน้ำพัดพาจากชุมชนออกสู่ทะเล ซึ่งขยะทะเลมาจาก 2 แหล่งหลัก คือ

1) จากทะเล อาทิ การขนส่งทางเรือ เรือสำราญ และเรือท่องเที่ยว เรือประมง แท่นขุดเจาะน้ำมันและก๊าซ การเพาะเลี้ยงสัตว์และพืชน้ำในทะเล และ

2) จากแผ่นดิน อาทิ จากแหล่งอุตสาหกรรมบริเวณชายฝั่ง การขนส่งจากแม่น้ำบริเวณชายฝั่ง ของเสียที่ปล่อยออกมาจากบ้านเรือน การทิ้งขยะจากการท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่ง ขยะที่เกิดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งขยะดังกล่าวเป็นขยะพลาสติก มีน้ำหนักเบาและไม่สามารถย่อยสลายได้ในเวลาอันสั้น จึงถูกพัดพาไปโดยคลื่น ลม กระแสน้ำและน้ำขึ้นน้ำลง ซึ่งขยะพลาสติกส่วนใหญ่มาจากของใช้ในชีวิตประจำวัน อาทิ ถุง ขวด ภาชนะใส่อาหาร และวัสดุที่ใช้ในการบรรจุหีบห่อ และผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม รวมทั้งเครื่องมือประมง ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง อาทิ การตายของสัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์จากการกินขยะจำพวกพลาสติก และในส่วนของด้านอาหาร ซึ่งปัจจุบัน ทั่วโลกได้ให้ความสำคัญกับไมโครพลาสติก ที่ขณะนี้ปะปนอยู่ในห่วงโซ่อาหารและสามารถถ่ายทอดมาสู่มนุษย์โดยผ่านอาหารทะเลที่เราใช้บริโภค

4. ด้านพลังงาน

การสำรวจและการผลิต และสิ่งติดตั้งที่ใช้ประกอบกิจการปิโตรเลียมในทะเล โดยกระบวนการดังกล่าว ล้วนส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมทางทะเล รวมทั้งผลกระทบต่อมนุษย์ อาทิ การขุดเจาะเพื่อสำรวจน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ ซึ่งอาจทำให้เกิดการรั่วไหลของน้ำมันลงสู่ท้องทะเล ส่งผลต่อระบบนิเวศทำให้สัตว์น้ำมีปริมาณลงลดเนื่องจากปรับตัวไม่ได้และได้ตายลงไป และไอระเหยจากก๊าซธรรมชาติที่ได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงโดยปนเปื้อนอยู่ในอากาศ ดิน และแหล่งน้ำต่าง ๆ ซึ่งเป็นแห่งน้ำดื่ม น้ำใช้ รวมทั้งน้ำเพื่อการเกษตรและการประมง ทั้งนี้ พื้นที่ทะเลด้านอ่าวไทย มีแท่นปิโตรเลียมทั้งหมด 452 แท่น ซึ่งจะทยอยหมดอายุสัมปทานและการใช้งานตั้งแต่ปี 2562 เป็นต้นไป ตามลำดับ เมื่ออายุสัมปทานสิ่งติดตั้งที่ใช้ประกอบกิจการปิโตรเลียมหมดลง จำเป็นต้องมีการพิจารณาทางเลือกการรื้อถอนเพื่อให้ได้ทางเลือกที่เหมาะสม โดยไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยา

5. ด้านอื่น ๆ

5.1 สึนามิ

เป็นคลื่นยักษ์ขนาดใหญ่ ซึ่งมักปรากฏหลังแผ่นดินไหว แผ่นดินถล่ม การระเบิดของภูเขาไฟใต้ทะเล และอุกกาบาต ซึ่งมีความรุนแรงและสร้างความเสียหายต่อทั้งชีวิต ทรัพย์สิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงเศรษฐกิจอีกด้วย ทั้งนี้ เมื่อปี 2547 ได้เกิดเหตุการณ์สึนามิในประเทศไทย ในจังหวัดภูเก็ต พังงา ระนอง กระบี่ ตรัง และสตูล ทำให้มีผู้เสียชีวิต ประมาณ 5,400 คน บาดเจ็บกว่า 8,000 คน และสูญหายอีกมากมาย บ้านเรือนประชาชน รีสอร์ท และโรงแรม ตลอดจนระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ อาทิ ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ถนน มูลค่าความเสียหายกว่า 1,000 ล้านบาท

5.2 การกัดเซาะชายฝั่ง

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่ง ได้แก่

1) จากธรรมชาติ อาทิ ลมมรสุม คลื่น และกระแสน้ำชายฝั่ง
2) จากการกระทำของมนุษย์ อาทิ การก่อสร้าง การบุกรุกป่าชายเลน และการสูบน้ำบาดาล ซึ่งส่งผลกระทบในด้านสิ่งแวดล้อม ทำให้ระบบนิเวศชายฝั่งเสียสมดุลและจำนวนสัตว์น้ำลดลง ด้านสังคม เกิดการสูญเสียที่อยู่อาศัย ทำให้ประชาชนต้องอพยพย้ายถิ่นฐานไปยังพื้นที่อื่น และด้านเศรษฐกิจ กระทบต่อรายได้ของภาคการท่องเที่ยว และการลงทุนของภาคธุรกิจในอนาคต

จากการสำรวจแนวชายฝั่งประเทศไทยปี 2560 โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบพื้นที่กัดเซาะชายฝั่งได้ดำเนินการแก้ไขแล้วเป็นระยะทางประมาณ 559 กิโลเมตร จากระยะทางประมาณ 800 กิโลเมตร คิดเป็นประมาณ ร้อยละ 18 ของแนวชายฝั่ง คงเหลือพื้นที่กัดเซาะที่ยังไม่รับการแก้ไขเป็นระยะทางประมาณ 145 กิโลเมตร คิดเป็นประมาณ ร้อยละ 5 ของความยาวชายฝั่ง และพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาการกัดเซาะ ระยะทาง 2,447 กิโลเมตร คิดเป็นประมาณ ร้อยละ 77 ของแนวชายฝั่ง

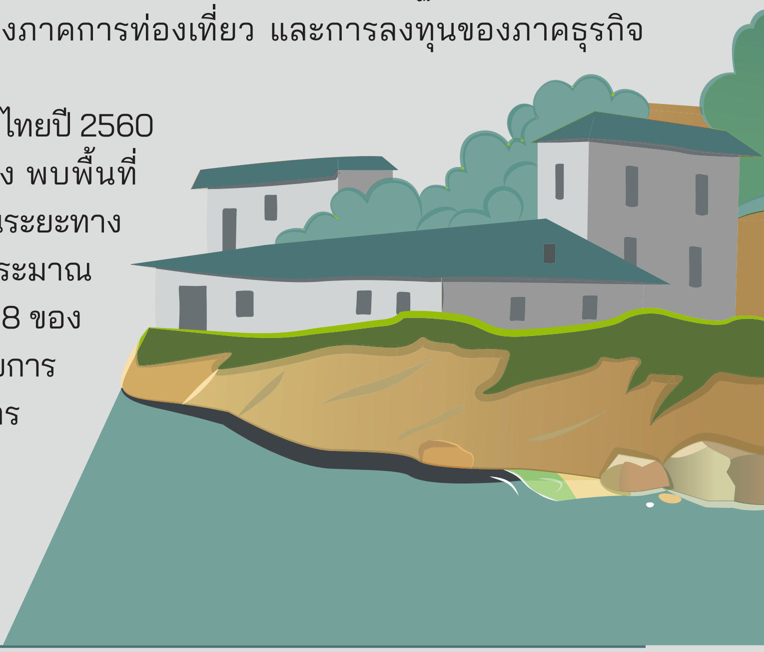

5.3 การบริหารจัดการ

การแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติจากทะเลยังขาดความรับผิดชอบและการควบคุม ส่งผลให้สิ่งแวดล้อมทางทะเลได้รับผลกระทบอย่างกว้างขวางและความหลากหลายทางชีวภาพลดลงอย่างรวดเร็ว ปัญหาที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลอย่างรุนแรง อาทิ นักท่องเที่ยวที่ขาดความรับผิดชอบ การสร้างสิ่งปลูกสร้างที่ไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การทำการประมงผิดกฎหมาย

นอกจากนี้ ยังเกิดจากการไม่ได้รับความร่วมมือในการปกป้องและดูแลรักษาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจากประชาชนเท่าที่ควร และขาดมาตรการทางกฎหมายที่เข้มงวดสำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบ ทั้งผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว

บทที่ 4

กฎหมายและหน่วยงานทางทะเล

กฎหมายทะเลระหว่างประเทศ

เป็นที่ทราบกันดีว่า กฎหมายเป็นเครื่องมือในการควบคุมความประพฤติของบุคคลให้ต้องปฏิบัติตาม รวมทั้งส่งเสริมให้สภาพความเป็นอยู่ในสังคมมีความผาสุก และประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรือง มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยในส่วนของการใช้ทะเลและมหาสมุทร กฎหมายจะทำหน้าที่ในการควบคุมพฤติกรรมของผู้ใช้ทะเล และสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน

ดังนั้น เพื่อให้ผู้ใช้ทะเลได้มีความรู้ ความเข้าใจ เคารพ และปฏิบัติตามกฎหมายทางทะเล จะได้กล่าวถึงสภาพความมีอยู่ของกฎหมายทะเลที่เป็นหลักสากล หรือกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล ที่ถือว่าเป็นแม่บทของบรรดากฎหมายทางทะเลอื่น ๆ ทั้งหมด กฎหมายทางทะเลที่มีลักษณะควบคุมกิจกรรมหรือเหตุการณ์ทางทะเลเป็นการเฉพาะเรื่อง ที่มีผลกระทบต่อการควบคุมการใช้ประโยชน์จากทะเลของประเทศไทยที่สำคัญ รวมทั้งสถานะของประเทศไทย ดังนี้

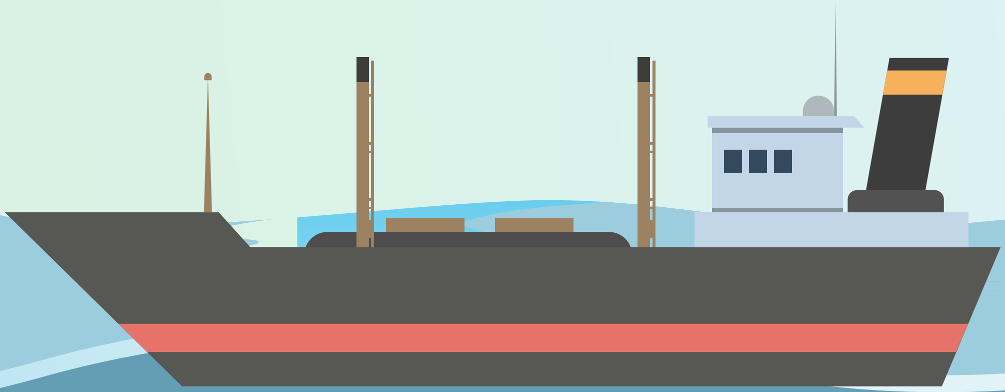

1. อนุสัญญากรุงเจนีวา ว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1958

(1958 Geneva Conventions on the Law of the Sea)

ในอดีต แม้การใช้ทะเลและมหาสมุทรในกิจการต่าง ๆ ของรัฐชายฝั่ง จะมีมาอย่างกว้างขวาง แต่กฎหมายทะเลระหว่างประเทศในช่วงเวลาเหล่านั้น ก็เป็นเพียงจารีตประเพณีของชาวเรือที่ยอมรับปฏิบัติเป็นสากลเท่านั้น เช่น **การยอมรับเสรีภาพแห่งทะเลหลวง (Freedom of the High Seas) การยอมรับว่าอำนาจอธิปไตย (Sovereignty)** ของรัฐชายฝั่งขยายออกมาได้ในทะเล 3 ไมล์ทะเล หรือประมาณ 5 กิโลเมตร เป็นต้น การใช้อำนาจรัฐต่าง ๆ ในทะเลและมหาสมุทร ยังไม่มีบทบัญญัติสากลหรืออนุสัญญาระหว่างประเทศรองรับ จะมีผลในทางปฏิบัติเพียงใด ขึ้นอยู่กับกำลังอำนาจของรัฐนั้น ๆ เอง

แนวความคิดที่จะมีบทบัญญัติสากลหรืออนุสัญญาระหว่างประเทศเกี่ยวกับทะเล เพิ่งมาเริ่มเมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 โดยองค์การสันนิบาตชาติได้มองเห็นความสำคัญว่าจะต้องมีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล ที่จะเป็นบทบัญญัติและแม่บทที่ประเทศทั้งหลายในโลกจะได้ถือปฏิบัติ จึงได้จัดให้มีการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลครั้งที่ 1 ณ กรุงเจนีวา ค.ศ. 1958 (พ.ศ. 2501) โดยมีประเทศสมาชิกเข้าร่วมประชุม 86 ประเทศ และมีหัวหน้าคณะผู้แทนของประเทศไทย คือ พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ได้รับเลือกให้เป็นประธานการประชุม ซึ่งนับว่าเป็นเกียรติยศอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย

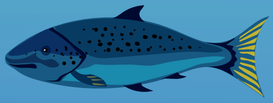

การประชุมครั้งนี้ปรากฏผลเป็นอนุสัญญา 4 ฉบับ คือ

- อนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง
- อนุสัญญาว่าด้วยทะเลหลวง
- อนุสัญญาว่าด้วยการประมงและการอนุรักษ์สิ่งที่มีชีวิตในทะเลหลวง
- อนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป

โดยมากมักเรียกอนุสัญญาทั้ง 4 ฉบับนี้สั้น ๆ ว่า “อนุสัญญากรุงเจนีวา 1958” (1958 Geneva Conventions on the Law of the Sea) นับเป็นความก้าวหน้าอย่างมากของกฎหมายทะเล ที่มีบทบัญญัติของกฎหมายระหว่างประเทศในประเด็นต่าง ๆ อย่างมากมายและไม่เคยมีมาก่อน

ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ลงนามเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาทั้ง 4 ฉบับ เมื่อวันที่ 29 เมษายน ค.ศ. 1958 (พ.ศ. 2501) และให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม ค.ศ. 1968 (พ.ศ. 2511) อย่างไรก็ตาม อนุสัญญาดังกล่าวก็มีจุดอ่อนบางประการอยู่ โดยมีประเด็นที่สำคัญที่สุด คือ การไม่สามารถบัญญัติไว้ว่า ทะเลอาณาเขตมีความกว้างเท่าใด สหประชาชาติจึงจัดการประชุมกฎหมายทะเล ครั้งที่ 2 ขึ้นอีกครั้ง ในปี ค.ศ. 1960 (พ.ศ. 2503) เพื่อพิจารณาประเด็นการกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตเพียงเรื่องเดียว แต่การประชุมดังกล่าวไม่ปรากฏผลความตกลงเป็นข้อยุติได้

2. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982

(1982 United Nations Convention on the Law of the Sea : 1982 UNCLOS)

การประชุมภายใต้องค์การสันนิบาตชาติจัดขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 13 มีนาคม - 12 เมษายน ค.ศ. 1930 (พ.ศ. 2473) ณ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ มีผู้แทนจาก 42 ประเทศ เข้าร่วมประชุม มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างข้อบังคับและมาตรการในการใช้ทะเล โดยยึดหลักความเป็นธรรมและจารีตประเพณีเป็นหลักใหญ่ แต่การประชุมล้มเหลว เนื่องจากไม่สามารถหาข้อยุติเกี่ยวกับความกว้างของทะเลอาณาเขต และควรกำหนดเขตต่อเนื่องจากทะเลอาณาเขตหรือไม่

ต่อมา ในการประชุมภายใต้องค์การสหประชาชาติ ซึ่งจากผลการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลครั้งที่ 2 ที่ไม่บรรลุความตกลงดังกล่าว ได้ผลักดันให้มีการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ครั้งที่ 3 ขึ้น ซึ่งการประชุมครั้งนี้ ได้มีการเตรียมการเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม ค.ศ. 1967 (พ.ศ. 2510) และเสร็จสิ้นการประชุมครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) ปรากฏผล คือ ร่างอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 และเปิดให้ลงนามเข้าเป็นภาคีที่จาเมกา ระหว่างวันที่ 6 - 10 ธันวาคม ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525)

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (1982 United Nations on the Law of the Sea: 1982 UNCLOS) ทำให้มีหลักกฎหมายในการจัดระเบียบกิจกรรมทางทะเลในทุกด้านที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ประกอบด้วย 320 ข้อบท กับอีก 9 ภาคผนวก โดยมีบทบัญญัติที่สำคัญ ๆ ได้แก่ บทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดเขตและระบอบทางทะเล อำนาจอธิปไตย (Sovereignty) สิทธิอธิปไตย (Sovereign Rights) เขตอำนาจ (Jurisdiction) หรือสิทธิหน้าที่ใด ๆ ของรัฐในแต่ละเขตพื้นที่ ครอบคลุมไปถึงการเดินเรือ ช่องแคบที่ใช้สำหรับการเดินเรือระหว่างประเทศ รัฐหมู่เกาะ สิทธิของเรือรบในการขึ้นตรวจตรา (Right of Visit) และสิทธิไล่ตามติดพัน (Right of Hot Pursuit) หน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือ (Duty to Render Assistance) การคุ้มครองและการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล การทดลองวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลและการพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางทะเล

การสำรวจและการใช้ทรัพยากรในส่วนพื้นดินท้องทะเลและมหาสมุทรและบริเวณใต้พื้นที่เหล่านั้นที่อยู่นอกเขตอำนาจแห่งรัฐ (Area Beyond National Jurisdiction) ทั้งนี้ อนุสัญญาฯ ได้กำหนดให้องค์กรพื้นดินท้องทะเลระหว่างประเทศมีหน้าที่ดูแลจัดการทรัพยากรในเขตดังกล่าว นอกจากนี้ ในภาค 15 ของอนุสัญญาฯ ยังได้กำหนดกระบวนการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐภาคีอันเกิดจากการตีความและการใช้บังคับอนุสัญญาฯ อีกด้วย ซึ่งถือได้ว่าอนุสัญญาฉบับนี้เปรียบเสมือนเป็นธรรมนูญทางทะเล

ต่อมา เมื่อวันที่ 26 เมษายน ค.ศ. 2011 (พ.ศ. 2554) รัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบให้ไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 และความตกลงเกี่ยวกับการอนุวัติภาค 11 ของอนุสัญญาฯ เพื่อให้ไทยสามารถใช้สิทธิตามที่กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลกำหนดไว้อย่างเต็มที่ รวมถึงได้รับการคุ้มครองผลประโยชน์ทางทะเลอย่างสมบูรณ์ เช่น การใช้สิทธิในการแสวงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ และไหล่ทวีป การได้รับส่วนแบ่งจากบรรดาทรัพยากรก้นทะเลที่อยู่นอกเขตอธิปไตยของรัฐใด ๆ ซึ่งถือเป็นสมบัติร่วมกันของมนุษยชาติ (Common Heritage of Mankind) นอกจากนี้ ยังเป็น การเสริมสร้างภาพลักษณ์ และยกระดับบทบาทของไทยในเวทีภูมิภาคและพหุภาคีอีกด้วย โดยไทยได้ยื่นสัตยาบันสารเพื่อการเข้าเป็นภาคี เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม ค.ศ. 2011 (พ.ศ. 2554) และมีผลทางกฎหมายบังคับใช้กับไทย เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน ค.ศ.2011 (พ.ศ. 2554) นับเป็นประเทศที่ 162 ที่เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฉบับนี้

ด้วยเหตุที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1958 รวม 4 ฉบับ อยู่ก่อนแล้ว แม้ไทยจะเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ด้วย แต่อนุสัญญากรุงเจนีวาฯ ทั้ง 4 ฉบับ ก็ยังมีผลใช้บังคับกับไทยในฐานะรัฐภาคีเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับอนุสัญญาฉบับใหม่นี้ สำหรับส่วนที่แตกต่างหรือขัดแย้งกัน ก็ให้เป็นไปตามอนุสัญญาฉบับใหม่ เช่น การกำหนดความกว้างของไหล่ทวีป ใช้วัดจากระยะการลาดเทของพื้นที่ตามธรรมชาติ แทนการวัดความลึกของท้องทะเล เป็นต้น ในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ นี้ ทำให้ประเทศไทย มีพันธกรณีที่ต้องออกหรือแก้ไขกฎหมายภายในของไทยเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของอนุสัญญาฯ (หรือที่เรียกว่า “อนุวัติการ”) เพื่อให้มีสภาพบังคับแก่ประชาชนภายในรัฐต่อไป

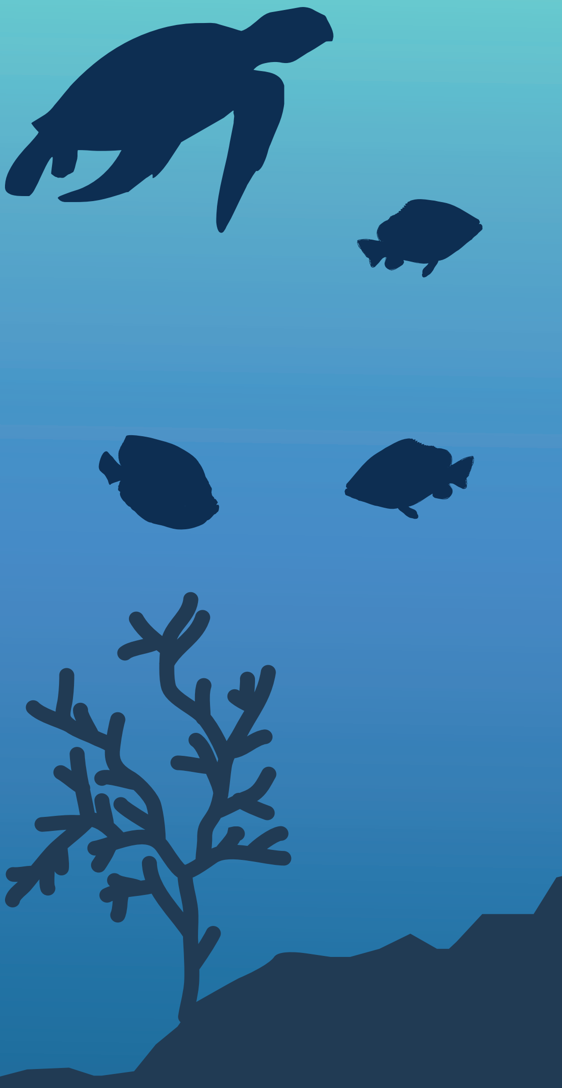

3. กฎหมายและความตกลงระหว่างประเทศ กลุ่มการเดินเรือและความปลอดภัยทางทะเล

องค์กรหลักที่มีบทบาทในการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในการกำหนดมาตรฐานและแนวปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในการเดินเรือ รวมถึงการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเล ได้แก่ องค์การทางทะเลระหว่างประเทศ (International Organization: IMO) ซึ่งเป็นทบวงการชำนาญการพิเศษของสหประชาชาติ และจัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1959 (พ.ศ. 2502) มีประเทศสมาชิกรวมทั้งสิ้น 174 ประเทศ และ 3 สมาชิกสมทบ ได้แก่ หมู่เกาะฟาโร มาเก๊า และฮ่องกง สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ณ กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร อนุสัญญาระหว่างประเทศที่ตราขึ้นโดย IMO แบ่งได้เป็นด้าน ดังนี้

3.1 ด้านความปลอดภัยทางทะเล (Maritime Safety)

เป็นการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตในทะเล อาทิ การต่อเรือ คนเรือ อุปกรณ์ที่ติดตั้งบนเรือ การเดินเรือ การบรรทุกสินค้า รวมไปถึงการค้นหาช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางทะเล อาทิ

• อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยความปลอดภัยแห่งชีวิตในทะเล ค.ศ. 1974 *(1974 International Convention for the Safety of Life at Sea: 1974 SOLAS)*

เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการเดินเรือ โดยกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในเรื่อง โครงสร้าง ประเภท และวิธีการติดตั้งอุปกรณ์และการใช้งานบนเรือ ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม ค.ศ. 1974 (พ.ศ. 2517)

• อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยกฎข้อบังคับระหว่างประเทศเพื่อป้องกันเรือโดนกันในทะเล ค.ศ. 1972 *(1972 Convention on the International Regulations for Preventing Collisions at Sea: 1972 COLREG)*

เพื่อให้มีกฎข้อบังคับเป็นแบบอย่างสากลว่าด้วยการเดินเรือในเวลาเรือเข้าใกล้กันหรือในขณะที่ทัศนวิสัยไม่ดี ตลอดจนวางกฎเกณฑ์เกี่ยวกับสัญญาณแสง เสียง และเครื่องหมายสัญญาณรูปทรงต่าง ๆ เพื่อป้องกันการโดนกันของเรือ ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2522)

• อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการเดินเรือระหว่างประเทศ ค.ศ. 1965 *(1965 Convention on the Facilitation of International Maritime Traffic: 1965 FAL)*

เพื่อป้องกันความล่าช้าที่อาจเกิดขึ้นแก่เรือที่เข้าออกจากท่าเรือสากลโดยไม่จำเป็น ด้วยสาเหตุจากความยุ่งยากซับซ้อนและความแตกต่างของแบบฟอร์มสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับเรือ สินค้าและลูกเรือที่แตกต่างกันไปในท่าเรือแต่ละท่า โดยการยอมรับแบบฟอร์มข้อมูลที่เป็นรูปแบบมาตรฐานเดียวกัน ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน ค.ศ. 1991 (พ.ศ. 2534)

• อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยแนวน้ำบรรทุก ค.ศ. 1966 *(1966 International Convention on Load Lines: 1966 LL)*

เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการคำนวณความสามารถในการบรรทุกสูงสุดของเรือแต่ละประเภท แต่ละลำ โดยคำนึงถึงความสามารถในการลอยตัวของเรือเพื่อความปลอดภัยในการเดินเรือ ทั้งนี้ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม ค.ศ. 1968 (พ.ศ. 2511)

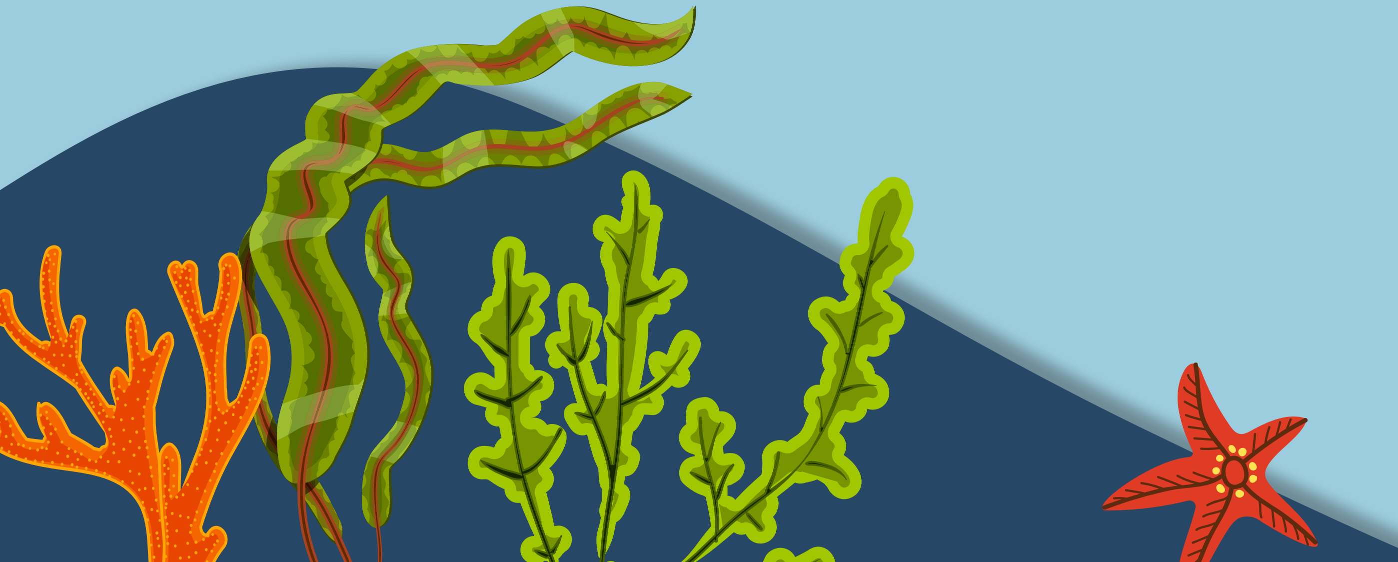

• อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยองค์การดาวเทียมทางทะเลระหว่างประเทศ ค.ศ 1976 *(1976 Convention on the International Mobile Satellite Organization: 1976 INMARSAT)*

เพื่อการบริหารการสื่อสารโทรคมนาคม โดยผ่านดาวเทียมสื่อสารสำหรับการเดินเรือ ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม ค.ศ. 1994 (พ.ศ. 2537)

• ความตกลงด้านการปฏิบัติการเกี่ยวกับอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยองค์การดาวเทียมทางทะเลระหว่างประเทศ ค.ศ. 1976 *(1976 International Maritime Satellite Organization Operating Agreement: 1976 INMARSAT OA)*

เพื่อจัดตั้งองค์การดาวเทียมช่วยการเดินเรือระหว่างประเทศขึ้น และเข้าทำการบริหารและปรับปรุงการสื่อสารโทรคมนาคมโดยผ่านดาวเทียมสื่อสาร สำหรับการเดินเรือ ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม ค.ศ. 1994 (พ.ศ. 2537)

• อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการวัดขนาดตันเรือ ค.ศ. 1969 *(1969 International Convention on Tonnage Measurement of Ships: 1969 TONNAGE)*

เพื่อปรับเปลี่ยนการวัดขนาดเรือจากเดิมเป็น Gross Tonnage (GT) และ Net Tonnage (NT) ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน ค.ศ. 1996 (พ.ศ. 2539)

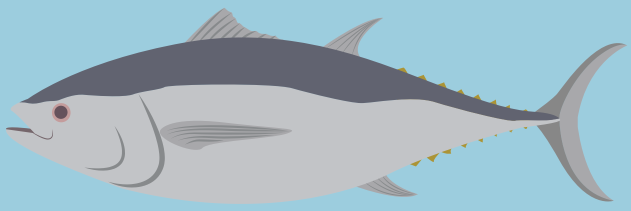

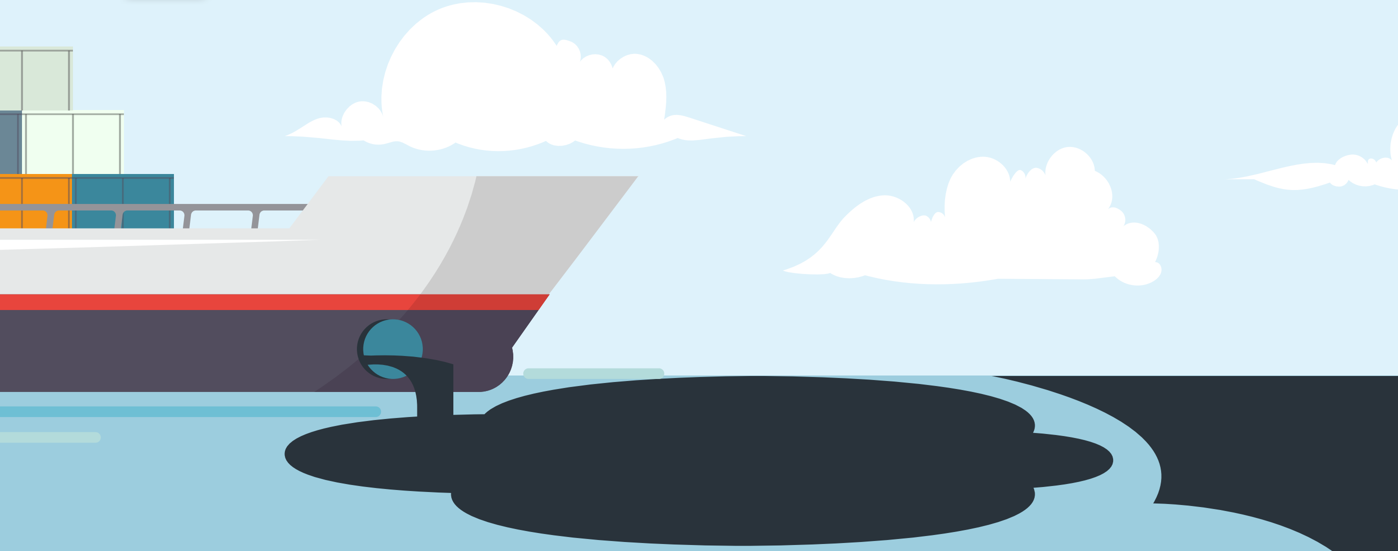

• อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานการฝึกอบรมการออกประกาศนียบัตร และการเข้ายามของคนประจำเรือ ค.ศ. 1978 ตามที่แก้ไข ค.ศ. 1995 *(1978 International Convention on Standard of Training, 1995 Certification and Watch keeping for Seafarers as amended: 78/95 STCW)*

เพื่อให้มีเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในเรือของชาวเรือ ตลอดจนคุณสมบัติขั้นต่ำของคนประจำเรือ และมาตรฐานในการฝึกอบรมและการออกประกาศนียบัตรให้เหมาะสมและเกิดความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินในการเดินเรือ รวมถึงสภาพแวดล้อมในทะเล ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 28 เมษายน ค.ศ. 1984 (พ.ศ. 2527)

• อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการช่วยเหลือกู้ภัย ค.ศ. 1979 *(1979 International Convention on Maritime Search and Rescue: 1979 SAR)*

เป็นกฎหมายที่กำหนดให้รัฐภาคีมีหน้าที่จัดทำบริการค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางทะเล โดยไม่คำนึงถึงสัญชาติ สถานะ หรือสถานการณ์ที่พบผู้ประสบภัย ซึ่งไทยมีการจัดตั้งหน่วยงานด้านนี้แล้ว และมีกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องรองรับแล้ว เช่น พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2550 ทั้งนี้ ประเทศไทยจึงมีสภาพเสมือนเป็นภาคีแล้ว

3.2 ด้านมลพิษทางทะเล

(Marine Pollution)

เป็นการกำหนดมาตรการควบคุมหรือป้องกันมลพิษ/มลภาวะที่เกิดจากเรือ ควบคุมการทิ้งวัสดุจากเรือหรืออากาศยานที่เป็นภัยต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล รวมไปถึงการป้องกันหรือยุติการกระจายของสัตว์น้ำที่มีอันตรายต่อระบบนิเวศน์หรือก่อให้เกิดโรคที่ติดมากับน้ำอับเฉาเรือ อาทิ

- **อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการเตรียมการ การปฏิบัติการและความร่วมมือในการป้องกัน และขจัดมลพิษน้ำมัน ค.ศ. 1990** *(1990 International Convention on Oil Pollution Preparedness, Response and Co-operation: 1990 OPRC)*

เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในการขจัดคราบน้ำมัน ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 20 เมษายน ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543)

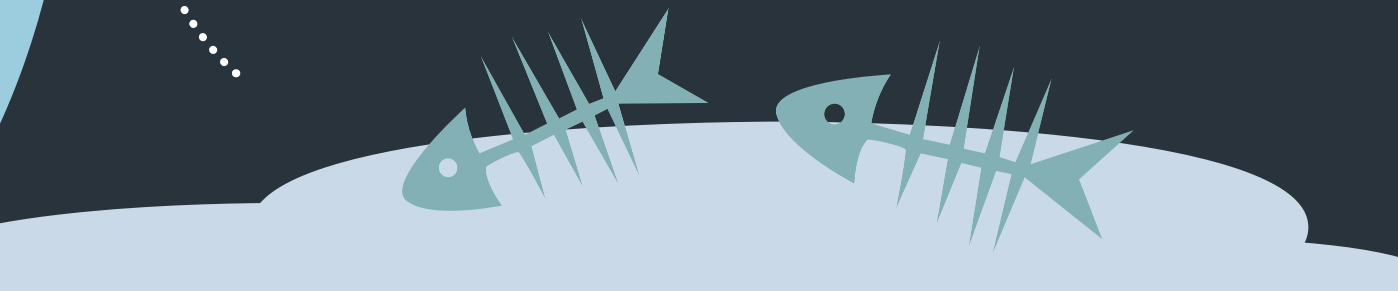

• อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันมลพิษจากเรือ ค.ศ. 1973 และพิธีสาร ค.ศ. 1978 *(1973 International Convention for the Prevention of Pollution from Ships as modified by the Protocol of 1978: 73/78 MARPOL) Annex I – IV*

เพื่อป้องกันมลภาวะทางทะเลที่เกิดจากการปฏิบัติการของเรือหรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในทะเล โดยอนุสัญญาครอบคลุมกฎระเบียบที่มุ่งป้องกันและลดมลภาวะจากเรือ มีภาคผนวก 6 ด้าน คือ ป้องกันมลภาวะจากน้ำมัน ควบคุมมลภาวะจากสารเคมีในถังระวางเรือ ป้องกันอันตรายจากการขนส่งวัตถุเคมีในรูปแบบหีบห่อ ป้องกันมลภาวะจากของเสียในเรือ ป้องกันมลภาวะจากขยะบนเรือ และป้องกันมลภาวะทางอากาศจากเครื่องยนต์เรือ ทั้งนี้ ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคี เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม ค.ศ. 2007 (พ.ศ. 2550) โดยครอบคลุมเฉพาะข้อบังคับว่าด้วยการป้องกันและลดมลพิษจากเรือ ภาคผนวกที่ 1 (Annex I) และ 2 (Annex II)

• อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันมลพิษทางทะเลเนื่องจากการทิ้งวัสดุเหลือใช้และวัสดุอย่างอื่น ค.ศ. 1972 *(1972 Convention on the Marine Pollution by Dumping of Wastes and Other Matters: 1972 LDC)*

เพื่อควบคุมป้องกันมลภาวะอันเกิดจากการทิ้งวัสดุที่เป็นภัยต่อสิ่งแวดล้อมในทะเล จากเรืออากาศยานฐานลอยน้ำหรือสิ่งก่อสร้างลอยน้ำใด ๆ ทั้งนี้ ประเทศไทยยังไม่ได้ให้สัตยาบัน

• พิธีสารว่าด้วยการเตรียมการปฏิบัติการและความร่วมมือในการป้องกันและขจัดมลพิษจากสารพิษและสารอันตราย ค.ศ.2000 *(2000 Protocol on Preparedness, Response and Co-operation to pollution Incidents by Hazardous and Noxious Substances: 2000 HNS Protocol)*

กำหนดกรอบสำหรับความร่วมมือในการต่อสู้กับการเกิดมลพิษทางทะเลที่เกิดจากสารพิษหรือสารอันตราย โดยกำหนดให้เรือมีแผนฉุกเฉินต่อต้านมลพิษในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับ HNS ทั้งนี้ ประเทศไทยยังไม่ได้ให้สัตยาบัน

• อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยระบบกันเพรียงของเรือ ค.ศ.2001 *(2001 International Convention on the Control of Harmful Anti-fouling Systems on Ships: 2001 AFS)*

การห้ามหรือจำกัดการใช้สารอันตรายที่ใช้ในสีกันเพรียงที่ใช้กับเรือ และเพื่อจัดทำกลไกเพื่อป้องกันการใช้สารอันตรายในระบบกันเพรียงของเรือ ทั้งนี้ ประเทศไทยยังไม่ได้ให้สัตยาบัน

• อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการน้ำอับเฉาและตะกอน ค.ศ.2004 *(2004 International Convention for the Control and Management of Ships' Ballast Water and Sediments)*

การป้องกันการลดและการยุติการกระจายของสัตว์น้ำที่มีอันตรายและก่อให้เกิดโรค ด้วยการควบคุมและจัดการน้ำอับเฉาเรือและตะกอนของน้ำอับเฉา ทั้งนี้ ประเทศไทยยังไม่ได้ให้สัตยาบัน

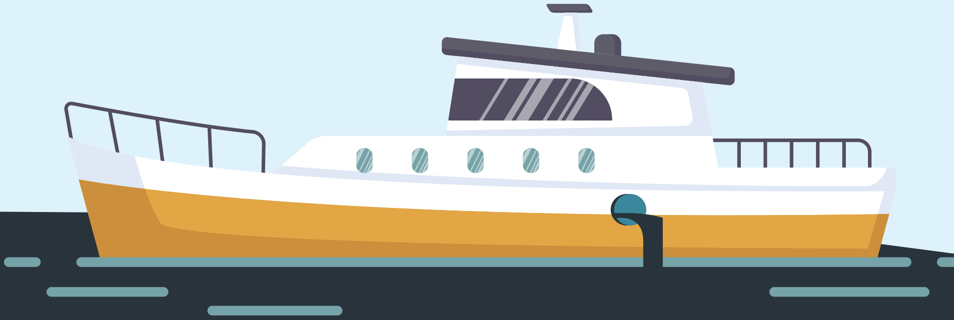

3.3 ด้านความรับผิดและการชดเชยความเสียหาย (Liability and Compensation)

เป็นการกำหนดมาตรการและหลักเกณฑ์ในการชดเชยค่าเสียหายให้กับผู้ที่ได้รับความเสียหายจากมลพิษน้ำมันที่เกิดจากอุบัติเหตุทางทะเล อาทิ

- **อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดตั้งกองทุนระหว่างประเทศเพื่อชดใช้ความเสียหายอันเนื่องมาจากมลพิษของน้ำมัน ค.ศ. 1971** *(1971 International Convention on the Establishment of an International Fund for Compensation for Oil Pollution Damage: 1971 FUND)*

เพื่อให้บุคคลผู้ที่ได้รับความเสียหายจากมลพิษอาจใช้สิทธิเรียกร้องต่อกองทุนได้ และให้กองทุนจ่ายค่าสินไหมทดแทนจากมลพิษให้แก่บุคคลผู้ได้รับความเสียหายจากมลพิษ หากบุคคลนั้นไม่ได้รับค่าสินไหมทดแทนที่เต็มจำนวน และเพียงพอตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางแพ่งฯ ซึ่งไทยได้ออกกฎหมายรองรับแล้ว และจะเข้าเป็นภาคีเพื่อเป็นการอนุวัติการให้เป็นไปตามอนุสัญญาดังกล่าว ทั้งนี้ ประเทศไทยอยู่ระหว่างการดำเนินการเข้าเป็นภาคี

• **อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยความรับผิดทางแพ่งสำหรับความเสียหายอันเกิดจากมลพิษของน้ำมัน ค.ศ. 1969** *(1969 International Convention on Civil Liability for Oil Pollution Damage: 1969 CLC)*

เพื่อให้มีการชดใช้ความเสียหายจากมลพิษน้ำมัน ไม่ว่าจะเป็นการปล่อยทิ้งน้ำมันลงในทะเล การรั่วไหลของน้ำมัน หรือการประสบอุบัติภัยของเรือบรรทุกน้ำมันโดยกำหนดให้เจ้าของเรือต้องรับผิดอย่างเคร่งครัดและต้องเอาประกันภัยหรือจัดหาหลักประกันทางการเงินอื่นใดเพื่อชดใช้ความเสียหายและประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าว แม้ไทยกำลังเข้าเป็นภาคี แต่ไทยได้ออกกฎหมายรองรับแล้ว ทั้งนี้ ประเทศไทยอยู่ระหว่างการดำเนินการเข้าเป็นภาคี

4. กฎหมาย/ความตกลงระหว่างประเทศ และความร่วมมือระหว่างประเทศ ด้านความมั่นคงทางทะเล (Security Law)

กฎหมายและความตกลงระหว่างประเทศด้านความมั่นคงทางทะเลเป็นมาตรการเพื่อป้องกันหรือรับมือกับภัยคุกคามทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ จัดทำขึ้นโดยหลายองค์กร อาทิ องค์การสหประชาชาติ องค์การทางทะเลระหว่างประเทศ องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ซึ่งมีสภาพบังคับเป็นกฎหมายระหว่างรัฐที่เป็นภาคีความตกลงฯ อาทิ

4.1 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 *(2000 United Nations Convention against Transnational Organized Crime: 2000 UNTOC)*

เป็นกรอบความร่วมมือทางกฎหมายที่กำหนดมาตรฐานระดับสากลเกี่ยวกับการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม โดยมีขอบเขตการบังคับใช้ในด้านการป้องกัน การสืบสวนและการดำเนินคดีเกี่ยวกับฐานความผิดที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ 4 ฐาน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกลุ่มองค์กรอาชญากรรม การฟอกทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิด การทุจริตคอร์รัปชัน และการขัดขวางกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งฐานความผิดร้ายแรงที่อนุสัญญาฯ ได้กำหนดนิยามว่าเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป เมื่อความผิดดังกล่าวมีลักษณะข้ามชาติและเกี่ยวข้องกับกลุ่มองค์กรอาชญากรรม ทั้งนี้ อนุสัญญาฯ ได้ระบุถึงการให้ความร่วมมือระหว่างรัฐภาคี อาทิ การส่งผู้ร้ายข้ามแดน เรื่องโอนตัวนักโทษ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญา ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม ค.ศ. 2013 (พ.ศ. 2556)

4.2 อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อความปลอดภัยของการเดินเรือ ค.ศ. 1988

(1988 Convention for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Maritime Navigation)

มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรการลงโทษที่เหมาะสมต่อบุคคลที่กระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมายแก่เรือ ซึ่งรวมถึงกรณีดังต่อไปนี้

1) การยึดเรือโดยใช้กำลังประทุษร้าย
2) การกระทำที่รุนแรงต่อบุคคลที่อยู่บนเรือ และ
3) การจัดวางหรือติดตั้งอุปกรณ์บนเรือซึ่งอาจทำลายหรือทำให้เรือเกิดความเสียหาย ทั้งนี้ประเทศไทยมีแผนเข้าเป็นภาคี

4.3 พิธีสารของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการกระทำที่ผิดกฎหมายต่อความปลอดภัยของแท่นที่ติดตั้งอยู่กับที่บนไหล่ทวีป ค.ศ. 1988 *(1988 Protocol for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Fixed Platforms located on the Continental Shelf:88 SA Protocol)*

เพื่อยับยั้งและลงโทษพฤติกรรมที่อาจเป็นภัยคุกคามต่อความปลอดภัยของแท่นที่ติดตั้งอยู่กับที่บนไหล่ทวีป ทั้งนี้ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม ค.ศ. 2004 (พ.ศ. 2547)

4.4 ประมวลข้อบังคับว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยของเรือและท่าเรือ *(International Ship and Port Facility Security Code: ISPS Code)*

กำหนดให้เรือและท่าเรือระหว่างประเทศที่อยู่ในบังคับ ต้องมีการปฏิบัติการรักษาความปลอดภัยของเรือและท่าเรือ เพื่อป้องกันภัยคุกคามการก่อการร้ายหรือการกระทำอันเป็นโจรสลัด หรือการกระทำอื่นใดอันอาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในการขนส่งทางน้ำ และเพื่อให้มั่นใจว่าเรือและท่าเรือมีการรักษาความปลอดภัยอย่างเพียงพอและเหมาะสม ทั้งนี้ มีผลบังคับใช้ภายใต้อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยความปลอดภัยแห่งชีวิตในทะเล ค.ศ. 1974 (1974 International Convention for the Safety of Life at Sea: 1974 SOLAS) เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม ค.ศ.2004 (พ.ศ. 2547)

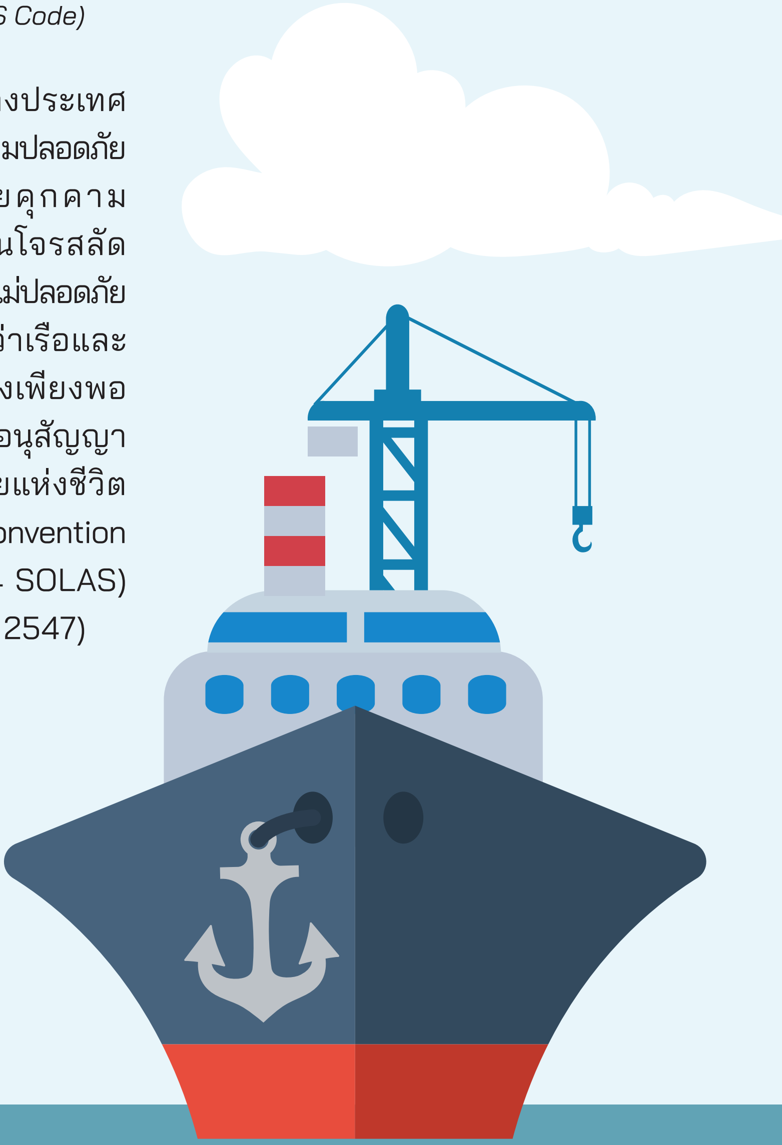

4.5 อนุสัญญาว่าด้วยการผสมสารในวัตถุระเบิดพลาสติกเพื่อวัตถุประสงค์ในการตรวจจับ ค.ศ. 1991 *(1991 Convention on the Marking of Plastic Explosives for the Purposes of Detection)*

เพื่อป้องกันและป้องปรามการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย โดยการใช้วัตถุระเบิดพลาสติกในการผสมสารในวัตถุระเบิดเพื่อการก่อการร้าย ทั้งนี้ ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี เมื่อวันที่ 25 มกราคม ค.ศ. 2006 (พ.ศ. 2549)

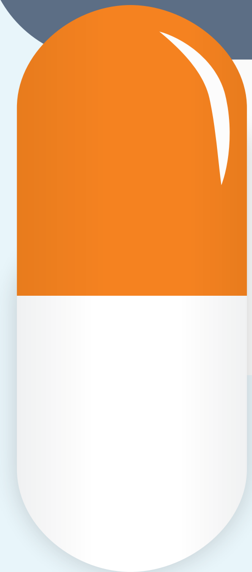

4.6 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1988
(1988 Guidelines for the Prevention and Suppression of Smuggling of Drugs, Psychotropic Substances and Precursor Chemicals on Ship Engaged in International Maritime Traffic)

เพื่อขจัดปัญหา แก้ไขปัญหา และตัดทอนผลตอบแทนจากการลักลอบค้ายาเสพติด และวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ทั้งนี้ ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม ค.ศ. 2002 (พ.ศ. 2545)

4.7 พิธีสารว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก ค.ศ. 2000 *(2000 Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, especially Women and Children: The Trafficking in Persons Protocol)*

เพื่อป้องกันและต่อต้านการค้ามนุษย์ และการคุ้มครองและช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยให้ความสำคัญกับเด็กและสตรีเป็นพิเศษ รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐภาคี ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ลงนามเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544)

4.8 พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานโดยทางบก ทะเล และอากาศ ค.ศ. 2000 *(2000 Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air: 2000 the Migrants Protocol)*

เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ และการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐภาคี ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ลงนาม เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) แต่ยังมิได้ให้สัตยาบัน

รวมทั้ง ข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ซึ่งมีผลผูกพันทางกฎหมายต่อประเทศสมาชิกสหประชาชาติเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงทางทะเล เช่น ข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเกี่ยวกับการปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัดหรือการปล้นเรือโดยใช้อาวุธบริเวณน่านน้ำนอกชายฝั่งโซมาเลีย ข้อมติคณะมนตรีแห่งสหประชาชาติเกี่ยวกับมาตรการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือ นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือระหว่างประเทศ อาทิ

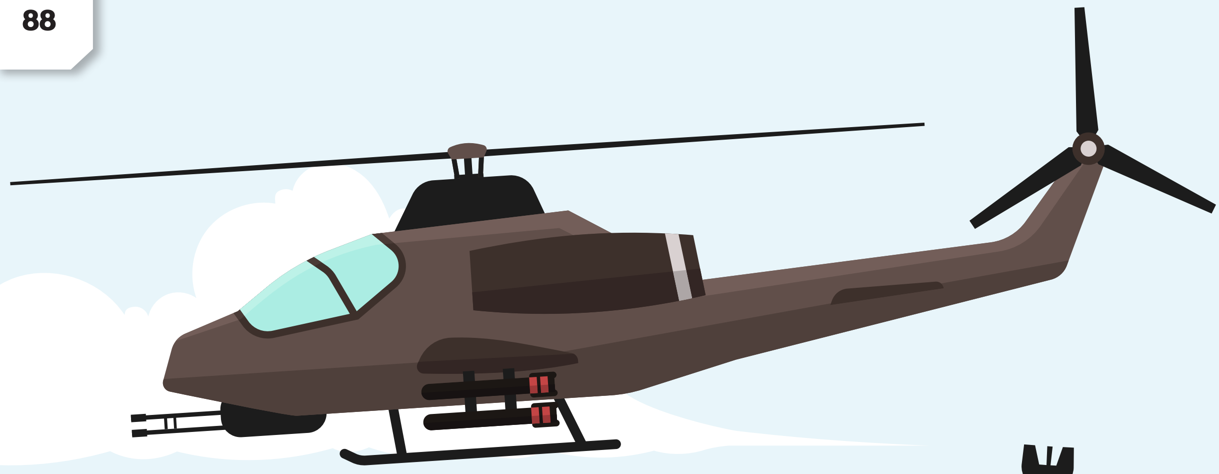

ความริเริ่มด้านความมั่นคงเกี่ยวกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง *(Proliferation Security Initiative: PSI)*

เป็นความร่วมมือระหว่างประเทศที่ริเริ่มโดยสหรัฐอเมริกา เน้นมาตรการปฏิบัติและความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการสกัดกั้นและยับยั้งการส่งผ่าน ถ่ายลำ และขนส่งอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (Weapons of Mass Destruction: WMD) ระบบเครื่องส่งและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ได้สองทาง ทั้งทางบก น้ำ และอากาศ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการหยุดยั้งการเคลื่อนย้าย ขนส่ง และการตรวจค้น จับกุมหรือยึดสินค้าต้องสงสัย รวมทั้ง ห้ามคนชาติของตนกระทำหรือให้ความร่วมมือในการขนส่งหรือเคลื่อนย้ายสินค้าดังกล่าว

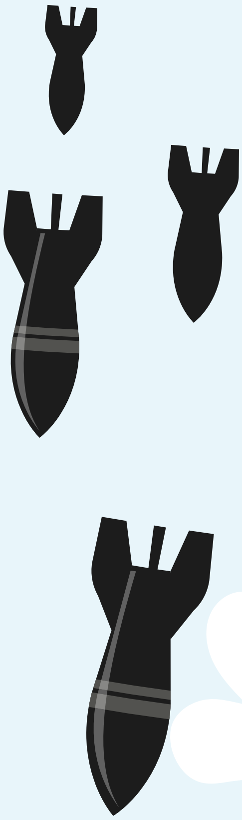

ปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก *(ASEAN Declaration against Trafficking in Persons, Particularly Women and Children)*

ซึ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายการคัดแยกเหยื่อออกจากผู้กระทำผิด และการกำหนดบทลงโทษที่รุนแรงแก่ผู้กระทำผิดฐานค้ามนุษย์ เพื่อป้องกันและต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับสตรีและเด็ก ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม ค.ศ. 2016 (พ.ศ. 2559)

5. กฎหมาย/ความตกลงและความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการทำประมง (International Fisheries Law and Regulation)

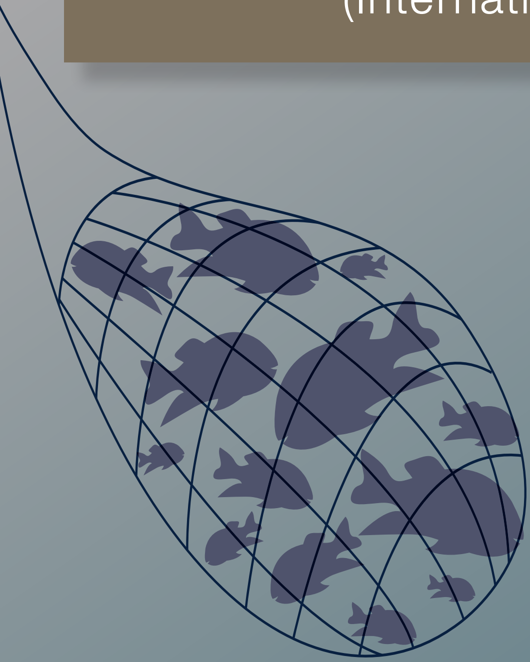

แม้ตามหลักการใช้ทะเลหลวงตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 จะระบุว่าทุกรัฐ มีเสรีภาพในการประมง (Freedom of fishing) แต่ก็มิใช่เสรีภาพอย่างสมบูรณ์ มีการกำหนดเงื่อนไขข้อบังคับกำกับไว้ด้วย ดังนั้น ในปัจจุบัน ประเทศต่าง ๆ มิได้มีสิทธิในการทำการประมงอย่างไม่จำกัดอีกต่อไป แต่การทำประมงในทะเลหลวงจะถูกจำกัดหรือควบคุมโดยกฎหมายหรือความตกลงระหว่างประเทศ หรือภายใต้การควบคุม กำกับดูแลโดยองค์การบริหารจัดการประมงระดับภูมิภาค (Regional Fisheries Management Organizations: RFMOs) ซึ่งความตกลงระหว่างประเทศที่สำคัญ อาทิ

5.1 ความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามบทบัญญัติของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล พ.ศ. 2525 ในส่วนที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และจัดการประชากรสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ระหว่างเขตทางทะเลและประชากรสัตว์น้ำชนิดพันธุ์ที่อพยพย้ายถิ่นไกล ค.ศ. 1995 *(1995 UN Fish Stock Agreement: 1995 UNFSA)*

เป็นความตกลงระหว่างประเทศที่สำคัญต่อการร่วมกันจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำและการต่อต้านการทำการประมงผิดกฎหมายโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างนานาประเทศและองค์กรจัดการประมงทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาค ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 28 เมษายน ค.ศ. 2017 (พ.ศ. 2560)

5.2 ความตกลงว่าด้วยมาตรการของรัฐเจ้าของท่า เพื่อป้องกัน ยับยั้ง และขจัดการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม *(Agreement on Port State Measures to Prevent, Deter and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated Fishing หรือ Port State Measures Agreement: PSMA)*

ถือเป็นความตกลงระหว่างประเทศที่สำคัญในการต่อต้านการทำประมงผิดกฎหมาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบควบคุมเรือประมงต่างประเทศ และการป้องกันการนำเข้าสินค้าประมง IUU โดยจะสามารถเพิ่มความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในการต่อต้านการทำการประมง IUU กับประเทศภาคีสมาชิกความตกลงได้อย่างกว้างขวางขึ้น โดยมีพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และพระราชกำหนดการประมง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 เป็นกฎหมายหลักของไทยที่กำหนดมาตรการอนุรักษ์การควบคุมการทำการประมง และการต่อต้านการทำประมงผิดกฎหมายโดยกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการอนุญาตและการควบคุมเรือประมงทั้งระบบ ทั้งเรือที่ชักธงไทยซึ่งทำการประมงในน่านน้ำและนอกน่านน้ำไทย และเรือประมงต่างชาติที่ได้รับอนุญาตเข้ามาทำการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะหรือน่านน้ำไทย ตลอดจนการควบคุมการนำเข้าสัตว์น้ำ ทั้งนี้ ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม ค.ศ. 2016 (พ.ศ. 2559)

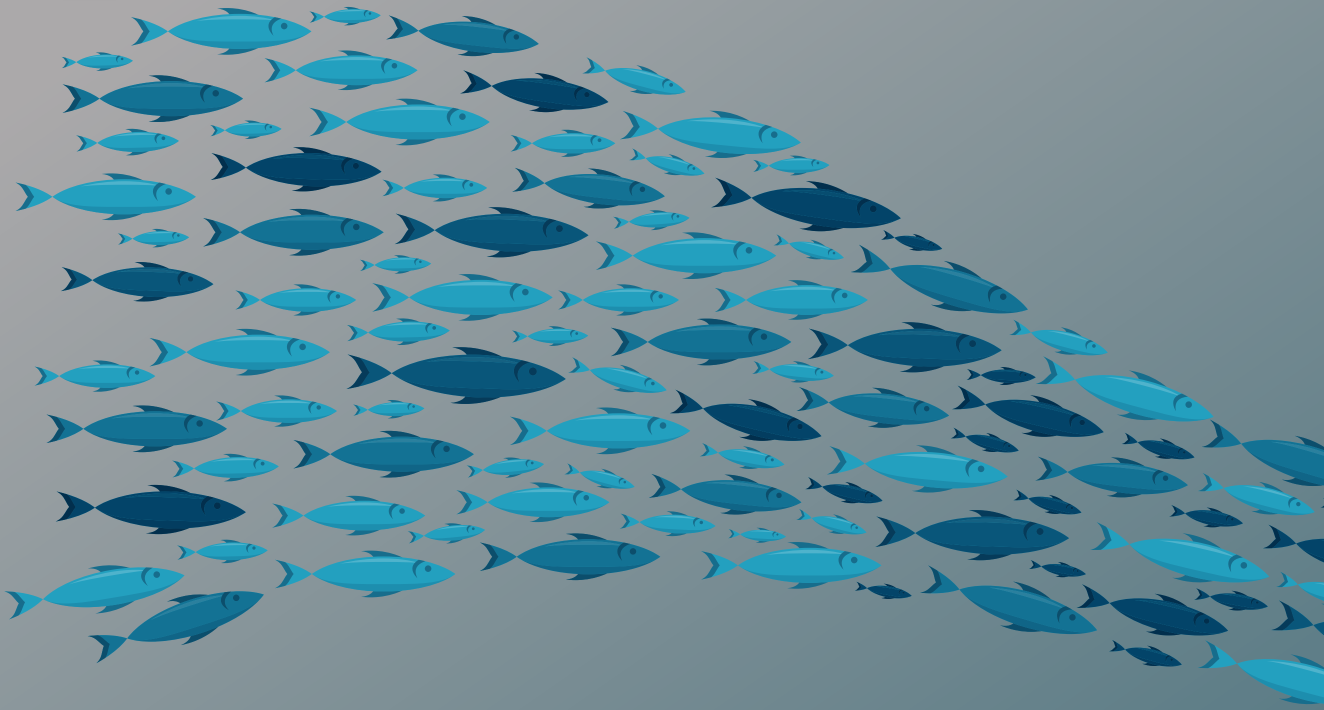

ความตกลงระดับภูมิภาคว่าด้วยการทำประมง (Regional Fisheries Agreement) ที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี อาทิ

คณะกรรมาธิการปลาทูน่าแห่งมหาสมุทรอินเดีย

(Indian Ocean Tuna Commission: IOTC)

เป็นองค์การระดับภูมิภาคด้านการจัดการทรัพยากรประมงในพันธุ์สัตว์น้ำตระกูลทูน่า จัดตั้งขึ้นภายใต้ธรรมนูญของ FAO เมื่อปี 2539

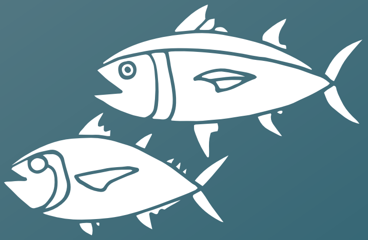

ความตกลงการทำการประมงสำหรับพื้นที่ทางตอนใต้ของมหาสมุทรอินเดีย

(Southern Indian Ocean Fisheries Agreement: SIOFA)

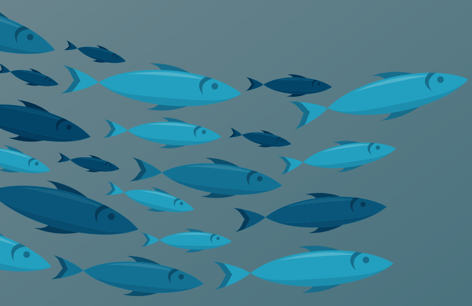

ซึ่งเป็นความตกลงจัดตั้งองค์การระดับภูมิภาคด้านการจัดการทรัพยากรประมงในพันธุ์สัตว์น้ำตระกูลอื่นที่ไม่ใช่ปลาทูน่า และขจัดการทำประมงผิดกฎหมายในพื้นที่ทางตอนใต้ของมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งจะทำให้ไทยมีสิทธิเข้าไปทำการประมงนอกน่านน้ำในพื้นที่ทางตอนใต้ของมหาสมุทรอินเดียได้อย่างถูกกฎหมาย ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 21 เมษายน ค.ศ. 2017 (พ.ศ. 2560)

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังเข้าร่วมประชุมในฐานะผู้สังเกตการณ์ขององค์กรจัดการประมงระดับภูมิภาคต่าง ๆ อาทิ Western and Central Pacific Fisheries Commission (WCPFC) Commission for the Conservation Antarctic Marine Living Resource (CCAMLR) และ International Commission for the Conservation Antarctic Tunas (ICCAT) ในการจัดทำรายงานและส่งข้อมูลชนิด ปริมาณ และแหล่งจับปลาทูน่า

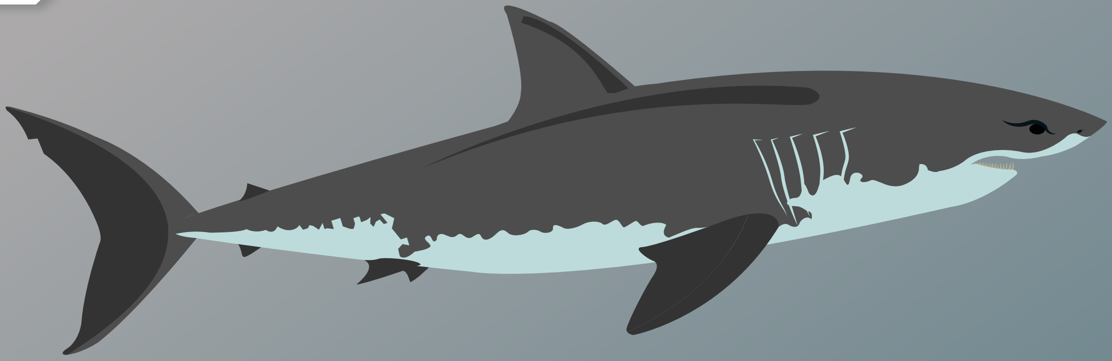

ในส่วนของตราสารความร่วมมือ และแผนปฏิบัติการด้านประมงระหว่างประเทศที่สำคัญ มีดังนี้

จรรยาบรรณในการทำประมงอย่างรับผิดชอบ
(Code of Conduct for Responsible Fisheries: CCRF)

เป็นกฎเกณฑ์ของมาตรฐานของพฤติกรรม และความประพฤติในการทำประมงด้วยความรับผิดชอบ เป็นที่ยอมรับกันระหว่างประเทศ ไม่มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายระหว่างประเทศ แต่จากแรงบังคับทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องปฏิบัติตาม โดยจรรยาบรรณดังกล่าว เป็นมาตรการความร่วมมือที่ให้ประเทศสมาชิก FAO นำไปใช้เป็นแนวทางหรือเอกสารอ้างอิงเบื้องต้นในการบริหารจัดการด้านการประมงของตนตามความสมัครใจ

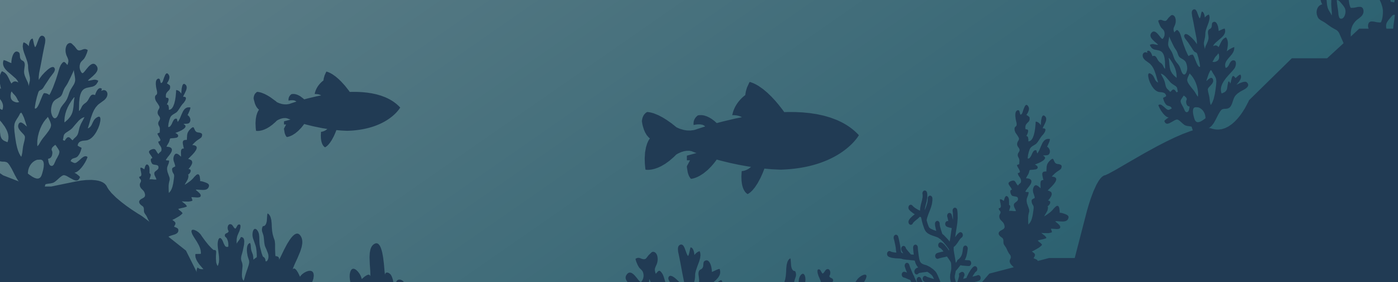

แผนปฏิบัติการสากลเพื่อการป้องกัน ยับยั้งและขจัดการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม *(International Plan of Action Prevent, Deter and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated Fishing: IPOA-IUU)*

จัดทำขึ้นเพื่อให้ประเทศสมาชิกนำไปใช้เป็นแนวทางอ้างอิงในการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติของตน (National Plan of Action to Prevent, Deter and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated fishing: NPOA-IUU) โดยมีสาระสำคัญของ IPAO-IUU คือ การกำหนดมาตรการในการดำเนินการเพื่อป้องกันและต่อต้านการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU Fishing) ของรัฐเจ้าของธง (Flag state) รัฐเจ้าของท่า (Port State) รัฐชายฝั่ง (Coastal State) และมาตรการที่เกี่ยวข้องในด้านการค้าระหว่างประเทศ (Internationally Agreed Market – Related Measures) ที่สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (1982 UNCLOS) ทั้งนี้ IPAO-IUU ไม่มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายระหว่างประเทศ แต่เป็นมาตรการความร่วมมือที่ให้ประเทศสมาชิก FAO นำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการด้านการประมงของตนตามความสมัครใจเช่นเดียวกับ CCRF

แผนปฏิบัติด้านการบริหารจัดการการทำประมงอื่น ๆ เช่น แผนปฏิบัติการสากลเพื่อการอนุรักษ์และการบริหารจัดการปลาฉลาม *(International Plan of Action for the Conservation and Management of Sharks: IPOA-Sharks)*

และแผนปฏิบัติการสากลว่าด้วยการลดการจับนกทะเลโดยบังเอิญจากการทำประมงเบ็ดราว (International Plan of Action for the Conservation and Management of Seabirds in longline fisheries: IPOA-Seabirds)

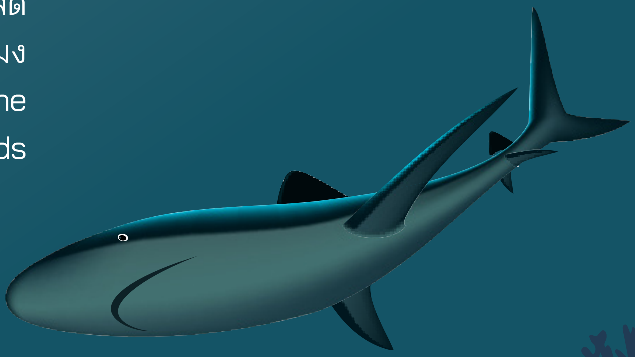

6.กฎหมายและความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (Environmental Law)

6.1 อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดของสัตว์ป่า และพืชป่า ที่ใกล้สูญพันธุ์ ค.ศ. 1973 *(1973 Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora: 1973 CITES)*

เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าและพืชป่าในโลก เพื่อประโยชน์แห่งมวลมนุษยชาติ โดยเน้นทรัพยากรสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ หรือที่มีการคุกคามทำให้ปริมาณลดลงจนอาจจะสูญพันธุ์ไป วิธีการของการอนุรักษ์ที่ได้กล่าวไว้ในอนุสัญญาไซเตสนั้น ทำโดยสร้างเครือข่ายขึ้นทั่วโลก เพื่อควบคุมการค้าระหว่างประเทศทั้งสัตว์ป่า พืชป่า และผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 21 มกราคม ค.ศ. 1983 (พ.ศ. 2526)

6.2 อนุสัญญาความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ. 1992

(1992 The Convention on Biological Diversity: 1992 CBD)

เป็นความตกลงด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศโดยการให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และการใช้ประโยชน์ระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์ และพันธุกรรมอย่างยั่งยืน ด้วยการหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพที่กำลังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องทั่วโลก โดยให้รัฐบาลทุกประเทศเคร่งครัดต่อการรักษาวินัยสิ่งแวดล้อม ซึ่งแม้มีความต้องการอย่างมากที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่ก็ต้องไม่ละเลยการอนุรักษ์ธรรมชาติด้วย ทั้งนี้ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม ค.ศ. 2003 (พ.ศ. 2546)

6.3 อนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติโดยเฉพาะในการเป็นถิ่นที่อยู่ของนกน้ำ ค.ศ. 1971

(1971 The Convention on Wetlands of International Importance, especially as Waterfowl Habitat: 1971 RAMSAR)

เป็นอนุสัญญาเพื่อการอนุรักษ์และเพื่อการใช้พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างยั่งยืน อาทิ เพื่อการสกัดกั้นและยับยั้งการบุกรุกเข้าครอบครองและการลดถอยของพื้นที่ชุ่มน้ำทั้งในปัจจุบันและในอนาคต และเพื่อเป็นการรับรู้และรับรองความสำคัญพื้นฐานของพื้นที่ชุ่มน้ำในเชิงหน้าที่ทางนิเวศ ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ ตลอดจนคุณค่าทางนันทนาการ ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม ค.ศ. 1998 (พ.ศ. 2541)

6.4 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ค.ศ. 1992 *(1992 United Nations Framework Convention on Climate Change: 1992 UNFCCC)*

เพื่อรักษาความเข้มข้นของก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศให้มีค่าคงที่และอยู่ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดการรบกวนโดยมนุษย์ที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อระบบภูมิอากาศโลก โดยให้รัฐภาคีปกป้องระบบภูมิอากาศเพื่อประโยชน์ของคนรุ่นปัจจุบันและอนาคตของมนุษยชาติ บนพื้นฐานของความเป็นธรรม (Equity) และเป็นไปตามความรับผิดชอบร่วมในระดับที่แตกต่าง (Common but Differentiated Responsibilities: CBDR) และเป็นไปตามขีดความสามารถ (Respective Capabilities) โดยประเทศพัฒนาแล้วควรเป็นผู้นำในการต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ ยังมีตราสารระหว่างประเทศว่าด้วยการอนุรักษ์และการใช้อย่างยั่งยืน ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลในพื้นที่นอกเขตอำนาจรัฐ The United Nations Convention of the Law of the Sea on the Conservation and Sustainable Use of Marine Biological Diversity of Areas beyond National Jurisdiction (BBNJ) ที่อยู่ระหว่างการเจรจา ซึ่งเป็นตราสารระหว่างประเทศที่อยู่ภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม ค.ศ. 1994 (พ.ศ. 2537)

7.กฎหมายและความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับแรงงานทางทะเล

(Maritime Labour)

7.1 อนุสัญญาแรงงานทางทะเล ค.ศ. 2006 แก้ไขปี ค.ศ. 2014
(2006 Maritime Labour Convention)

เพื่อรวบรวมอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองแรงงานทางทะเล ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน ค.ศ. 2016 (พ.ศ. 2559)

7.2 อนุสัญญาฉบับที่ 188 ว่าด้วยงานในภาคการประมง (Work in Fishing) ค.ศ. 2007 *(2007 International Labour Organization, Work in Fishing Convention (No. 188)*

เพื่อประกันสิทธิและผลประโยชน์ที่ผู้ใช้แรงงานควรจะได้รับ ทั้งนี้ ประเทศไทยยังไม่ได้ให้สัตยาบัน

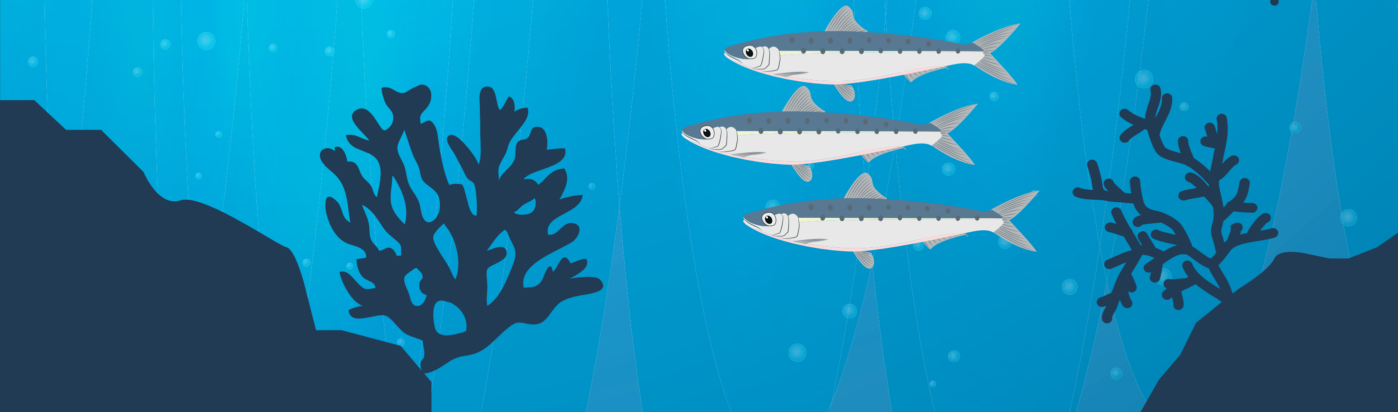

กฎหมายไทยที่เกี่ยวกับทะเล

เพื่อให้การควบคุมพฤติกรรมของผู้ใช้ทะเล และสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน และเป็นพันธกรณีที่รัฐต้องออกกฎหมายภายในของตนรองรับ (อนุวัติการ) กฎหมายระหว่างประเทศตามที่ได้กล่าวข้างต้น ทั้งนี้เพื่อให้มีสภาพบังคับแก่ประชาชนภายในรัฐนั้น ๆ และ ทั้งบุคคลที่ตกอยู่ในเขตอำนาจประเทศไทย จึงมีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและเกี่ยวข้องเพียงบางส่วน จำนวนประมาณ 73 ฉบับ โดยมีกฎหมายที่สำคัญ คือ

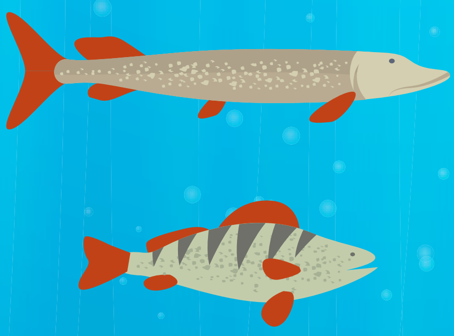

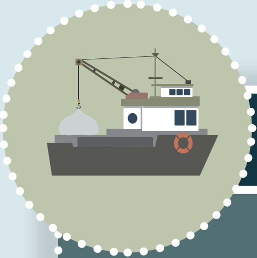

1. ด้านประมงและทรัพยากร

- พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558
- พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และพระราชกำหนดการประมง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560
- พระราชบัญญัติสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. 2482
- พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541
- พระราชบัญญัติจัดระเบียบกิจการแพปลา พ.ศ. 2496
- พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499
- พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507

2. ด้านการขนส่งและพาณิชยนาวี

- พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 และพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2560
- พระราชบัญญัติการเรียกเงินสมทบเข้ากองทุนระหว่างประเทศเพื่อชดใช้ความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ พ.ศ. 2560
- พระราชบัญญัติความรับผิดทางแพ่งต่อความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ พ.ศ. 2560
- พระราชบัญญัติกักเรือ พ.ศ. 2534
- พระราชบัญญัติป้องกันเรือโดนกัน พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติป้องกันการกระทำบางอย่างในการขนส่งสินค้าออกทางเรือ พ.ศ. 2511
- พระราชบัญญัติเพิ่มอำนาจตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางน้ำ พ.ศ. 2496
- พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งออกและนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560
- พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527
- พระราชกำหนดควบคุมสินค้าตามชายแดน พ.ศ. 2534
- พระราชบัญญัติการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ พ.ศ. 2548
- พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. 2481 และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. 2481 พ.ศ. 2561

3. ด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการทางทะเล

- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

4. ด้านพลังงาน

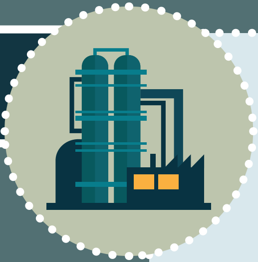

- พระราชบัญญัติการปิโตรเลียม พ.ศ. 2514
- พระราชบัญญัติความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียม พ.ศ. 2530

5. ด้านอื่น ๆ

- พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2512
- พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรม พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติควบคุมโภคภัณฑ์ พ.ศ. 2495
- พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530
- พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2495
- พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507
- พระราชบัญญัติเขตปลอดภัยในราชการทหาร พ.ศ. 2478
- พระราชบัญญัติประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544
- พระราชบัญญัติความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551
- พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540
- พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547
- พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523
- พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542
- พระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2521

- พระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุก พ.ศ. 2514
- พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539
- พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560
- พระราชบัญญัติว่าด้วยวิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498
- พระราชบัญญัติอากรรังนกอีแอ่น พ.ศ. 2540
- พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้ไฟ สิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490
- พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510
- พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545
- พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545
- พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533
- พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท พ.ศ. 2518
- พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534
- พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504
- พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484
- พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507
- พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504
- พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า พ.ศ. 2534
- พระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. 2545
- พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560
- พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537
- พระราชบัญญัติการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล พ.ศ. 2550
- พระราชบัญญัติให้บำเหน็จในการปราบปรามผู้กระทำความผิด พ.ศ. 2489
- พระราชบัญญัติการค้าข้าว พ.ศ. 2489
- พระราชบัญญัติกำหนดเขตจังหวัดในอ่าวไทยตอนใน พ.ศ. 2502
- พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550
- พระราชบัญญัติองค์กรร่วมไทย-มาเลเซีย พ.ศ. 2533
- พระราชบัญญัติการเรียกเงินสมทบเข้ากองทุนระหว่างประเทศเพื่อชดใช้ความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ พ.ศ. 2560
- พระราชบัญญัติความรับผิดทางแพ่งต่อความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ พ.ศ. 2560

องค์กรและหน่วยงานรับผิดชอบในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

1. หน่วยงานหลัก

หน่วยงานที่มีการปฏิบัติการหลักในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ได้แก่ กองทัพเรือ (ทร.) กองบังคับการตำรวจน้ำ (บก.รน.) กรมศุลกากร (ศก.) กรมเจ้าท่า (จท.) กรมประมง (กปม.) และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.) รวม 6 หน่วยงาน นอกจากนี้ ยังมีศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ซึ่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562

2. หน่วยงานร่วม

ประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านทะเล ในการร่วมกันกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ทางทะเล เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทั้งหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ประมาณ 36 หน่วยงาน อาทิ

2.1 สำนักนายกรัฐมนตรี

มีหน่วยงานย่อยทำหน้าที่กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อบริหารจัดการผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลอย่างคุ้มค้าและเหมาะสม อาทิ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

2.2 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดการทรัพยากรมีชีวิตและทรัพยากรไม่มีชีวิตทางทะเล มีหน้าที่กำกับดูแลการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ศึกษาวิจัย และบริหารจัดการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อาทิ กรมควบคุมมลพิษกรมทรัพยากรธรณี

2.3 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรทางทะเล ได้แก่ กรมประมง ทำหน้าที่จัดการทรัพยากรประมง ควบคุม ป้องกัน และปราบปรามการทำประมงที่ผิดกฎหมาย และผลิตสัตว์น้ำให้มีมาตรฐานที่ทั่วโลกยอมรับ

2.4 กระทรวงคมนาคม

มีหน่วยงานย่อยที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งทางน้ำ การจัดการท่าเรือ มีหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย บริหารและพัฒนาท่าเรือให้เป็นโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้อย่างยั่งยืน อาทิ กรมเจ้าท่า

2.5 กระทรวงอุตสาหกรรม

มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและดูแลธุรกิจอุตสาหกรรม ด้านวัตถุอันตราย การผลิต และความปลอดภัย เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศ อาทิ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

2.6 กระทรวงพลังงาน

มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่วิจัยและพัฒนาด้านพลังงาน การจัดหาพลังงาน การอนุรักษ์พลังงาน และบริหารจัดการการใช้พลังงานอย่างยั่งยืน อาทิ กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

2.7 กระทรวงกลาโหม

ซึ่งประกอบด้วยหน่วยเฉพาะกิจและหน่วยขึ้นตรงกับกองทัพเรือ ทำหน้าที่รักษาและคุ้มครองผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรในทะเล ติดตามและตรวจวัดปัจจัยทางสมุทรศาสตร์ อุทกศาสตร์ และอุตุนิยมวิทยาทางทะเล

2.8 กระทรวงมหาดไทย

มีหน่วยงานย่อยที่ทำหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรม ตามประมวลกฎหมายอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาทั้งหลายในน่านน้ำไทย อาทิ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมโยธาธิการและผังเมือง

2.9 กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

มีหน่วยงานย่อยที่ดำเนินการเกี่ยวกับการบูรณาการองค์ความรู้ทางทะเล ศึกษาวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล เพื่อนำมาประยุกต์สู่การจัดการทรัพยากรได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม อาทิ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)

2.10 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ทำหน้าที่ควบคุมดูแล สำรวจ วางแผน ดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางทะเล ตลอดจนส่งเสริมการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และ พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวทางทะเล ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง อาทิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

2.11 กระทรวงการต่างประเทศ

เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจด้านการต่างประเทศ ส่งเสริมความสัมพันธ์ ความเข้าใจ และความร่วมมือระหว่างประเทศ และอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานกับต่างประเทศ และคุ้มครองผลประโยชน์ของไทยในต่างประเทศ รวมไปถึงการดำเนินการเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศต่าง ๆ ซึ่งมีหน่วยงานระดับกรมที่ดำเนินภารกิจดังกล่าว อาทิ กรมภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง กรมองค์การระหว่างประเทศ กรมอาเซียน กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

กฎหมายและหน่วยงานทางทะเลดังกล่าวข้างต้น จะเป็นเครื่องมือในการควบคุมความประพฤติของบุคคลให้ต้องปฏิบัติตาม รวมทั้ง ส่งเสริมให้สภาพความเป็นอยู่ในสังคมมีความผาสุก และประเทศชาติ มีความเจริญรุ่งเรือง มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ทั้งในระดับชาติและภูมิภาค ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ใช้ทะเลได้มีความรู้ ความเข้าใจ เคารพ และปฏิบัติตามกฎหมายทางทะเล ทั้งที่เป็นกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายในประเทศ ได้ทราบและนำไปใช้ในการปฏิบัติและเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

ความร่วมมือระหว่างประเทศ

ปัจจุบันมีความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับทะเลในระดับโลกและระดับภูมิภาคที่สำคัญ อาทิ

1. องค์การสหประชาชาติ

(United Nation : UN)

เป็นองค์การระหว่างประเทศระดับโลกก่อตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1945 มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ณ กรุงนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา มีสมาชิกประกอบด้วยประเทศเอกราชต่าง ๆ จากทุกภูมิภาคทั่วโลก สำหรับประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกลำดับที่ 55 เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2489

ปัจจุบันองค์การสหประชาชาติให้ความสำคัญกับภัยคุกคามไว้หลายรูปแบบ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะความมั่นคงทางสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ อันประกอบด้วย ภัยจากการลักลอบค้ายาเสพติด การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การค้าอาวุธ การค้าผู้หญิงและเด็ก อาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย การลักลอบค้าอุปกรณ์นิวเคลียร์ การโจรกรรมและลักลอบค้ายานพาหนะ การฟอกเงิน อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ อาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อม อาชญากรรมด้านทรัพย์สินทางปัญญา การติดสินบนเจ้าหน้าที่ การแทรกซึมและการครอบงำทางธุรกิจ การโจรกรรมศิลปวัตถุ ฯลฯ

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทะเลนั้นกรอบการประชุมขององค์การสหประชาชาติมีการหารือกันใน 2 หัวข้อใหญ่ ได้แก่

1. การจัดตั้งกรอบกฎหมายระหว่างประเทศ การส่งเสริมให้ประเทศต่าง ๆ เข้าเป็นภาคี และนำกฎหมายไปบังคับใช้ รวมทั้ง การจัดระเบียบ/วางกฎเกณฑ์/พัฒนามาตรฐานและมาตรการระหว่างประเทศในการรักษาความมั่นคงและความปลอดภัยทางทะเล

2. การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการภัยคุกคามต่าง ๆ ในทะเล อาทิ โจรสลัด อาชญากรรมข้ามชาติ สิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติทางธรรมชาติ

2. องค์การทางทะเลระหว่างประเทศ
(International Maritime Organization : IMO)

เป็นทบวงการชำนาญการพิเศษขององค์การสหประชาชาติ ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2491 โดยเริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการ เมื่อ พ.ศ. 2502 สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางความร่วมมือระหว่างสมาชิกในการกำหนดมาตรฐาน ข้อบังคับ และแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการเดินเรือ การคุ้มครองรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งทางทะเล มีสมาชิกจำนวน 174 ประเทศ สำหรับประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิก ตั้งแต่วันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2516 และจากเหตุการณ์การก่อการร้าย เมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2544 IMO ได้ตระหนักถึงความปลอดภัยทางทะเลและท่าเรือสำคัญของโลกมากขึ้น จึงได้ออกนโยบายและมาตรการความปลอดภัยทางทะเลเพิ่มขึ้น เพื่อป้องกันเหตุร้ายต่าง ๆ อาทิ มาตรการการรักษาความปลอดภัยของเรือและท่าเรือ (International Ship and Port Facility Security : ISPS Code)

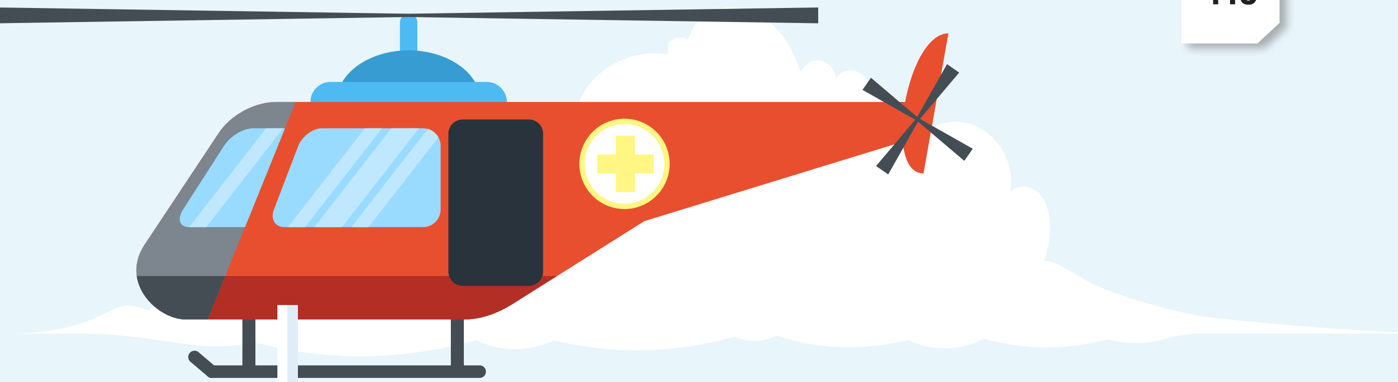

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยความปลอดภัยแห่งชีวิตในทะเล ค.ศ. 1974 *(1974 International Convention for the Safety of Life at Sea 1974 : 1974 SOLAS)*

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการเดินเรือระหว่างประเทศ ค.ศ. 1965 *(Convention on the Facilitation of International Maritime Traffic : 1965 FAL)*

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางทะเล ค.ศ. 1979 *(1979 International Convention on Maritime Search and Rescue : 1979 SAR)*

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการกระทำที่ผิดกฎหมายต่อความปลอดภัยของการเดินเรือ ค.ศ. 1988 *(Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Maritime Navigation : 1988 SUA)*

ปัจจุบัน IMO เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการแก้ปัญหาโจรสลัดในน่านน้ำโซมาเลีย โดยผลักดันให้อำนาจประเทศต่าง ๆ เข้าไปจัดการกับปัญหาโจรสลัดในน่านน้ำโซมาเลียได้ และพยายามกระตุ้นให้ประเทศต่าง ๆ ส่งกองเรือรบและเครื่องบินรบเข้าลาดตระเวนในบริเวณน่านน้ำที่คาดว่ามีกำลังของโจรสลัดโซมาเลียปฏิบัติการอยู่

โดยเฉพาะเส้นทางเดินเรือบริเวณอ่าวเอเดน ซึ่งเป็นเส้นทางหลักในการขนส่งน้ำมันทางทะเลระหว่างตะวันออกกลางไปยังภูมิภาคอื่นทั่วโลก เพื่อรักษาความปลอดภัยให้กับเรือที่ผ่านไปยังบริเวณนั้น รวมทั้ง แนะนำการปฏิบัติ เพื่อให้ปลอดภัยจากการถูกยึดหรือปล้นเรือ ตลอดจนการปฏิบัติเมื่อต้องเผชิญกับกลุ่มโจรสลัดด้วย

การประชุมสมัชชาสมัยสามัญของ IMO จัดเป็นประจำทุก 2 ปี เพื่อให้ประเทศสมาชิกให้ความเห็นชอบแผนงาน ยุทธศาสตร์ งบประมาณ การตัดสินใจด้านการเงิน และการเลือกตั้งประเทศสมาชิกคณะมนตรีเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลงานของ IMO แทนสมัชชาในช่วงระหว่างสมัยการประชุม ส่วนคณะมนตรีเป็นองค์กรบริหารงานของ IMO ประกอบด้วยสมาชิก จำนวน 40 ประเทศ ที่ได้รับเลือกตั้งจากสมัชชา

โดยแบ่งออกเป็น

• กลุ่ม A ประเทศที่มีผลประโยชน์มากที่สุดในการให้บริการด้านการเดินเรือระหว่างประเทศ จำนวน 10 ประเทศ

• กลุ่ม B ประเทศที่มีผลประโยชน์มากที่สุดด้านการค้าทางทะเลระหว่างประเทศ จำนวน 10 ประเทศ และ

• กลุ่ม C ประเทศที่มีผลประโยชน์เป็นพิเศษด้านการขนส่งทางทะเลหรือการเดินเรือและเป็นตัวแทนของภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก จำนวน 20 ประเทศ อยู่ในวาระคราวละ 2 ปี สำหรับปี 2561-2562 ประเทศไทยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกคณะมนตรี IMO กลุ่ม C อีกวาระหนึ่ง นับเป็นสมัยที่ 7 ที่ได้รับการเลือกตั้งติดต่อกัน ซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยมีบทบาทในการกำหนดนโยบาย ตลอดจนการกำกับดูแลการดำเนินงานของ IMO ในเรื่องโครงสร้างองค์กร งบประมาณ บุคลากร มีบทบาทในเรื่องการกำหนดมาตรฐานด้านความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมทางทะเล ทราบทิศทางและแนวโน้มการดำเนินงานของ IMO อันจะนำไปสู่การเตรียมความพร้อมภายในประเทศเพื่อรองรับต่อไป และที่สำคัญคือ ช่วยให้ประเทศไทยมีบทบาทในการกำหนดทิศทางการใช้ประโยชน์จากความร่วมมือทางวิชาการของ IMO ในการยกระดับบุคลากรพาณิชยนาวีบนเรือของไทยให้สามารถรักษามาตรฐานของกองเรือพาณิชย์ไทยให้ได้มาตรฐานสากล อันจะช่วยให้เรือไทยสามารถทำการค้าและเข้าเทียบท่าเรือต่าง ๆ ได้ทั่วโลก

3. องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations : FAO)

เป็นองค์การชำนาญการพิเศษ (Specialize agency) ในเครือขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งได้รับการจัดตั้งขึ้นตามคำเสนอแนะของ United Nations Conference on Food and Agriculture ในปี ค.ศ. 1943 ในสหรัฐอเมริกาโดยสนับสนุนให้ประเทศสมาชิกพร้อมใจกันในการดำเนินงานขจัดความหิวโหยและยากจน ภายหลังการยุติของสงครามโลกครั้งที่ 2 ต่อมา FAO ได้เล็งเห็นถึงบทบาทของการประมงในการเพิ่มพูลอาหารโปรตีน ให้กับประชากรโลก จึงได้มีการจัดตั้งองค์กรประมงระดับภูมิภาคขึ้นในหลายภูมิภาคของโลก เช่น ในภูมิภาคอินโดแปซิฟิกมีสภาการประมงแห่งภูมิภาคอินโดแปซิฟิก (The IndoPacific Fisheries Council) ในปี ค.ศ. 1948 ซึ่งในปัจจุบันเป็น The Asia Pacific Fisheries Commission ในปี ค.ศ. 1982

ประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติได้บรรลุข้อตกลงในการจัดทำกฎหมายทะเลและเปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกลงนามเข้าเป็นภาคี FAO ได้มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้ประเทศต่าง ๆ ดำเนินการตามข้อตกลงว่าด้วยกฎหมายทะเลแห่งสหประชาชาติ อาทิ ได้จัดให้มีการประชุมระดับโลกว่าด้วยการจัดการและพัฒนาการประมงในปี ค.ศ. 1984 ซึ่งข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุมครั้งนี้ก็ให้เกิดผลสืบเนื่องในการพัฒนาการประมงที่ยั่งยืน อาทิ การกำหนดจรรยาบรรณในการดำเนินการของการจัดการประมง การปฏิบัติการประมง การพัฒนาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การแปรรูปสัตว์น้ำภายหลังการจับและการค้า ฯลฯ เพื่อความมั่นคงด้านอาหารและความปลอดภัยของการใช้ผลผลิตเป็นอาหารจากทะเล FAO ยังได้มีบทบาทสำคัญในการวางระเบียบแบบแผนในการทำการประมง อาทิ แผนดำเนินงานสากลหรือข้อตกลงในการจัดการและบริหารการประมงแบบยั่งยืน

4. สหภาพยุโรป (European Union : EU)

เป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศในยุโรป ประกอบด้วยประเทศสมาชิก 28 ประเทศ ปัจจุบันสหภาพยุโรปได้ให้ความสำคัญกับการรักษาความมั่นคงและความปลอดภัยของเส้นทางเดินเรือเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเส้นทางในมหาสมุทรอินเดียและทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ซึ่งเป็นเส้นทางเดินเรือสู่ยุโรปที่มีความสำคัญต่อ EU ทั้งด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ และเมื่อเกิดปัญหาความไร้เสถียรภาพทางการเมืองในโซมาเลียและปัญหาโจรสลัด สหภาพยุโรปจึงสนับสนุนข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ 1838 (ค.ศ. 2009) และ 1846 (ค.ศ. 2009) อย่างเต็มที่ โดยได้จัดตั้งกองกำลังทางทะเล European Union Naval Force Somalia (EU NAVFOR) ขึ้น ภายใต้กรอบนโยบายร่วมด้านความมั่นคงและการป้องกันยุโรป (European Security and Defence Policy: ESDP) โดย EU NAVFOR มีภารกิจสำคัญ ได้แก่

1. คุ้มกันกองเรือของโครงการอาหารโลกที่ปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมไปยังโซมาเลีย

2. คุ้มกันและรักษาความปลอดภัยเส้นทางเดินเรือบริเวณอ่าวเอเดนและชายฝั่งโซมาเลีย

3. ปราบปรามขบวนการโจรสลัดโดยอาณัติของ EU NAVFOR ครอบคลุมถึงการจับกุมโจรสลัด/ผู้ต้องสงสัย การยึดเรือโจรสลัด/เรือที่ถูกโจรสลัดยึดครอง รวมทั้งสินค้าบนเรือ โดยจะส่งตัวบุคคลที่ถูกจับกุมไปดำเนินคดีในประเทศสมาชิกหรือที่ประเทศเคนยา ซึ่งสหภาพยุโรปมีข้อตกลงอยู่ มีพื้นที่ปฏิบัติการครอบคลุมบริเวณอ่าวเอเดน แนวชายฝั่งโซมาเลีย ตอนใต้ของทะเลแดง พื้นที่บางส่วนของทะเลแดง และหมู่เกาะเซเชลส์ นอกจากนั้น ยังปฏิบัติภารกิจลาดตระเวนร่วมกับประเทศ/กลุ่มอื่น ได้แก่ กองเรือเฉพาะกิจผสม 151 (กองกำลังเฉพาะกิจของ UN) NATO รัสเซีย อินเดีย ญี่ปุ่น และจีน

5. สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน

(Association of South East Asian Nations : ASEAN)

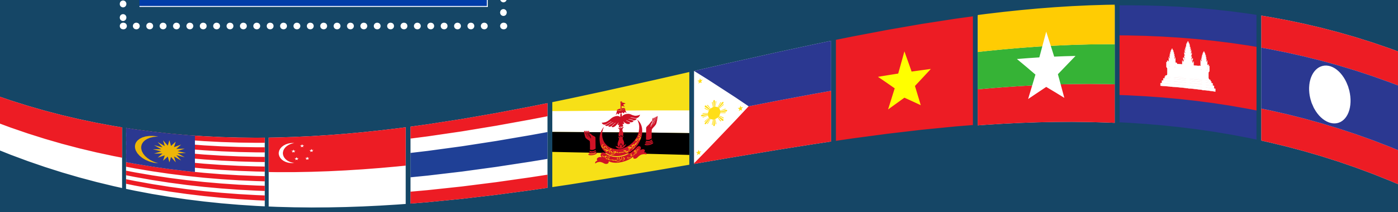

เป็นกรอบความร่วมมือที่สำคัญในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วย 3 เสาหลัก ดังนี้

1. ประชาคมการเมืองและความมั่นคง (ASEAN Political-Security Community : APSC)
2. ประชาคมเศรษฐกิจ (ASEAN Economic Community : AEC)
3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio - Cultural Community : ASCC)

ประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายเพื่อรักษาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทะเลให้มากยิ่งขึ้น ผ่านการขับเคลื่อนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ และดำเนินนโยบายส่งเสริมความร่วมมือทางทะเลในอาเซียนผ่านกรอบและกลไกต่าง ๆ ดังนี้

แผนงานการจัดตั้งประชาคม
(ASEAN Blueprint)

ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทะเลได้รับการบรรจุไว้ในแผนงานประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน 2025 (ASEAN Political - Security Community Blueprint 2025) เพื่อส่งเสริมความมั่นคงความปลอดภัยการบังคับใช้กฎหมายทางทะเลในภูมิภาค การต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ การค้ามนุษย์ การกระทำอันเป็นโจรสลัด การทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม และการอนุรักษ์และปกป้องสิ่งแวดล้อมทางทะเล

5.1 การประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (ASEAN Regional Forum : ARF)

เป็นผลสืบเนื่องมาจากมติของที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 4 โดยผู้นำรัฐบาลของประเทศสมาชิกอาเซียนได้ประกาศเจตนารมณ์ที่จะแสวงหาเวทีในการนำรัฐสมาชิกเข้ามาร่วมมือในกรอบความร่วมมือทางด้านความมั่นคง และส่งเสริมการหารือด้านความมั่นคงกับประเทศคู่เจรจา ปัจจุบัน ARF มีประเทศที่เข้าร่วม 26 ประเทศ กับ 1 กลุ่ม ประกอบด้วย สมาชิกอาเซียน ได้แก่ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมา ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม ประเทศคู่เจรจาของอาเซียน (Dialogue Partners) ได้แก่ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อินเดีย จีน รัสเซีย และสหภาพยุโรป โดยการขยายกรอบการหารือที่มีอยู่แล้วระหว่างอาเซียนกับคู่เจรจา ARF เป็นเวทีที่ปรึกษาหารือเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองและความมั่นคง มุ่งที่จะส่งเสริมความไว้เนื้อเชื่อใจ ความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศผู้เข้าร่วม รวมทั้งพัฒนาแนวทางการดำเนินการทางการทูตเชิงป้องกันมุ่งป้องกันการเกิดและขยายตัวของความขัดแย้ง นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอย่างเป็นทางการที่เกี่ยวกับความมั่นคงทางทะเลโดยเฉพาะ อาทิ การประชุม ASEAN Regional Forum Inter-Sessional Meeting on Maritime Security (ARF ISM on MS) มีวัตถุประสงค์เพื่อหารือเกี่ยวกับความมั่นคงทางทะเล ความปลอดภัยในการเดินเรือ สภาพแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืนทางทะเล ตามแผนงานความมั่นคงทางทะเลในกรอบ ARF

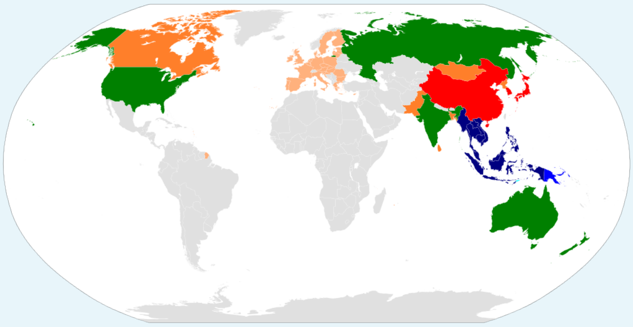

5.2 การประชุมหารืออาเซียนว่าด้วยประเด็นทางทะเล (ASEAN Maritime Forum : AMF)

เป็นการประชุมเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกลไกความร่วมมือทางทะเลของอาเซียนเพื่อดำเนินการต่อประเด็นทางทะเลอย่างครอบคลุม นอกจากเป็นความร่วมมือภายในสมาชิกอาเซียนแล้ว ยังได้พิจารณาการประชุมหารืออาเซียน ว่าด้วย ประเด็นทางทะเลแบบขยาย (Expanded ASEAN Maritime Forum : EAMF) ซึ่งเป็นการจัดการประชุมในรูปแบบลำดับขั้นที่ 1.5 (Track 1.5 Maritime Forum) โดยเป็นการใช้กลไกของการประชุม AMF ที่มีอยู่ให้มีปฏิสัมพันธ์กับประเทศนอกภูมิภาคในกรอบการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit : EAS) ด้วย การประชุมจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ (1) การประชุม AMF สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ และ (2) การประชุมในรูปแบบ Track 1.5 ซึ่งจะประกอบด้วยประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ กับประเทศนอกภูมิภาค ในกรอบ EAS อาทิ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น สหรัฐฯ รัสเซีย อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์

6. อาเซม

(Asia-Europe Meeting : ASEM)

เป็นข้อริเริ่มของสิงคโปร์และฝรั่งเศส เพื่อให้ ASEM เป็นเวทีสร้างความคุ้นเคยและให้มีการหารือแลกเปลี่ยน ข้อคิดเห็นอย่างกว้าง ๆ ในเรื่องที่สนใจร่วมกัน เพื่อปูทางให้เกิดความร่วมมือระหว่างเอเชีย-ยุโรป ทั้งในด้าน การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็น 3 เสาหลัก (pillar)

- **ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 51 ประเทศ ประกอบด้วยทวีปยุโรป 31 ประเทศ** (ออสเตรีย เบลเยียม เดนมาร์ก ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมนี กรีซ อิตาลี ไอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ โปรตุเกส สเปน สวีเดน สหราชอาณาจักร ลัตเวีย ลิทัวเนีย มัลตา บัลแกเรีย โครเอเชีย ไซปรัส นอร์เวย์ สาธารณรัฐเช็ก เอสโตเนีย โปแลนด์ โรมาเนีย รัสเซีย สโลวาเกีย สโลวีเนีย ฮังการี และสวิสเซอร์แลนด์)
- **ทวีปเอเชีย 18 ประเทศ (อาเซียน 10 ประเทศ** รวมทั้ง จีน ญี่ปุ่น อินเดีย เกาหลีใต้ บังกลาเทศ มองโกเลีย ปากีสถาน คาซัคสถาน) ทวีปออสเตรเลีย 2 ประเทศ (ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์) และ 2 องค์กรระหว่างประเทศ ได้แก่ สำนักเลขาธิการอาเซียน (ASEAN Secretariat) และสหภาพยุโรป (European Union)

กลไกการดำเนินงานของอาเซม จะดำเนินไปบนหลักการของความสมัครใจของประเทศสมาชิก และมีลักษณะที่ไม่เป็นทางการจนเกินไป รวมทั้งไม่พยายามจัดตั้งองค์กรถาวรใด ๆ มารองรับการดำเนินการในกรอบอาเซม ดังนั้น ASEM จึงไม่มีสำนักเลขาธิการ แต่ประสานงานผ่านประเทศผู้ประสานงาน (ASEM Coordinators) ปี 2560 ประเทศผู้ประสานงานฝ่ายยุโรป ได้แก่ EU และประเทศมอลตา และฝ่ายเอเชีย ได้แก่ ประเทศเมียนมาและนิวซีแลนด์ ที่ผ่านมา ASEM ให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาโจรสลัดโซมาเลียเป็นอย่างมาก และได้จัดการประชุมเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวถึง 2 ครั้ง เมื่อ พ.ศ. 2553 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือกับประเทศสมาชิกฝ่ายเอเชียในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโจรสลัดร่วมกัน

การประชุมอาเซมมีกำหนดจัดประชุมทุก 2 ปี มีความสำคัญ คือ เป็นเวทีที่ผู้นำประเทศเอเชียและยุโรปได้มาพบปะหารือกันในประเด็นที่อยู่ในความสนใจของทั้งสองฝ่าย มีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นระหว่างกันเกี่ยวกับสถานการณ์ ระหว่างประเทศและในภูมิภาค เพื่อนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนและกระชับความร่วมมือระหว่างเอเชียกับยุโรปต่อไป

7. ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative for Multi - Sectoral Technical and Economic Cooperation หรือ BIMSTEC)

กรอบความร่วมมือทางวิชาการและเศรษฐกิจระหว่าง 7 ประเทศ ในอ่าวเบงกอล ได้แก่ บังกลาเทศ อินเดีย เมียนมา ศรีลังกา ไทย ภูฏาน และเนปาล เกิดจากการริเริ่มของไทยเมื่อปี 2540 ครอบคลุมพื้นที่ ซึ่งมีประชากรรวม ประมาณ 1,500 ล้านคน เป็นกรอบความร่วมมือที่เชื่อมเอเชียใต้เข้ากับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นกลไกที่ไทยสามารถขยายความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้ ซึ่งเป็นแหล่งวัตถุดิบและทรัพยากรที่สำคัญ

ทั้งนี้ กลุ่มประเทศ BIMSTEC ถือได้ว่าเป็นตลาดที่มีศักยภาพ แต่ปัจจุบันยังมีการค้าการลงทุน และการเดินทางติดต่อระหว่างกันค่อนข้างน้อย ทำให้ยังมีโอกาสในการที่จะส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันได้อีกมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการค้าการลงทุน โดยประเทศสมาชิกได้ให้สัตยาบันในกรอบความตกลงเขตการค้าเสรี BIMSTEC แล้ว ทั้งนี้ สำหรับประเทศไทยแล้ว BIMSTEC จะช่วยประสานนโยบาย Look West ของไทย เข้ากับนโยบาย Act East ของอินเดีย

กรอบความร่วมมือ 14 สาขา

8.ความร่วมมือในการลาดตระเวนในช่องแคบมะละกา (Malacca Straits Patrol : MSP)

เป็นความร่วมมือของรัฐชายฝั่งช่องแคบมะละกา ประกอบด้วย ประเทศไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ ในการร่วมกันส่งเรือและอากาศยานไปลาดตระเวนในช่องแคบมะละกา เพื่อรักษาความปลอดภัยและความมั่นคง รวมทั้งเพื่อแสดงถึงความเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบของรัฐชายฝั่งช่องแคบมะละกา ในการดูแลรักษาความปลอดภัยของช่องแคบ

9.ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือระดับภูมิภาคเพื่อการต่อต้านการกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือโดยใช้อาวุธในเอเชีย (Regional Cooperation Agreement on Combating Piracy and Armed Robbery against Ships in Asia : ReCAAP)

เป็นข้อตกลงที่ริเริ่มโดยประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีเป้าหมายที่จะเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก ซึ่งปัจจุบันมีทั้งประเทศสมาชิกในภูมิภาคเอเชียและนอกภูมิภาค เพื่อส่งเสริมการแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับโจรสลัดและก่อตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูล (Information Sharing Center : ISC)

10.ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

(Southeast Asian Fisheries Development Center : SEAFDEC)

เป็นองค์กรประมงระดับภูมิภาค ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามคำเสนอแนะของที่ประชุมระดับรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีขึ้น ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ในปี ค.ศ. 1967 วัตถุประสงค์ของศูนย์ฯ เมื่อเริ่มจัดตั้งขึ้น เพื่อเพิ่มผลผลิตให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศเหล่านั้น ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม SEAFDEC ได้ดำเนินการและขยายขอบเขตของแผนปฏิบัติการตามวิวัฒนาการของการประมงโลกมามากกว่า 50 ปี และเมื่อเร็ว ๆ นี้ ได้มีการปรับ mandate ของศูนย์ฯ ให้สอดคล้องต่อความต้องการของประเทศสมาชิก กล่าวคือ การมีความพยายามร่วมกัน ในการดำเนินงานเพื่อให้ประเทศสมาชิกได้รับผลประโยชน์อย่างยั่งยืนจากการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อความอยู่ดีกินดี และความมั่นคงทางอาหารของประเทศสมาชิกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

SEAFDEC
Training Department
Southeast Asian Fisheries Development Center

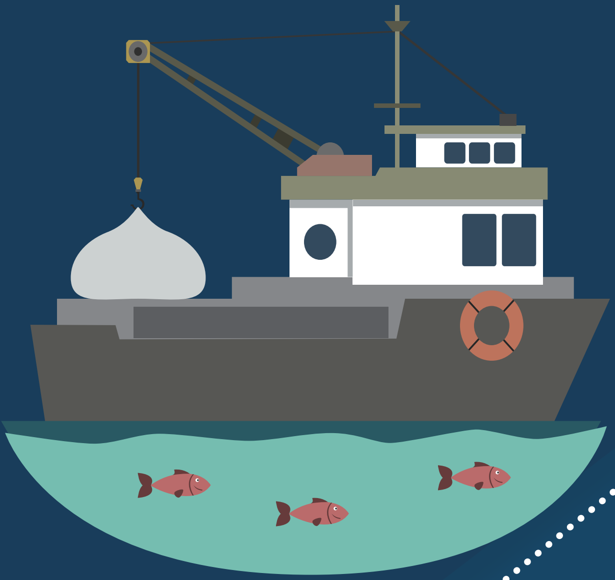

ในปัจจุบันประเทศสมาชิกทั้งหมดของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) เป็นสมาชิกของ SEAFDEC ใน 2 ทศวรรษที่ผ่านมา องค์กรทั้ง 2 ได้ร่วมมือมากขึ้น ซึ่งร่วมกันจัดทำสัมมนาระดับภูมิภาค 2 ครั้ง คือ ในปี ค.ศ. 2001 เรื่อง “Fish for the People” และในปี ค.ศ. 2011 เรื่อง “Fish for the People 2020: Adaptation to a Changing Environment” ซึ่งผลการประชุมของสัมมนาทั้ง 2 เรื่อง ได้วางแนวทางในการดำเนินงานของ SEAFDEC ในศตวรรษที่ 21

ความร่วมมือระหว่างประเทศที่รวมถึงกฎหมายและหน่วยงานทางทะเลดังได้กล่าวข้างต้น จะเป็นเครื่องมือในการควบคุมความประพฤติของบุคคลให้ต้องปฏิบัติตาม รวมทั้งส่งเสริมให้สภาพความเป็นอยู่ในสังคมมีความผาสุก และประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรือง มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ทั้งในระดับชาติและภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้ทะเลได้มีความรู้ความเข้าใจ และเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายทางทะเล ทั้งที่เป็นกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายในประเทศ ได้ทราบและนำไปใช้การปฏิบัติและเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

บทที่ 5

ทะเลต้องปกป้อง : หน้าที่ของคนไทย

ด้วยลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเล ผืนท้องทะเลที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ และตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ เป็นสะพานเชื่อมต่อสองมหาสมุทรเข้าด้วยกัน ทำให้ขอบเขตทางทะเลของภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะของประเทศไทยมีความสำคัญอย่างมากในเชิงภูมิรัฐศาสตร์ ทั้งในบทบาทของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับนานาชาติ การเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ของภูมิภาค รวมทั้งการเป็นจุดยุทธศาสตร์เชื่อมโยงเส้นทางการเดินเรือที่สำคัญของโลก ส่งผลให้ชาติมหาอำนาจมุ่งที่จะแผ่ขยายอิทธิพลเข้ามาในพื้นที่ ก่อให้เกิดความสั่นคลอนต่อเสถียรภาพความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาค ดังปรากฏเห็นเด่นชัดกรณีสถานการณ์ความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ ความพยายามเข้ามามีบทบาทในการลาดตระเวนในช่องแคบมะละกา และแรงงานบังคับด้านการทำการประมงทะเล เป็นต้น ประกอบกับความไม่ชัดเจนและความซับซ้อนในการกำหนดเขตแดนทางทะเลระหว่างประเทศ จึงมีการอ้างสิทธิทับซ้อนและการแย่งชิงผลประโยชน์ในพื้นที่ทางทะเลระหว่างกัน ซึ่งได้กลายเป็นปัจจัยหลักที่ผลักดันให้ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาครวมถึงประเทศไทยเสริมสร้างกำลังทางเรือกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อธำรงและรักษาไว้ซึ่งอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของตน

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับปัญหาและความท้าทายทางทะเลทั้งในด้านการประมง ด้านการขนส่งและพาณิชยนาวี ด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการทางทะเล ด้านพลังงาน และด้านอื่น ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล จนก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรสัตว์น้ำทะเล การทำการประมงผิดกฎหมาย การหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายและการค้ามนุษย์ น้ำมันรั่วในทะเล การลักลอบขนส่งสิ่งผิดกฎหมาย การก่อการร้ายและการกระทำอันเป็นโจรสลัด ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล ขยะทะเล

ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมจากกิจการปิโตรเลียมในทะเล ภัยพิบัติทางทะเล และการกัดเซาะชายฝั่ง แต่ประการสำคัญคือ “การบริหารจัดการการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติจากทะเลอย่างขาดความรับผิดชอบและการควบคุม” ที่ส่งผลให้ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมทางทะเลได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงและกว้างขวาง ซึ่งได้กลายเป็นปัญหาสำคัญระดับโลก จนนำไปสู่การที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกรวมกว่า 190 ประเทศ เห็นพ้องต้องกันในการกำหนดวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ซึ่งเป็นทิศทางหลักในการพัฒนาของโลกหลัง ค.ศ. 2015 ที่เชื่อมโยงมิติของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ต้องคำนึงถึงการปกป้อง ดูแล รักษา และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ภายใต้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)

การปกป้องดูแลและใช้ประโยชน์จากทะเล

วาระการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก ค.ศ. 2030 ได้กำหนดทิศทางการรักษาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนประกอบด้วย **17 เป้าหมาย และ 169 เป้าประสงค์** ซึ่งมีเป้าหมายหลักที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องดูแลทะเล คือ

- **เป้าหมายที่ 14** การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล : อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน จำนวน 10 เป้าประสงค์ อาทิ เป้าประสงค์

14.1 ภายในปี พ.ศ. 2568 ป้องกันและลดมลพิษทางทะเลทุกประเภท โดยเฉพาะจากกิจกรรมบนแผ่นดิน รวมถึงขยะทะเลและมลพิษของสารอาหาร และเป้าประสงค์

14.2 ภายในปี พ.ศ. 2563 บริหารจัดการและปกป้องระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืนเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบที่มีนัยสำคัญ รวมถึงเสริมสร้างภูมิต้านทานและปฏิบัติการฟื้นฟูเพื่อความอุดมสมบูรณ์และการมีผลิตภาพของมหาสมุทร

นอกจากนี้ ยังมี **เป้าหมายที่ 13** การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ : ดำเนินมาตรการเร่งด่วนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบซึ่งเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทะเลจากภาวะโลกร้อนรวมอยู่ด้วย

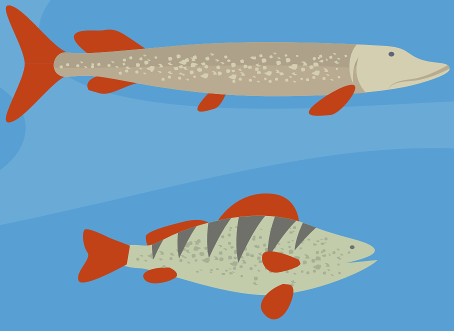

ทั้งนี้ เป้าหมายและเป้าประสงค์ข้างต้น กำลังกลายเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการสร้างหลักประกันในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทะเล การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การลดการเกิดของเสีย การมีรูปแบบการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน การปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศอย่างยั่งยืน การหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ การบริหารจัดการเมืองอย่างยั่งยืนที่ลดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อม และการดำเนินการอย่างเร่งด่วน เพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ทะเลไทย

1. ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลได้รับการรักษาฟื้นฟูให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืน เป็นฐานการพัฒนาประเทศทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2. ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลได้รับการดูแลรักษาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อลดมลพิษและผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนและระบบนิเวศ

3. เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ลดความขัดแย้งของการพัฒนาที่ใช้ฐานทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล บรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและลดภัยพิบัติทางธรรมชาติ

4. มีระบบและหน่วยงานบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลที่มีประสิทธิภาพและเป็นเอกภาพบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ กฎหมาย ข้อตกลงระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก โดยยึดถือผลประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ

หน้าที่ในการเป็นเจ้าของทะเล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดหน้าที่พื้นฐานของรัฐที่จะต้องจัดให้มีการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิ และผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน การดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และการอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด นอกจากนี้ ประเด็นทางทะเลได้ถูกบรรจุไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) และแผนที่สำคัญอื่น ๆ อาทิ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งมีแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. 2558 – 2564) เป็นแผนเฉพาะเรื่อง

ในฐานะพลเมืองผู้ใช้ประโยชน์และได้ผลประโยชน์จากทะเลทั้งทางตรงและทางอ้อม สมควรที่จะต้องสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินการดังกล่าวข้างต้น หรืออาจริเริ่มกรอบแนวคิดในการดำเนินงานอื่น ๆ โดยมีตัวอย่างแนวทางการปฏิบัติดังนี้

1

สนับสนุนภารกิจของหน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่ปกป้องอธิปไตยและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

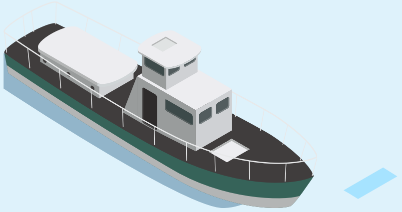

2

ช่วยเหลือราชการเมื่อได้รับการร้องขอ อาทิ การให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่รัฐ ขณะปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติทางทะเล หรือการให้ข้อมูลข่าวสารทางทะเลที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ

3

เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น เคารพหลักความเสมอภาค ยึดมั่นในความถูกต้อง และมีความรับผิดชอบต่อสังคมในทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทะเลและชายฝั่ง

4

ศึกษา ทำความเข้าใจ และปฏิบัติตามกฎหมายทางทะเลโดยเคร่งครัด

5

เรียนรู้ เผยแพร่ และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับผลประโยชน์ของชาติทางทะเลและการรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ฯ ดังกล่าว ในทุกภาคส่วน

6

ลดการใช้พลังงานเชื้อเพลิง หรือปรับเปลี่ยนกิจวัตรประจำวัน เพื่อลดปริมาณคาร์บอนฟุตพริ้นท์ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญทำให้อุณหภูมิของมหาสมุทรสูงขึ้น ทะเลเป็นกรด และระดับออกซิเจนในทะเลลดลง

7

เลือกบริโภคอาหารทะเลหรืออาหารประเภทอื่นที่ไม่ส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

8

ลดปริมาณการใช้พลาสติกเนื่องจากขยะบนบกส่วนใหญ่สุดท้ายจะกลายเป็นขยะทะเล และขยะพลาสติกซึ่งย่อยสลายยากจะกลายเป็นสิ่งแปลกปลอมที่ทำร้ายสัตว์ทะเลปีละจำนวนมาก

9

ไม่ทิ้งขยะในทะเลและบริเวณชายฝั่ง รวมทั้งเก็บขยะและทำความสะอาดชายหาดทุกครั้งเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมต่าง ๆ ทางทะเล

10

ลดการใช้สารเคมีไม่ว่าจะเป็นเครื่องสำอางหรือผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด เพราะสารเคมีอันตรายเหล่านี้ สุดท้ายจะไหลลงสู่มหาสมุทรของโลก

11

สนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อใช้ประโยชน์จากทะเลไม่ทำร้ายระบบนิเวศและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น เครื่องมือประมงที่ใช้ในการจับสัตว์น้ำที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมหรือสัตว์น้ำวัยอ่อน เฉพาะกลุ่มเป้าหมาย การทำเหมืองแร่ หรือสำรวจปิโตรเลียมในทะเลที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

12

ไม่สนับสนุนกิจกรรมที่ทำลายระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมทางทะเล อาทิ การซื้อขายเครื่องประดับจากสัตว์ทะเล ปะการัง หรือการเลี้ยงสัตว์ทะเลหายากในตู้ปลา

13

รณรงค์และสนับสนุนกิจกรรมการอนุรักษ์ทะเลในทุกภาคส่วนให้เห็นผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

14

แจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายทางทะเล หมายเลขโทรศัพท์ 1696

15

สร้างความรู้สึกรัก หวงแหน และเป็นเจ้าของทะเลร่วมกัน

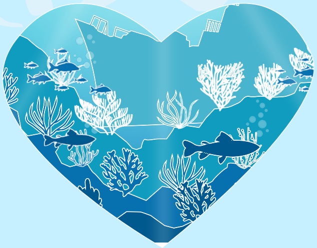

ทะเลไทย

ได้สร้างความมั่นคงและความมั่งคั่ง
ให้แก่คนไทยอย่างมหาศาลและยาวนาน
จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยทุกคน
จะต้องร่วมแรงร่วมใจกัน
ในการดูแลรักษาทะเลไทย

เพราะทะเลไทย
เป็นของ คนไทยทุกคน

ภาคผนวก

สำเนา

คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการและประสานการปฏิบัติ
ตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล
ที่ 1/2554
เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.)

ตามที่ คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 เห็นชอบการจัดตั้งคณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.) เพื่อทำหน้าที่เสนอแนะทางวิชาการเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ แผนงานหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และเพื่อความมั่นคงของชาติทางทะเลในทุกด้าน โดยให้เป็นคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการอำนวยการและประสานการปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล นั้น

โดยที่ ได้มีการปรับปรุงกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ มีผลทำให้คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการต่าง ๆ ซึ่งมีองค์ประกอบตามโครงสร้างเดิมต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เป็นไปตามกฎกระทรวงฯ ดังนั้น เพื่อให้องค์ประกอบของคณะอนุกรรมการสมบูรณ์ จึงเห็นสมควรให้มีการปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการดังกล่าว

อาศัยอำนาจตามคำสั่งสภาความมั่นคงแห่งชาติ ที่ 3/2554 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการและประสานการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล จึงให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการอำนวยการและประสานการปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล ที่ 2/2553 และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.) โดยมี องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

1. พลเรือตรี ศิริวัฒน์ ธนะเพทย์	ประธานอนุกรรมการ
2. รศ.ดร.ศรัณย์ เพ็ชร์พิรุณ	รองประธานอนุกรรมการ
3. รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	รองประธานอนุกรรมการ
4. พลเรือเอก ถนอม เจริญลาภ	อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
5. ศ.ดร.สมปอง สุจริตกุล	อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
6. ศ.ดร.ทวีศักดิ์ ปิยะกาญจน์	อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
7. ดร.เทพ เมนะเศวต	อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
8. รศ.ดร.พิพัฒน์ ตั้งสืบกุล	อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
9. นายจารุอุดม เรืองสุวรรณ	อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
10. พลเรือตรี จุมพล ลุมพิกานนท์	อนุกรรมการ

11. ศ.ดร.ชุมพร ปัจจุสานนท์	อนุกรรมการ
12. เรือตรี ปรีชา เพ็ชรวงศ์	อนุกรรมการ
13. นายอนุวัฒน์ นทีวัฒนา	อนุกรรมการ
14. ดร.พรชัย ด่านวิวัฒน์	อนุกรรมการ
15. ดร.วิชาญ ศิริชัยเอกวัฒน์	อนุกรรมการ
16. นายโกมล จิรชัยสุทธิกุล	อนุกรรมการ
17. ดร.สมิท ธรรมเชื้อ	อนุกรรมการ
18. ดร.ปริม มาศรีนวล	อนุกรรมการ
19. ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ	อนุกรรมการ
20. ผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย	อนุกรรมการ
21. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	อนุกรรมการ
22. ผู้แทนกรมยุทธศึกษาทหารเรือ	อนุกรรมการ
23. ผู้แทนศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล	อนุกรรมการ
24. ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์ความมั่นคงกิจการชายแดนและประเทศรอบบ้าน สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ	อนุกรรมการ
25. ผู้แทนสำนักยุทธศาสตร์ความมั่นคงกิจการชายแดนและประเทศรอบบ้าน สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ	อนุกรรมการ
26. ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	อนุกรรมการ
27. รศ.ดร.เผดิมศักดิ์ จารยะพันธุ์	อนุกรรมการและเลขานุการ
28. นางพวงทอง อ่อนอุระ	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
29. ผู้แทนสำนักยุทธศาสตร์ความมั่นคงกิจการชายแดนและประเทศรอบบ้าน สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ	ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

1. เสนอแนะและให้คำแนะนำทางวิชาการเกี่ยวกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ แผนงานหรือโครงการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เพื่อความมั่นคงของชาติและการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ในทุกด้านของภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาชน เพื่อให้การปฏิบัตินโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ แผนงาน หรือโครงการเป็นไปอย่างบูรณาการสอดคล้องกัน มีการประสานงานกันและมีประสิทธิภาพ

2. ติดตามและประเมินผลในการปฏิบัติตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ แผนงานหรือโครงการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

3. ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน หรือองค์กรประชาชนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เพื่อขอข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ แผนงานหรือโครงการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

4. ดำเนินการศึกษารูปแบบและให้ข้อเสนอแนะในการจัดตั้งองค์กรอิสระหรือองค์กรในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลผลประโยชน์ของชาติทางทะเลทั้งหมดอย่างบูรณาการ

5. ดำเนินการให้มีการตรากฎหมายกลางขึ้นใช้บังคับ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งกฎหมายดังกล่าวต้องไม่ซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่นที่มีอยู่แล้ว

6. ดำเนินการตามที่คณะกรรมการอำนวยการและประสานการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (อปท.) หรือเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ/ประธานกรรมการอำนวยการและประสานการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลมอบหมาย

7. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ประธานมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป
สั่ง ณ วันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2554

(ลงนาม) ถวิล เปลี่ยนศรี
(นายถวิล เปลี่ยนศรี)

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
ประธานกรรมการอำนวยการและ
ประสานการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์
ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล

สำเนา

คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการและประสานการปฏิบัติ
ตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล
ที่ 4/2554
เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล
(อจชล.) เพิ่มเติม

ตามที่ มีคำสั่งคณะกรรมการอำนวยการและประสานการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (อปท.) ที่ 1/2554 ลงวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.) เพื่อทำหน้าที่เสนอแนะทางวิชาการเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ แผนงานในทุกด้าน หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติทางทะเลและเพื่อความมั่นคงของชาติทางทะเล นั้น

เพื่อให้คณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.) ทำหน้าที่เสนอแนะทางวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพและครบถ้วนในทุกด้านของการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ดังนั้น จึงเห็นสมควรให้มีการเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.)

อาศัยอำนาจตามคำสั่งสภาความมั่นคงแห่งชาติ ที่ 3/2554 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม 2554 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการและประสานการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (อปท.) จึงให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.) เพิ่มเติม ดังนี้

1. นายอนุวัฒน์ นทีวัฒนา	รองประธานอนุกรรมการ
2. ผู้แทนกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ	อนุกรรมการ
3. ผู้แทนกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	อนุกรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป
สั่ง ณ วันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2554

(ลงนาม) พลตำรวจเอก วิเชียร พจน์โพธิ์ศรี
(วิเชียร พจน์โพธิ์ศรี)

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
ประธานกรรมการอำนวยการและ
ประสานการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์
ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล

สำเนา

คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการและประสานการปฏิบัติ
ตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล
ที่ 2/2555
เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับผลประโยชน์และ
ความมั่นคงของชาติทางทะเล

ตามที่ คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการและประสานการปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล ที่ 5/2553 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติทางทะเล เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.) ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบังเกิดผลเป็นรูปธรรม ในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์และความมั่นคงของชาติทางทะเล นั้น

โดยที่ ได้มีการปรับปรุงกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ มีผลทำให้คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการต่าง ๆ ซึ่งมีองค์ประกอบตามโครงสร้างเดิมต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เป็นไปตามกฎกระทรวงฯ รวมทั้งเพื่อให้มีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลไปสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นสมควรให้มีการปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการดังกล่าว

อาศัยอำนาจตามคำสั่งสภาความมั่นคงแห่งชาติ ที่ 3/2554 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการและประสานการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (อปท.) จึงให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการอำนวยการและประสานการปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล ที่ 5/2553 และให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติทางทะเล โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

1.	พลเรือตรี จุมพล ลุมพิกานนท์	ประธานอนุกรรมการ
2.	พลเรือเอก นิตย์ ศรีสมวงษ์	อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
3.	ดร.ปิ่นสักก์ สุรัสวดี	อนุกรรมการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
4.	นาวาเอก อภิชัย สมพลกรัง	อนุกรรมการกรมยุทธการทหารเรือ
5.	นาวาเอก ภุชงค์ ประดิษฐธีระ	อนุกรรมการกรมยุทธศึกษาทหารเรือ
6.	นาวาเอก กิตติพงษ์ จันทร์สมบูรณ์	อนุกรรมการสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม
7.	นาวาโท เกษม เนียมฉาย	อนุกรรมการสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม
8.	พันตำรวจเอก วีรวิทย์ โปร่งจันทึก	อนุกรรมการกองบังคับการตำรวจน้ำ
9.	ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ	อนุกรรมการ

10. ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ	อนุกรรมการ
11. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	อนุกรรมการ
12. ผู้แทนกรมเจ้าท่า	อนุกรรมการ
13. ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์	อนุกรรมการ
14. ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	อนุกรรมการ
15. นางพวงทอง อ่อนอุระ	อนุกรรมการและเลขานุการกรมประมง
16. นาวาเอก สมเจตน์ คงรอด	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ (1) สำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือ
17. นาวาเอก เกียรติยุทธ เทียนสุวรรณ	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ (2) กรมยุทธศึกษาทหารเรือ
18. ผู้แทนสำนักยุทธศาสตร์ความมั่นคงกิจการชายแดนและประเทศรอบบ้าน สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ (3)

อำนาจหน้าที่

1. ศึกษา วางแผน และกำหนดแนวทางในการให้ความรู้ ความเข้าใจและการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติทางทะเล ให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากทะเล

2. จัดทำสื่อและกิจกรรมในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติทางทะเล

3. รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการอำนวยการและประสานการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (อปท.) และคณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.)

4. ดำเนินการตามที่คณะกรรมการอำนวยการและประสานการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (อปท.) หรือเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ/ประธานกรรมการอำนวยการและประสานการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล หรือคณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.) มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป
สั่ง ณ วันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2555
(ลงนาม) พลตำรวจเอก วิเชียร พจน์โพธิ์ศรี
(วิเชียร พจน์โพธิ์ศรี)

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
ประธานกรรมการอำนวยการและ
ประสานการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์
ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล

บรรณานุกรม

- กรมประชาสัมพันธ์. ศูนย์ข้อมูลอาเซียน. AEC Blue Print. (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก http://www.aseanthai.net/ewt_news.php?nid=6385&filename=index หรือ http://asean.org/wp-content/uploads/archive/5187-10.pdf
- กรมประมง. กองนโยบายและยุทธศาสตร์พัฒนาการประมง. กลุ่มเศรษฐกิจการประมง. สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจการประมงปี 2560 และแนวโน้มปี 2561. (2561). (รูปแบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์) สืบค้นจาก https://www.fisheries.go.th/strategy/UserFiles/files/16-2-61.pdf
- กรมเจ้าท่า. สำนักแผนงาน. กลุ่มสถิติวิเคราะห์. สถิติการขนส่งสินค้าทางน้ำบริเวณเมืองท่าชายทะเล ปี พ.ศ. 2559 ปีงบประมาณ 2560. (2561, มกราคม). (รูปแบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์) รายงานประจำปีงบประมาณ 2560
- กรมเจ้าท่า. สำนักมาตรฐานเรือ. อนุสัญญาระหว่างประเทศ (CONVENTIONS) เกี่ยวข้องกับ IMO ที่ไทยเป็นภาคี กระทรวงการต่างประเทศ. กรมองค์การระหว่างประเทศ. สหประชาชาติ. (เว็บบล็อก) สืบค้นได้จาก http://www.mfa.go.th/thai_inter_ org/th/organize
- กระทรวงการต่างประเทศ. อาเซียนไฮไลท์ส 2554. (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/asean-media-center-20121203-180844-334785.pdf
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2560. (2561,สิงหาคม) (รูปแบบ สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์) สืบค้นจาก https://www.dmcr.go.th/detailLib/4050
- กองทัพเรือ. กรมอุทกศาสตร์. โปรแกรมภูมิสารสนเทศ. พื้นที่ทางทะเลของประเทศไทย (โปรแกรมคอมพิวเตอร์)
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2561, กุมภาพันธ์). การท่องเที่ยวประเภทดำน้ำลึก (ออนไลน์). สืบค้นจาก http://www.etatjournal.com/mobile/index.php/menu-read-web-etatjournal/menu-2012/menu-2012-apr-ju/53-22555-diving
- ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579). (2560). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- รายผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งของประเทศไทย. (2553, พฤษภาคม). กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
- ถนอม เจริญลาภ, พลเรือเอก. (2550). กฎหมายทะเล : เขตทางทะเลของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด

- ศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์โลกและดาราศาสตร์. (2561). ปิโตรเลียม. [ออนไลน์]. สืบค้นจากhttp://www.lesa.biz/earth/lithosphere/fuel/oil
- ศูนย์อุตุนิยมวิทยาทะเล. (2561, กุมภาพันธ์). มหาสมุทร. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก http://www.marine.tmd.go.th/thai/oceanhtml/oceandoc.html
- สมเจตน์ คงรอด, นาวาเอก. (2555). การออกกฎหมายอนุวัติการอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. วิทยาลัยการทัพเรือ
- สมาคมกีฬาเรือเร็วแห่งประเทศไทย. (2561, กุมภาพันธ์). ความเป็นมาของสมาคมกีฬาเรือเร็วแห่งประเทศไทย. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก https://www.tpba.or.th/
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. โครงการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งประเทศไทย (2561) ฐานข้อมูลความรู้ทางทะเล. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก http://mkh.in.th
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. กฎหมายไทยที่เกี่ยวกับทะเล. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก http://www.krisdika.go.th/
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. ประชาคมการเมืองและความมั่นคง. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก http://tica.thaigov.net/main/th/aid/3253/38079-ASEM.html
- หนังสืออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982. (2548). กรุงเทพฯ: กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ.
- แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.2558 – 2564. (2558). กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564. (2559). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- A Map of the Oceans of the World . (2561) . [Digital image] . Retrieved from https://easyscienceforkids.com/all-about-oceans-of-the-world-fun-earth-science-facts-for-kids-a-map-of-the-oceans-of-the-world/
- Map Of south America Bully. (2561). [Digital image]. Retrieved from https://canconf.com/map-of-south-america-bully/map-of-south-america-bully-new- eaglespeak-south-china-sea-bully-china-s-quotpeople-s-war-at-seaquot/
- Political Map of Thailand. (2561). [Digital image]. Retrieved from https://www.nationsonline.org/oneworld/map/thailand_map.htm
- The arctic portlet. Exclusive economic zone. (2561). [Digital image]. Retrieved from https://portlets.arcticportal.org/exclusive-economic-zones

ทะเลและมหาสมุทร และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ผู้พิมพ์	คณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.) สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) สำนักนายกรัฐมนตรี
พิมพ์ครั้งที่ 1	กันยายน พ.ศ. 2562
จำนวน	4,000 เล่ม

คณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.)
สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0 2629 8000 ต่อ 1610 โทรสาร 0 2629 8048
http://www.nsc.go.th

วันที่อนุมัติ 30 กรกฎาคม 2562
ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

ทะเลและมหาสมุทรและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล.--กรุงเทพฯ :
คณะอุนกรรมการการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.)
สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) สำนักนายกรัฐมนตรี, 2562.
152 หน้า.

1. ทรัพยากรทะเล 2. มหาสมุทร I. ชื่อเรื่อง.

333.9164
ISBN 978-616-235-332-1

พิมพ์ที่	สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา สี่แยกซังฮี้ ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ โทรศัพท์ 0 2243 0399 โทรสาร 0 2243 1820

คณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.)
สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
โทร 0 2629 8000 ต่อ 1610
โทรสาร 0 2629 8048
www.nsc.go.th

978-616-235-332-1

Scan me